

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

DÜNYANIN GÖZÜNDEN ATATÜRK

Seydahmet Soylu¹

- 1. Milletler Cemiyeti (Cemiyet-i Akvam / Birleşmiş Milletler):** “Mustafa Kemal Türkiye’sinin, Cemiyet-i Akvam Örgütü açısından önemi büyüktür.” (Sir Eric Dummond: Cemiyet-i Akvam Genel Sekreteri) “Mustafa Kemal Paşa’nın önderliğindeki Türkiye’nin Cemiyet-i Akvamın barışçı uluslararası çalışmalara katılımı büyük bir kazanç olacaktır.” (M. Hymans: Cemiyet-i Akvam’ın 6 Temmuz 1932 tarihli Genel Kurulu Başkanı / Belçika Dışişleri Bakanı)⁸,
- 2. UNESCO, Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü:** “Atatürk; Atatürk uluslararası anlayış, işbirliği ve barış yolunda çaba göstermiş üstün kişi, UNESCO’nun yetki alanlarında yenilikler gerçekleştirmiş bir inkılapçı, sömürgecilik ve yayılcılığa karşı savaşılan ilk önderlerden biri, insan haklarına saygılı, insanları ortak anlayışa ve devletleri dünya barışına teşvik eden, bütün yaşamı boyunca insanlar arasında renk, din, ırk ayırımı gözetmeyen, eş olmayan devlet adamı ve Türkiye Cumhuriyeti’nin kurucusudur..” (20. Genel Kurul, Paris, 27 Kasım 1978)^{1, *}
- 3. Avrupa Ekonomik Topluluğu Komisyonu:** “Türkiye’nin Ortak Pazar’a girişi; her şeyden önce, başardığı işler bu memlekette her zaman hatırlanan Atatürk’ün kuvvetli kişiliğinin ve Türk devletine her alanda getirmiş olduğu köklü, Batılı yeniliklerin bir mirasıdır.” (AET Komisyonun Başkanı Alman Prof. Dr. Walter Hallstein, 1963)²¹
- 4. AFGANİSTAN – Altes Veli Han, Afgan Kralının Amcası:** "Atatürk, yalnız Türkiye'nin değil, bütün Doğu'nun Atasıydı." (20 Kasım 1938)^{2, 6, 8, 28}
- 5. AFGANİSTAN – Emanullah Han, Eski Afgan Kralı:** “Eğer gelmeseydim bu sonsuzluğa göçen büyük insanın önünde ağlamasaydım, bu sonsuz ayrılığa katlanamazdım. Ona saygı görevimi yapabilmek için İstanbul’a geldim. Gelir gelmez saraya gittim. Büyük arkadaşımın tabutu önünde durdum, eğildim, ağladım.”^{6, 8, 28}

“Elemim Türk milletinin elemi kadar büyüktür.” (16 Kasım 1938)²⁸

¹ Emekli Eğitim Müfettişi

* UNESCO Genel Kurulunun aynı kararı gereği, Atatürk’ün doğumunun 100. yıldönümü olan 1981 yılı, tüm UNESCO üyesi ülkeler tarafından “Atatürk Yılı” olarak kutlanmıştır.

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

“O büyük insan yalnız Türkiye için değil, bütün Doğu milletleri için de en büyük önderdi.”^{8, 21}

6. AFGANİSTAN – Prens Veli Han, Afganlı Mareşal: “Atatürk, kendi uyarı ve yönetimiyle hareket eden Türk hükümetinin tutumu ile bize büyük iyilikler yapmışlardır. Biz Afganlılar O’nun iyiliklerini hiçbir zaman unutmayacağız.”²¹

7. AFGANİSTAN – Sultan Ahmet Han, Afganistan Büyükelçisi: “Türkiye’de yalnız bir Mustafa Kemal değil, Mustafa Kemal’ler vardır ki, her alanda onun program ve eserlerini günden güne ileri götürmek için didinmektedirler.”⁸

“Sema-i İslam’da Türk’ün birinci defa doğan şu Cumhuriyet yıldızı yeryüzünde bütün İslam milletlerini feyizli ve ümitbahş ziyalarıyla ışıklandıracağına imanımız vardır.”¹⁵

8. ALMANYA - Alman Ajansı, Berlin: “Millî Kahraman Atatürk, memleketini kurtarmayı ve millî bir geleceğin temellerini atmayı başardı. Memleketini görüşmelerle ve Cenevre metotlarıyla kurtaramayacağına inanarak mücadele yolunu seçti. Bunda yalnız çelik bir irade ve kuvvet başarısı olabilirdi. Memleket içindeki eseri, daha az hayranlığa lâyık değildir. Almanya, Atatürk’ün eserine ve mücadelesine hayrandır. Onda, tarihi eseri, özgürlüğü seven bütün milletler için bir sembol olarak kalacak kudretli bir kişilik görmektedir.”^{2, 6, 8, 28}

9. ALMANYA – Arbeiter Woche Dergisi, Almanya Basını: “Bir zamanlar Fransız İhtilali Avrupa için ne ise, bu köklü değişim de bütün Asyalılar için odur.”⁸

10. ALMANYA – Alman Basını: “Atatürk, istiklâl hissini taşıyan bütün milletler için, ölmez bir semboldür.”⁸

“Esarete mahkûm edilmiş bir istiklâl hakkını kuvvetle kazanmış, idam fermanını yırtıp düşmanlarının suratına fırlatmış adamdır.”^{2, 6, 8}

“Yakın Doğu’nun şimdiki çehresini bu adam belirledi.”⁸

11. ALMANYA – Beobahter Gazetesi, Almanya Basını: “Atatürk bütün dünyanın hayran kaldığı bir kalkınma yapan ilk devlet başkanı olmuştur.”⁸

12. ALMANYA - Berliner Börsen-Zeitung, Almanya Basını: “Almanya, Atatürk’ün eserine ve mücadelesine hayrandır. Onda, tarihi eseri, özgürlüğü seven bütün milletler için bir sembol olarak kalacak kudretli bir kişilik görmektedir” (10 Kasım 1938)¹²

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

- 13. ALMANYA – Berliner L. Anzeiger, Almanya Basını:** “Ankara’ya Taziye – Berlin’deki kamu binalarında bayraklar yarıya indirildi.” (10 Kasım 1938)⁵
- 14. ALMANYA – Berliner Morgen Post, Almanya Basını:** “Atatürk’e Türkiye’nin yaratıcısı olarak bakıldığında askeri başarıları, devlet adamlığının bir adım gerisinde kalmaktadır. Ülkesi için ifade ettiği en büyük anlam, ülkesini çağın gerisinde kalmış geleneklerden ve dini alışkanlıklardan kurtarmış olmasıdır.” (10 Kasım 1938)⁵
- 15. ALMANYA – Berliner Tageblatt, Almanya Basını:** “Atatürk, bir yenilginin hiçbir zaman sağlam bir ulusun haklarının muzaffer bir suretten yenden elde etmek için kuvvetlerini yaratmasına engel olamayacağını bütün dünyaya göstermiştir.” (1938)²¹
- 16. ALMANYA – Berliner Volkzeitung, Almanya Basını:** “Türkiye kurtarıcısının yasını tutuyor.” (10 Kasım 1938)⁵
- 17. ALMANYA – Correspondance Politique Diplomatique Gazetesi, Almanya Basını:** “Gazi’nin eseri, metotları ve eriştiği başarılar, Alman ulusunda içten bir hayranlık uyandırmıştır.”²¹
- 18. ALMANYA – Damals Dergisi, Almanya Basını:** “Atatürk, çağdaş Türkiye’nin kurucusu, nefes kesici hızla ülkeyi değiştiren bir devrimci” (sözcü.com.tr, 27 Ekim 2020)²⁷
- 19. ALMANYA – Der Angriff, Almanya Basını:** “Türkiye Cumhuriyeti’nin yaşadığı acıyı paylaşmak adına Şansölyelik, Dışişleri Bakanlığı ve Meclis binasındaki bayraklar dün ve bugün yarıya indirildi.” (11 Kasım 1938)⁵
- 20. ALMANYA - Deutsche Allgameine Zeitung, Almanya Basını:** “Kemal Atatürk’ün vefatı nedeniyle Almanya’nın taziyesi: Führer’in ve Dışişleri Bakanının telgrafları, Türk sefaretni ziyaretleri” (10 Kasım 1938)⁵
- ”Bu biricik adamın bir daha dünyaya geleceğini sanmıyoruz. O’nun gerçek büyüklüğünü zaman gösterecektir.”⁴
- ”Hayata gözlerine yuman Atatürk, tüm gücü ile halkının geleceği için çalışan bir babaydı.” (10 Kasım 1938)⁵

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

- 21. ALMANYA – Dresdner Neuste Nachrichten, Almanya Basını:** “Kemal Atatürk kendinden sonra geleceklere sadece yirmi yıllık bir eser değil, aynı zamanda dış dünyada da itibarını kanıtlamış ve yükselmekte olan bir devlet bırakmaktadır. Atatürk bu dünyadan göçerken eserini buna değecek insanların eline bıraktığını da bilmekteydi.” (10 Kasım 1938)⁵
- 22. ALMANYA – Frankurter Zeitung, Almanya Basını:** “Türk milleti, bugünkü durumunu borçlu olduğu bir insanı kaybetti.” (11 Kasım 1938)^{5, 28}
- “O’nun devrimleri kadar derine nüfuz etmiş çok az devrim vardır... Onu milletin önderi yapan, asker nitelikli Türk halkının onun siyasi ve askeri yeteneklerine gösterdiği büyük saygıydı. Dürüst ve yanlış anlamalara yer vermeyen devlet adamlığı onun askeri kişiliğinin bir göstergesiydi.”¹⁴
- 23. ALMANYA - Germania Gazetesi, Almanya Basını:** “Mustafa Kemal, Dünya Savaşı sonrası güçlü kişiliği sayesinde Türk halkını büyük bir başarıyla yönetmiş ve liderliğiyle o yıllara haklı olarak damgasını vurmuştur.
- Yakın Doğu’nun bugünkü görünümünde en büyük pay kesinlikle bu askerlik hayatından gelme adamındır.
- Kemal Atatürk kurucusu olduğu yeni Türkiye Devleti’nin özgürlüğü ve bağımsızlığı içeride ve dışarıda herkes tarafından kabul edilinceye kadar neredeyse dört yıl boyunca sürekli savaşmak zorunda kalmıştır.” (10 Kasım 1938)^{5, 14}
- “Atatürk, yeni Türkiye’nin yaratıcısı olduğu kadar ulusunun eğiticisi ve yetiştiricisi olmuştur. Atatürk, kişiliğinin kuvvetiyle milletleri içten ve dıştan değiştiren savaş şefleri arasında özel bir yer tutacaktır. O, yeni Türkiye’nin yaratıcısı ve kurucusu olmuştur. Yakın doğunun şimdiki çehresini bu adam tespit etti.”^{2, 6}
- 24. ALMANYA – Hamburger Fremdenblatt Gazetesi, Almanya Basını:** “Batı dünyasının yüzyıllardan beri yapmış olduğu aşamaya, Atatürk liderliğindeki Türkiye Cumhuriyeti’nin kültür devrimleri sayesinde, mümkün olduğu kadar büyük adımlarla yaklaşma amacı etkili olmuştur.”⁸
- 25. ALMANYA – Hamburger Nachrichten, Almanya Basını:** “Mustafa Kemal Paşa’nın liderliğindeki Türk devlete anlayışı ve halkın politik duygusu, hiçbir zaman tek başına bir devlet idaresini kabul etmeyecektir.”⁸

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

- 26. ALMANYA – History Life Dergisi, Almanya Basını:** “Türkiye Cumhuriyeti’nin kurucu en büyük devrimci Atatürk, Türkiye’de çok kişi tarafından hâlâ saygı duyulan biri” (hurriyet.com.tr, 17 Mayıs 2020)²⁵
- 27. ALMANYA – Illustrierte, Alman Dergisi:** “Kendisinin tarihi büyüklüğü, eseri olan yeni Türkiye’ye bakılarak bu günden ölçülebilir. Çelik gibi azim ve gayreti, uzağı gören akıl ve hikmetle birleşmiş olan bu gerçek halk önderi ve devlet adamı; Anadolu dağlarının en uzak ve ıssız köşesindeki köylere bile başka bir ruh aşlamıştır.”^{6, 8}
- 28. ALMANYA – Markische Volks Zeitung, Almanya Basını:** “Türkiye Kurucusu Kemal Atatürk’ün Yasını Tutuyor” (10 Kasım 1938)⁵
- 29. ALMANYA – Münchner Neueste Nachrichten, Almanya Basını:** “Atatürk’ün dehası halkını yüzyıllardır süregelen geleneklerin muazzam engellemelerine karşın bir ulus hâline getirmesinde, bağımsız bir devlet olma iddiasını Dünya Savaşı’nın galip ülkelerine hem askerî hem diplomatik anlamda kabul ettirmesinde ve kendi özündeki Anadolu kültürü ve dünya görüşünü harfi harfine uygulamasında görülmektedir.” (10 Kasım 1938)^{5, 14}
- “Sert ve kararlı görünümlü, otokrat, tutkulu ve sözünü esirgemeyen adamın tüm varoluşu şu üç kelimeyle ifade edilecektir: Türk, hesapçı ve asker. Atatürk’ün eseri yabancılaşmış bir Türkiye’nin Türkleştirilmesiydi. O, halkı milliyetçi düşünceyle yapılandırma akımının Ön Asya’da savaş sonrasında çıkan ilk temsilcisiydi. Onun taşıdığı ruhtan ve verdiği mücadeleden önce Tahran ve Kabil, sonrasındaysa tüm Arap âlemi etkilendi. Onun Türkiye’yi soktuğu yol, ölümünden sonra ülkesi tarafından asla terkedilmeyecektir. (Edmund Schopen, 10 Kasım 1938)⁵
- 30. ALMANYA – Nationalsozialistische Landpost, Alman Basını:** “1923 yılında bugünkü Türkiye, bağımsız bir devlet olarak Ön Asya’da kurulduğu zaman, yaratıcısı Kemal Atatürk, dünya tarih kitabındaki dünya büyükleri arasındaki yerini almıştı.”⁸
- 31. ALMANYA – National Zeitung, Almanya Basını:** “Halkın dile getirilmeyen ancak gözlerinden okunan mateminde sadece en büyük evladını değil, kurtarıcısı ve babasını da kaybetmiş olmanın üzüntüsü fark ediliyordu...”

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

Türk halkının seçilmiş temsilcileri aracılığıyla yeni Türkiye Devleti'nin yaratıcısına verdiği Atatürk - Türklerin babası - ismi sadece içi boş bir kelime değil, her Türk vatandaşı için kelime anlamını aşan, özel bir anlamı olan bir payedir. Ancak aynı zamanda bu büyük devlet adamının diğer adı olan 'Kemal' de taşıyıcısı için önemli sembollerle doludur. Dilimize 'olgun' olarak çevrilebilecek bu ismi o, bir tesadüf eseri değil, elde ettiği başarılarından dolayı taşımaktaydı." (11 Kasım 1938)⁵

32. ALMANYA – Neue Basler Zeitung, Alman Basını: "Aşağılanan isyancı Mustafa Kemal Paşa, şimdi Gazi, yeni Türkiye'nin kurucusu..."⁸

29 Ekim 1923, tüm dünya ülkeleri Türkiye Cumhuriyeti'ni tanıyor."⁸

33. ALMANYA – Reichswart, Almanya Basını: "Kemal Atatürk, yalnız askeri cephede değil, diplomatik cephede de kendisinin fevkalade yüksek kabiliyetlerini göstermiştir. Biz Almanlar, Türk Devlet Reisinin kurduğu muazzam eseri pekâlâ anlayıp hürmet ve takdir edecek vaziyetteyiz." (Fritz Rössler, 31 Ekim 1936)³⁰

34. ALMANYA – Vissen und Vehr, Alman Askeri Dergisi: "Bir yenilginin uçurumuna düştüğü halde, ilkin neticesiz sanılan İstiklâl Mücadelesini yapan Türk Milleti, önünde saygıyla eğilmeden bu satırlara son veremez.

Zafer neşesiyle kendinden geçmiş bir diplomasinin kararını "hayır" diyerek yırtmak ve yüzlerine fırlatmak örneğini biz Almanlar, Türklere borçluyuz."^{2, 8}

35. ALMANYA – Volkischer Beobachter, Almanya Basını: "Bugün yeni Türkiye politik ve ekonomik açıdan iyileşmiş, Akdeniz'de dikkate alınması gereken ciddi bir güç haline gelmiştir. Atatürk, halkının özgürlüğe ve yükselmeye giden yoldaki önderi oldu, halkının gönlüne de en büyük anıt olarak yerleşmiştir. (Franz von Caucig, Gazetenin İstanbul Temsilcisi, 10 Kasım 1938)⁵

"Özgürlük savaşını büyük bir enerjiyle sürdürdü ve sona erdirdi. 'Ordular ilk hedefiniz Akdeniz'dir. İleri!' Padişah'tan aldığı emri göre evlerine göndermesi gereken askerlere verdiği emir bu olmuştu ve o hedefe ulaşıldı." (Dr. Karl Viererbi, 11 Kasım 1938)⁵

"Atatürk isminin ardındaki hikâye, Türk halkının gönlüne asla silinemeyecek bir şekilde kazanmıştır. O kendine özgü devlet adamının kişiliğini ve yarattığı eseri tüm dünya gibi bizler de büyük bir takdirle izliyoruz." (11 Kasım 1938)⁵

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

“Bizler Atatürk’ü devlet adamı ve asker olarak değerlendirdik... Bu büyük kaybın arkasında bıraktığı miras, kendi içinde kenetlenmiş ve gençleşmiş bir halk tarafından taşınan millî devlettir.” (Dr. Wilhelm Koppen, 12 Kasım 1938)⁵

“Atatürk Türkiye'yi tek düşmanı kalmaksızın bırakmıştır. Bu zamanımızın hiçbir devlet şefinin başaramadığıdır.”^{2,6}

“Halkının kendisine Atatürk yani ‘Türklerin babası’ payesini verdiği adam, halkının özgürlüğe ve yükselmeye giden yoldaki önderi oldu... Bu insanın büyüklüğü halkının uyanışını zorlayabilmesi ve istediği yöne çekebilmesi olmuştur. Bu sayede halkının gönlüne de bir anıt gibi yerleşmiştir.”¹⁴

36. ALMANYA – Vissen und Vehr, Alman Askeri Dergisi: “Bir yenilginin uçurumuna düştüğü halde, ilkin neticesiz sanılan İstiklâl Mücadelesini yapan Türk Milleti, önünde saygıyla eğilmeden bu satırlara son veremez. Zafer neşesiyle kendinden geçmiş bir diplomasinin kararını “hayır” diyerek yırtmak ve yüzlerine fırlatmak örneğini biz Almanlar, Türklere borçluyuz.”^{6,9}

37. ALMANYA – Westdeutscher Beobachter, Almanya Basını: “Türk Halkı Kurtarıcısının Yasını Tutuyor – Halkın üzüntüsü, sadece yetiştirdiği en büyük devlet evladını değil, aynı zamanda babasını ve kurtarıcısı yitirmiş olmasından kaynaklanmaktaydı.” (The New York Times, 13 Kasım 1938)⁵

38. ALMANYA – Adolf Hitler, Almanya Devlet Başkanı: “Atatürk, büyük bir asker, dahi bir devlet adamı ve tarihsel kişiliğe sahip bir kişilikti. Yaptıkları gelecek kuşaklar boyunca hatırlanacaktır.” (Taziye Mesajı, Almanya - National Zeitung, Der Angriff vd., 11 Kasım 1938)^{2,5}

“Büyük bir asker, dahi bir devlet adamı ve tarihi bir şahsiyet kayboldu. Yeni Türkiye Cumhuriyeti ile nesilden nesile devam edecek büyük bir anıt oluşturdu.”⁸

“Atatürk, bir ulusu bütün vasıtalarından yoksun bırakılsa bile, kendini kurtarabilecek vasıtalarını yaratabileceğini öğreten liderdir. Onun ilk talebesi Mussolini’dir. İkincisi ise benim.”⁸

39. ALMANYA – Albert Einstein, Alman Fizikçi: “Siz biliyor musunuz, çok şanslısınız. Çünkü dünyanın en büyük liderine, Atatürk’e sahipsiniz”⁸

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

- 40. ALMANYA – Carel Sautman, Alman Gazeteci:** “Atatürk, her şeyden üstün olarak, Türk milletine şimdiye kadar erişmediği bir mutluluk getirmiştir.”⁸
- “Bugün Kemal Atatürk, yarattığı eserlerle bakıp pek haklı olarak kendisine başarıya ermiş bir kimse gözüyle bakabilir. Çünkü Atatürk, her şeyden üstün olarak, Türk Milleti'ne şimdiye kadar erişmediği bir mutluluk getirmiştir.”^{2,6}
- 41. ALMANYA – Cornelius Bischoff, Alman Edebiyatçı:** “Atatürk demokrasiyi kuran deha idi. Çünkü parlamenter sisteme inanıyordu. Tarihçilerden onu tenkit edene hiç rastlamadım.”⁸
- 42. ALMANYA – Dagobert von Mikusch, Alman Yazar:** “Avrupa ile Asya arasındaki büyük kavuşum hareketlerinin tarihsel bir dönüm noktasında, büyük bir insan Mustafa Kemal, Doğu uğruna kendini bütün ağırlığıyla ortaya atmıştır. O Batı'nın Doğu'ya doğru olan ve durdurulamaz gibi görünen akımı, en tehlikeli bir yerde, iki kıtanın birleştiği noktada durdurmayı bilmiştir.”(1929)²¹
- 43. ALMANYA – Dietrich Schlegel, Almanya'nın Sesi Radyosu Yayın Müdürü ve İletişimci:** “Kemalizm dâhiyane bir liderlik ilkesidir. Atatürk akılcıydı. Realist ve vizyon sahibi idi. Mussolini, Salazar, Franca gibi diktatör ve megaloman olmadı. İktidarını halk için kullandı. Kadın hakları konusunda Avrupa'nın önüne geçti.”⁸
- 44. ALMANYA – Dagobert von Mikusch, Alman Yazar:** “Doğu'nun en büyük devrimcisi Mustafa Kemal, bu uluslararası ulusçuya, tarih, iki çağın eşliğinde kendine layık en önemli yer vermiştir ve buradaki başarıları O'nun tarihsel ödevi olmuştur.”²¹
- 45. ALMANYA – Dr. B. Bittel, Alman Arkeolog:** “Onun ebediyete intikali dolayısıyla yalnız ulusunun kurtarıcısına ve devrimcisine değil, yalnız büyük devlet adamına ve askere değil, aynı ölçüde bilimin anlayışlı bir dostuna, öncüsüne yas tutuyoruz.”⁸
- 46. ALMANYA – Dr. Reinhard Hüber Alman Yazar:** “Atatürk'ün on beş yıl gibi kısa bir sürede eriştiği başarılar, bütün dünya karşısında kendi başına bir tarihtir. Yeni Türkiye ise çalışmanın, gelişmenin, güçlülüğün ve yarına inancın şerefli bir örneğidir.”^{13,21}
- 47. ALMANYA – Edzard Reuter, Alman Sosyalist Demokrat ve Hukukçu:** “Atatürk sayesinde Türkiye, kadın hakları konusunda Avrupa ülkelerinin çok

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

ileri kazanımlarına sahip olmuştur. İslam ile demokrasiyi bir arada yaşatabilen tek liderdi.”⁸

- 48. ALMANYA – Emil Ludwig, Alman Araştırmacı, Tarihçi ve Yazar:** “Bir adam ki hayal gücü bakımından Napolyon bile yanında yaya kalır.” (The New York Times, 13 Kasım 1938)⁵
- 49. ALMANYA – Fon Mikoş, Alman Yazar:** “Gazi, Padişahı ve Hilafeti ortadan kaldırdıktan sonra, tükenmiş bir imparatorluktan, yeni Türkiye Cumhuriyeti’ni meydana getirmeyi başarmıştır.”⁸
- 50. ALMANYA – Franz von Papen, Alman Büyükelçisi:** “Atatürk’ün büyük devlet adamlarına özgü yaratıcı gücünün tarihe mal olmuş sonuçlarından biri de, Türk ulusunu Doğululuktan sıyrıp bir Avrupa devleti durumuna getirmiş olmasıdır.”^{8, 21}
- 51. ALMANYA – Fulkise Becbacher, Almanya:** “Atatürk, azimli bir hareketle milletini tahammül edilmez bir akıbetten kurtaran ve bütün dünyanın hayran kaldığı bir kalkınma yapan dünyadaki ilk devlet başkanı olmuştur.”⁸
- 52. ALMANYA – Hans Froemberg, Alman Yazar:** “Eğer bugünkü Türkiye, dünya savaşından sonraki Avrupa’nın herhangi bir memleketinde daha fazla ileri gitmişse, bunun en büyük sebebini yeni Cumhuriyetin Başkanı’nın dehasında aramalıdır.”^{2, 6, 8, 21}
- 53. ALMANYA – Joachim Gauck, Almanya Cumhurbaşkanı:** “Mustafa Kemal Atatürk ve eserine saygıyla. Almanya, O’nun Türkiye ve halkını Avrupa’ya yönelten mirasına daima minnettar kalacaktır.” (28 Nisan 2014)¹⁶
- 54. ALMANYA – Joachim von Ribbentrop, Almanya Dışişleri Eski Bakanı:** “Sizin ve ulusunuzun bu zamansız kaybı sırasında Alman Hükümeti tüm imkânlarıyla yanınızda yer alacaktır.” (Türk Dışişleri Bakanı Rüştü Aras’a çektiği taziye telgrafı, Almanya - Volkisher Beobachte, National Zeitung vd., 11 Kasım 1938)⁵
- 55. ALMANYA – Johannes Glasneck, Alman Yazar:** “Nehru: ‘Türklerin zaferini, hapisane barakamızı ele geçirebildiğimiz çeşitli bez ve kağıt parçalarıyla süsleyerek kutladık.’ (J.Nehru, Entdeckung Indiens, Berlin)⁸

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

- 56. ALMANYA – Klaus Libe, Alman TV ve Radyo Yayıncısı:** “Atatürk tarihin Türk ulusuna ve insanlığa armağanıdır. Halk egemenliğini kurmuş ve dinsel egemenliği kaldırmıştır. Böylece İslam, bütün dünyada Rönesans’ı yaşamaktadır. Bugün Atatürk’ün emperyalizm ile savaş ilkesinin dünya ülkelerine model oluşturduğu görülmektedir.”⁸
- 57. ALMANYA – Liman von Sanders, Alman Generali:** “Mustafa Kemal Bey, sorumluluk yüklenmekten korkmayan doğuştan bir şef idi.”^{6, 8}
- “Mustafa Kemal mert, dayanıklı ve mücadeleci, kelimenin tam anlamıyla mükemmel bir yönetici.”⁸
- “Tarih kitaplarında Türkler hakkında yazılı olanlar, hatta onlarla savaşanların anlattıkları, gerçekleri ifade etmekten acizdir. Mutluluk Türklerle beraber savaşmaktır. Bu şerefi ömrümün sonuna kadar taşıyacağım.”⁸
- 58. ALMANYA – Ludwig Erhard, Batı Almanya Cumhurbaşkanı:** “Bütün dünya 10 Kasım’da, biz Almanların da dostluk ve saygı ile bağlı olduğumuz bir insanın hayatını ve eserlerini takdirle anmaktadır.”^{6, 8}
- “Atatürk bir asker olarak, amansız ve hatta bazı anlarında ümitsiz gözükken bir mücadeleden muzaffer çıkmış ve sonra da devlet sorumluluğunu üzerine almıştır. 29 Ekim 1923'te Türkiye Cumhuriyeti'nin ilânı, onun diplomatik dehâsının bir eseridir.”^{2, 6, 8}
- Atatürk daima Türkiye ile Avrupa arasında sıkı bağlar kurmaya çalışmıştır. O'nun bu emeli, Türkiye'nin Avrupa Ortak Pazarı'na katılması ile gözle görünür bir şekilde gerçekleşmiş oluyor.”²¹
- 59. ALMANYA – Norbert von Bischoff, Alman Yazar:** “Mustafa Kemal sayesinde Türkiye'deki ihtilal, üç buçuk yıldan beri gebe olduğu Cumhuriyeti doğurmuştur.”⁸
- 60. ALMANYA - Prof. Dr. Herbert Melzig, Alman Tarihçi:** “İstirap çeken dünyada barış ve esenliği yeniden kurmak ve insanlığın yalnız maddi değil, manevi gelişmesini sağlamak isteyenler Atatürk'ün iman verici ve yön göstericiliğinden örnek ve kuvvet alsınlar.”^{2, 8}
- “Kemâl Atatürk ile yüzlerce asrın derinliğinden kahraman bir ruh aydınlığa yükseliyor ve bu ruh, dünyanın esarete düşmüş kısımlarındaki milletlere

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

hürriyet ve kurtuluş yolunu gösteriyor. O'nun hüviyeti, Nil sahillerinden eski Çin denizlerine kadar uzanan bir efsane olmuştur..."^{2,6}

"O, kendi milleti ve beşeriyet âlemi için beslediği muhabbetle, bir dâhinin neler yarattığına dair, cihana fevkalade heyecanlı bir sahne seyrettirmektedir."^{2,6,8}

"Mustafa Kemâl, hırpalanmış, silahı elinden alınmış olan milletle el ele vererek tarihe yeni bir devir açmak için mücadeleye atıldı ve mücadelesinde, ruh kudretinin dünya yüzündeki bütün silahlardan üstün olduğunu ispat etti."^{2,6,8}

"Mustafa Kemâl'i yüksek kumandanların çoğuna üstün kılan nitelik, ölümü küçümsemek ve yiğitlik göstermek bakımından askerlerine en büyük örnek olmasıdır."^{2,6,8}

"Büyük Yunan filozofu Platon'un 'Krallar filozof olsa ve filozoflar kralların tahtına otursaydı' şeklindeki dileği, iki bin yıllık tarihte gerçekleşmedi. Hâlbuki 20. yüzyılda ilk defa Atatürk'ün şahsında Platon'un istediği gibi, kelimenin tam anlamıyla bunu görmekteyiz."⁸

"Kemal Atatürk ile yüzlerce asrın derinliğinden, kahraman bir ruh aydınlığa yükseliyor ve bu ruh, dünyanın esarete düşmüş kısımlarındaki milletlere hürriyet ve kurtuluş yolunu gösteriyor... Onun hüviyeti bir dâhinin neler yarattığına dair, cihana fevkalade heyecanlı bir sahne seyrettirmektedir."⁸

"Yeni Türkiye, Atatürk'le yalnız İslam anlayış ve görüşlerini değil, aynı zamanda Avrupa'nın düşünme tarzını da açmıştır. Türkiye bir dürüstlük, samimiyet ve realite politikası gütmekte ve bu sebeple tepkilere, başarısızlıklara uğramamaktadır. Bu politikanın kendisinden öncekilere benzer tarafı olmadığı gibi taklidi de yoktur."¹¹

61. ALMANYA - Prof. Dr. Klaus Liebe – Harkort, Alman Bilim İnsanı (Bremen Üniversitesi Öğretim Üyesi): "Mustafa Kemal Hareketi, Sevr değil, Lozan Antlaşması'nı sağladı. Kadınlarda Yükseköğretim Almanya'yı geçmiştir."⁸

"Atatürk, tarihin Türk ulusuna ve insanlığa bir armağanıdır."^{23,2}

62. ALMANYA - Prof. Dr. Klaus von Beyme, Alman Bilim İnsanı (Heidelberg Üniversitesi Siyaset Bilimci): "Atatürk, demokrasi ile dini barışçı yolla bağdaştırdı. Sömürgecilik karşıtı karizmatik bir liderdir."⁸

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

- 63. ALMANYA - Prof. Dr. Oswald Menghi, Alman Bilim İnsanı:** “Yeni Türkiye’nin yaratıcı ruhu ve zekâsı Atatürk’ün başarıları memleketin çehresinde hiç silinmeyecek kadar derin hatlar çizmiştir.”²¹
- 64. ALMANYA - Prof. Walter Leisler- Kiep, Alman Siyaset ve Bilim İnsanı:** “Türkiye İslam dünyası ile Batı dünyası arasında köprü, İslam dünyası için modeldir.”⁸
- 65. ALMANYA - Prof. Walter L. Wriht Jr., Alman Bilim İnsanı:** “O, kişisel kazanç ve ün peşinde koşan basit bir diktatör değil, gelecek kuşaklar için sağlam temeller atmağa uğraşan bir kahramandı.”^{2, 6, 8, 28}
- 66. ALMANYA – Thomas Mann, Alman Yazar:** “Büyük ölçekli insan” (El Mercurio, Brezilya Basını, 11 Kasım 1938)⁵
- 67. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ – ABD Basını:** “Atatürk’ün birçok insanların başarmaya maddeten muktedir olamadıkları işleri başarmada gösterdiği azim ve cesarete ve ortaya koyduğu esere bütün Amerika hayrandır.”^{2, 4, 6, 8}
- 68. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ – Boston Post, ABD Basını:** “Türkiye’nin Bozkurt’u ve modern diktatörlerin ilki Atatürk’ü halkı seviyordu. O, yeniliklerinde batılı yöntemler kullanmış ve doğu ile batıyı birleştirmişti.” (11 Kasım 1938)⁵
- 69. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ – Chicago Daily Tribune, ABD Basını:** “Batılı normlara uygun yeni, güçlü bir ulus inşa etti.” (10 Kasım 1938)⁵
- Atatürk’ün ölümüyle, tarihin tanıdığı en dikkate değer insanlardan biri daha dünya sahnesinden çekilmiş oluyor. “Türkiye’nin modernleşmesi insanlık tarihinin en çarpıcı sayfalarından biridir ve bu sayfayı yazan Kemal’dir.
- Halkından ayrılmış olması Türkler için trajik bir kayıptır ama bu aynı zamanda dünya için de bir kayıptır.” (11 Kasım 1938)^{5, 14}
- “Dünya sahnesinden tarihin en dikkatli, çekici adamlarından biri geçti.”⁸
- 70. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ – Los Angeles Times, ABD Basını:** “Modern Türkiye’nin yaratıcısı ve demir yumruklu yöneticisi.

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

”Avrupa’nın savaş sonrasındaki tarihî liderlerini başarılarına göre sıraya koyan eksiksiz bir liste oluştursaydık asker, yaratıcı, reformcu, modern Türkiye’nin kurucusu Cumhurbaşkanı Kemal Atatürk bu listenin en başlarında yer alırdı.

On sekiz yıl boyunca yaptığı reformlar, izlediği yapıcı politikalar ve uzun yıllar gelenekle soluk alıp vermiş bir halkı modernleştirme projesi, onun, yüzyılın ilk devlet kurucularından biri olduğunu gösteriyor. Ve eğer yöntemleri itibariyle bir diktatör rolü oynadıysa, ulaştığı sonuçlar, bu açıdan ona sürülebilecek her türlü lekeyi temizlemeye yetiyor.

Ölümü dünya barışı için gerçek bir kayıp oldu.” (11 Kasım 1938)⁵

71. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ - Military Review (Askeri Dergi), ABD

Basını: “Gelibolu Kayası: Mustafa Kemal'in liderliği - Parlak zekâ ve kuvvetli irade sahibi Kemal bir liderdi ve liderlikte iyiydi. Çanakkale Savaşı'nın üzerinden 100 yılı aşkın süre geçmesine rağmen, Atatürk'ün askeri liderliğinden çıkarılacak çok ders vardır. Arazi hakkındaki bilgisi ve olası düşman yaklaşımı üzerindeki etkisi hâlâ günümüz komutanları tarafından kullanılan, savaş alanının ve istihbarat hazırlığının temelidir. (Ocak-Şubat 2021)” (sözcü.com.tr, 14 Şubat 2021)²⁷

72. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ - NY Herald Tribune, ABD Basını:

“Atatürk ülkesine bağımsızlığını kazandıran bir askeri lider, ardından da kanunlarda, ekonomide ve insanların yaşama alışkanlıklarında devrim yapan bir diktatördü.

Savaş sonrasının ilk diktatörlerinin arasında en benzersiz ve birçok açıdan en harikulade başarılar imza atmış olanlarından biri. Dünyanın gördüğü en büyük liderlerin hiç birinkinden ve aşağı kalmayan gayret ve ulusal liderlik harikaları gösterdi; eski, yozlaşmış ve can çekişmekte olan bir devletin parçalanmış gövdesi üzerine, sağlam bir harçla oluşturulmuş, modernleşmeye yönelmiş ve diğer ülkelerin boyunduruğundan kurtulmuş, egemen bir Türkiye inşa etti.” (11 Kasım 1938)⁵

73. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ - Newsweek, ABD Basını:

“Kanuni Sultan Süleyman’dan bu yana Türkiye’nin en büyük kahramanı.” (21 Kasım 1938)⁵

74. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ – New York World Telegram Gazetesi, ABD

Basını: “Atatürk, çok olağanüstü yaratılıştaki bir adamdı. İsmi tarihte hakıyla yaşayacaktır.”²¹

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

75. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ – Philadelphia Inquirer, ABD Basını:

”Dışarıdan görünen haliyle bir diktatör olan Atatürk, bir zamanların terör ve geri kalmışlıklar ülkesi olan Türkiye’yi günümüzde doğu yarımkürenin en modern ülkelerinden biri haline getirmişti.

Atatürk’ün amacına ulaşmak için bir diktatörün yetkilerini kullanmak durumdan kaldığı bir gerçek. Ancak komşu ülkelerdeki diktatörlerin benmerkezci yöntem ve hedeflerinin yanında Atatürk iyiliksever gözüküyor.

Avrupa’daki ilişkilerin bu kadar kaypak ve gergin olduğu böyle bir dönemde ölmüş olması talihsizliktir.” (11 Kasım 1938)⁵

76. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ – The New York Times, ABD Basını:

”Lozan’ı kazandı; son iki yüz yılda ihtiyar Asya’nın Avrupa’ya kazandığı ilk zafer.”⁸

”Modern Türkiye’nin yaratıcısı ve Cumhurbaşkanı, askeri kahraman Atatürk, devleşen bir devlet yarattı.

Eğer tek kişinin iktidarını haklı göstermek mümkünse, bu ancak Türkiye’nin yaşadığı değişimde olduğu gibi acilen ortaya konmuş bir iktidar örneğiyle olabilir.

1923 yılında Ankara, Cumhurbaşkanının kararıyla başkent oldu. Bu şehri inşa etmek için serbestçe para harcadı ve çağdaş bir şehir yarattı.

Konstantinapol ismini eski Türk ismi olan İstanbul’la değiştirdi.

Kemal Atatürk daima yaşayacaktır.”(11 Kasım 1938)⁵

”Lozan’ı o kazandı; son iki yüz yılda ihtiyar Asya’nın Avrupa’ya kazandırdığı ilk zafer.”^{2, 6}

”Savaş sonrası döneminin en yetenekli liderlerinden biri.”^{2, 6, 8}

”İnsanı teslim alıcı gözlerinde fevkalade önderlik kuvveti vardır. Kalın kaşları sakın durmaz. Yüksek, entelektüel zirvelere kalkar ve şayanı hayret derecede geniş alnında derin çizgiler oyacak bir şekilde çatılır. Derisi açık renkli ve güneşten yanmıştır. Esmer değildir. Saçı sarımtırak kahve renklidir. Ağzının temiz kesilmiş hatları ve çenesi kararlarının kesinliğini gösterir. O, tetiktir, hazır cevaptır, dikkati çekecek kadar zekidir.”²

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

Türkiye'yi geçmişinden kurtarmak için çok şey yapmış bir insan öldü: Modern Türkiye'nin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk. Ulus enerjik liderinin önderliğinde, Müslüman geleneklerinden koptu ve büyük bir silkinişle ekonomik açıdan olduğu kadar sosyal açıdan da Batılı bir yaşam tarzını benimsedi. Türkiye uluslararası diplomasi alanında önemli bir yer edindi, büyük güçler tarafından Yakın ve Ota Doğunun anahtarı olarak görülen bir devlet haline geldi." (13 Kasım 1938)⁵

77. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ – The Saturday Evening Post Dergisi ABD Basını: "Kemal'in kurduğu hükümet sistemi, etkileyici bir demokrasi serüvenidir. Teknik bakımdan böyle adlandırılmamakla beraber, pratik açıdan tam bir cumhuriyettir... Yeni Türk Anayasası, milletin egemenliğinin millete ait olduğunu ve halk tarafından seçilen Büyük Millet Meclisi'nce kullanılacağını belirtmektedir. Savaş ve barış yetkisi sadece bu meclise aittir." (Isaac F. Marcossou'nun yazısı: 20 Ekim 1923)⁷

78. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ – The Washington Post, ABD Basını: "Bugünün Türkiye'si, tek bir adamın, Kemal Atatürk'ün uzayan gölgesidir." (11 Kasım 1938)⁵

"Kemal milletini ve halkını; kurumlarını, dillerini ve hatta kıyafetlerini çağdaşlaştırmaya yöneltti. Fes ve peçe kullanımına son verdi, harem ve halifeliği kaldırdı. Okuma yazmada başarılı girişimde bulundu. Sanayiye destekledi ve ulusal tarımın gelişmesine katkıda bulundu.

Hırslarını milli sınırlar dışında toprak kazanmaya yöneltmedi. Osmanlı İmparatorluğunu yeniden diriltme çabasına girmede. Türkiye ve Yunanistan arasında bir dostluk kurarak ne kadar iyi bir devlet adamı olduğunu gösterdi. Çünkü Türkiye'nin en çok ihtiyaç duyduğu şeyin barış olduğunu biliyordu." (11 Kasım 1938)⁵

Atatürk, ardında güç siyaseti oyununda stratejik konumunu en iyi şekilde kullanan güçlü bir cumhuriyet, çağdaşlaşmış ve Batılılaşmış bir ülke bıraktı" (11 Kasım 1938)⁵

"Atatürk geçtiğimiz yirmi yıl süresince Türkiye'nin umutsuz, güçsüz ve geri kalmış Doğulu bir devlet olmaktan, güçlü, öz güvenli ve ilerleyen bir millet durumuna geldiği, takdire şayan evriminin itici gücü oldu." (11 Kasım 1938)¹⁰

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

"Türkiye'nin en önemli sosyal ve siyasal mimarı Atatürk, ardında demokrasinin biçimsel mevcudiyeti açısından hiçbir eksiği olmayan bir ülke bıraktı." (21 Kasım 1938)⁵

79. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ – Time Dergisi: "Mustafa Kemal Paşa, Hiç Şüphesiz Çağdaş Tarihin Büyük Şahsiyetlerinden Biridir." (24 Mart 1923)⁷

80. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ – Encyclopaedia Britannica, Ansiklopedik Eser: "...seçkin bir Türk askeri, reformcu ve devlet adamı...", "...Mustafa Kemal'in Türkiye'yi kurtarma mücadelesi, Afrika ve Asya'da doğum halindeki birçok devletin bağımsızlık yolunda çarpışmaları için ilham kaynağı olmuştur..."^{20, 2}

81. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ – Albert Hammerton, ICFU (Uluslararası Hür Sendikalar Konfederasyonu) Gençlik, Eğitim ve Kadın Bölümü Müdürü: "Atatürk, geniş halk kitlelerinin, gelişerek demokrasiye ortak olmaları yolunda bir politika izlemekteydi. Yalnız bu politika bile, demokratik ilkelere kısa zamanda ulaşmak için yeterlidir."²¹

82. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ – Alfred Maximilian Gruenther, Amerikalı General SHAPE (Avrupa Müttefik Kuvvetler Yüksek Karargâhı) Başkomutanı: "Hür dünyanın yüce evladı."²¹

83. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ – Amerika Mark Twain Cemiyeti: "Atatürk, zamanımıza geçmiş devirlerin büyük İskender, Sezan, Napolyon'dan daha şanlı bir isim bıraktı. Askeri ve sivil dehası bütün insanlık tarihi üzerinde derinden etkili olmuştur."⁸

84. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ – Alexander Haig, Nato Müttefik Kuvvetleri Eski Başkomutanı: "Atatürk, bir ulusun iç yaşamında başarılı olamadıkça dış ilişkilerinde de başarılı olamayacağını görmüştür."⁸

85. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ – Awra M. Warren, ABD Büyükelçilerinden: "Atatürk'ün dış münasebetler konusu üzerindeki görüşlerini inceleyen bir kimse, fikirlerinin değeri ve ifade edildikleri zamanı aşan manaları karşısında daima hayrete düşer."^{8, 21}

"Atatürk'ün anayasası, insana heyecan veren şiirli bir dille, her Türkün hür doğduğunu ve hür yaşayacağını ilan etmektedir."²⁸

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

86. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ – Barack Obama, ABD Başkanı: “Vizyonu, kararlılığı ve cesaretiyle Türkiye Cumhuriyeti’ni demokrasiye yönelten ve mirası tüm kuşaklar boyunca dünyaya ilham vermeye devam eden Mustafa Kemal Atatürk’e saygılarımı sunmak benim için büyük bir onurdur.

Atatürk’ün halkına umut veren modern ve müreffeh bir demokrasi olarak Türkiye vizyonunu desteklemeyi ve ‘Yurtta barış, dünyada barış’ ilkesini gerçekleştirmeyi sabırsızlıkla bekliyorum.”⁸

“Kendisi tarihin şeklini değiştiren bir liderdir. Kendisinin bıraktığı en büyük miras, Türkiye’nin canlı, laik demokrasisidir.”⁸

87. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ – Bill Clinton, ABD Başkanı: “Bugün milenyumun hiç şüphe yoktur ki tek devlet adamı Mustafa Kemal Atatürk’tür çünkü o, yılın değil, asrın lideri olabilmeyi başarmış tek liderdir.”^{23,2}

88. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ – Charles H. Sherrill, Amerika’nın Ankara Eski Büyükelçisi: “Mustafa Kemal hazretleri her şeyden önce tam anlamıyla savaşı bir komutan, metin, geniş simalı, derin ve mütekâşif düşünceli, sert ve canlı sözlü bir zattır. Tam anlamıyla ince ve nazik bir devlet adamı, aynı çağda mükemmel bir devlet başkanı idi. Her elçi kendilerinden aynı ölçüler içinde iltifat görürler.”^{2,6,8}

“Dünya üzerinde istilâ orduları, Yunanlıların uğradıkları büyük bozgun gibi bir yenilgiyle pek az karşılaşmışlardır.”²

“Mustafa Kemâl, başarılarının çoğunu tükenmek bilmeyen sabrı sayesinde elde etmiştir.”^{2,6,8}

“Cihanı hayran bırakan bu Türk, Türklerin göğsünü Türk olduklarından, tarihlerinden ve dillerinden dolayı bir daha kabartmıştır ve Türkiye'nin geleceği için, geçmiş yüzyılların toplayabildiğinden daha fazla bir kudret toplamıştır.”^{2,6,8}

“O, Türklüğün özgürlük ve ihtişam sembolüdür.”⁸

“Gerçeklik O’nun korkmadığı şeydi.”²¹

“Gazi Kur’an’ı Türkçeye çevirerek, ulusu için büyük bir dini devrimi başarmış, Luther ve Wycliffe gibi büyük din devrimcileri safına geçmiştir.”⁸

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

Hiçbir Türk, yurttaşlarının içinde buldukları korkunç durumu Kemal Atatürk kadar doğru bir şekilde göremedi. Türklerin düşünüş tarzının ne şekilde değişebileceğini anlayan sadece o, olmuştur. (1937)¹¹

“Bugün herhangi bir yerden kendinden üstün devlet adamı bulunmayan Mustafa Kemal kadar büyük, liyakatli bir zatı, Türkler nadiren yetiştirmişlerdir.”²⁸

89. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ – Cordell Hull, ABD Dışişleri Eski Bakanı:

“Ülkelerimiz arasındaki dostluğun pekişmesi için elinden gelen her şeyi yapan büyük bir lider, mükemmel bir devlet adamı...” (The New York Times ve The Washington Post, Dışişleri Bakanı Tevfik Rüştü Aras’a çektiği telgraf, 12 Kasım 1938)⁵

“Atatürk'ün ölümünden dolayı Amerika Hükümeti pek çok üzgündür. Bu kayıp, yalnız Türk Milleti'ne ve sınırların inhisar etmemiştir. Yayıldığı yerler çok geniştir.”^{2, 6, 8}

90. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ – Dr. Elain D. Smith RONART, Amerikalı

Bilim İnsanı: “Mustafa Kemal'i eleştirenler, genellikle, onun kişisel (özel) hayatına, otoriterliğine, yolunu açmak için giriştiği dolambaçlı politik manevralarına saldırırlar. Bununla beraber; yeni bir milletin bir büyük kurucusunun değerlendirilmesindeki ölçüler, o kişinin özel hayatı ve davranışlarında bulunacak unsurlar değildir... Atatürk XX. yüzyılın büyük insanlarından biri olarak kalacaktır. Diktatörlüğü ve otoriterliği hoş görmemekle beraber; eğer ulusça hayatta kalınacaksa, milli hareketin ilk günlerinde başta kuvvetli bir iradenin gerekli olduğunu itiraf etmek zorundayım.”¹⁷

91. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ – Dwight D. Eisenhower, ABD Başkanı:

“Türk birliğinin ve ilerleyişinin mimarı Atatürk'ün hatırasını anmak için yapılan tören, dünyanın her tarafından hür insanlara ilham kaynağı olmuş bir insana çok yerinde bir saygıdır.”⁸

92. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ – Ernest Heminway, Amerikalı Romancı ve

Yazar: “Mustafa Kemal, herkesin bildiği gibi, Yunanlıları silip süpürmüştü.”⁸

93. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ – Franklin D. Roosevelt, ABD Başkanı:

“Ömrünü ülkesine hasretmiş bir kişi olarak tüm dünyanın saygısını kazanan

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

Türkiye Cumhuriyeti'nin Cumhurbaşkanı..." (The New York Times ve The Washington Post, TBMM Başkanı Halik Renda'ya çektiği telgraf, 12 Kasım 1938)⁵

"Benim üzüntüm iki türlüdür: Önce büyük bir adamın kaybından dolayı bütün dünya gibi üzgünüm. İkinci üzüntüm ise bu büyük adamla tanışmak konusundaki içten dileğimin gerçekleşmesine imkân kalmamış olmasıdır." (Cumhuriyet, 21 Kasım 1938)^{4, 8, 9}

"Sovyet Rusya Hariciye Nâzırı Litvinof ile görüşürken kendisine onun fikrince bütün Avrupa'nın en kıymetli ve en ziyade dikkate değer devlet adamının kim olduğunu sordum. Bana verdiği cevapta: Avrupa'nın en kıymetli devlet adamının bugün Avrupa'da yaşamadığını, bunun Türkiye Cumhuriyeti reisi Mustafa Kemâl olduğunu söyledi."^{2, 6}

"Ülkesine bağlılığı, kendisine bütün dünyanın saygısını kazandıran Atatürk."^{2, 6, 8}
Beyaz Saray'daki görevim tamamlanınca ilk yapmak istediğim şey, zamanımızın bu en dikkate değer şahsiyetini ülkesinde ziyaret etmektir. Kader buna izin vermedi. Bu çapta insanlar dünyaya sık gelmezler."⁸

94. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ – Harbord, Amerikalı General: "Lider Mustafa Kemal Paşa, Çanakkale'de bir kolorduya şan ve şerefle kumanda etmiş bir Türk generali olup, çok kudretli ve keskin zekâlı bir zattır."²¹

95. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ – Harry N. Howard Araştırma (İnceleme, Tarih kategorilerinde eserleri olan 'Türkiye'nin Taksimi - Bir Diplomasi Tarihi (1913 - 1923)' kitabının da yazarı ()): "Atatürk Türkiye'sinin imzaladığı uluslararası Montreux anlaşması, harp sonrasında imzalanan bir muahedenin barış yolundan ele alınmış ilk resmi revizyonudur." (Foreign Affairs Siyaset bilimi, uluslararası ilişkiler ve ekonomi dergisi, Ekim 1936)³⁰

96. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ – Gladys Baker, Amerikalı Gazeteci: "İnsanı teslim alıcı gözlerinde fevkalade önderlik kuvveti vardır. Kalın kaşları sakın durmaz. Yüksek, entelektüel zirvelere kalkar ve şayanı hayret derecede geniş alnında derin çizgiler oyacak bir şekilde çatılır. Derisi açık renkli ve güneşten yanmıştır. Esmer değildir. Saçı sarımtırak kahve renklidir. Ağzının temiz kesilmiş hatları ve çenesi kararlarının kesinliğini gösterir. O, tetiktir, hazır cevaptır, dikkati çekecek kadar zekidir."^{2, 6, 8}

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

97. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ – Hedley Donovan, Amerikalı Gazeteci:

“Parlak bir lider, bir strateji uzmanı. Tükenmeyen enerjisiyle Türkiye’yi çağdaş ve Batılı bir millet haline getirdi.

Korkusuz Türk lider ülkesine kendi başının çaresine bakmayı öğretti. Gözleri bir devletin yükselişini gördü. Ölümüyle ardından birleşmiş bir ülke bıraktı. Çağdaş Türkiye artık Batılı ülkesidir.” **(The Washington Post, 13 Kasım 1938)⁵**

98. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ – Hester Donaldson Jenkins, Amerikalı

Felsefeci: “Gerçekten, Atatürk büyük bir öğretmendir.”⁸

“Dünyanın hiçbir yerinde, Türkiye’nin karşılaştığı pedagojik meselelerden daha büyüğü olmadığı gibi, hiçbir yerde de bu hususta cumhur reisi Kemal Atatürk’ten daha kat’i ve cesur teşebbüslere girişilmemektedir.”²⁸

99. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ – John Clayton, Chicago Tribune Muhabiri:

“Mustafa Kemal Paşa'nın yüz hatlarından yaşını tahmin etmek müşküldür. Otuz yaşında, kırk yaşında tahmin edilebilir. Kumral saçlı, mavi gözlü, orta boyludur. Hal va tavrı nazik, şahsiyeti mültefik ve caziptir. Büyük askeri kumandanlar tipine benzemez. Zevkinde, itiyadatında sadelik vardır.”⁹

100. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ - J. O. Knott, ABD-Washington:

“Türkiye’yi yeni baştan yarattı. Herhalde günümüzde yeryüzünün hiç bir ülkesinde hiç kimse reform uğruna onun kadar radikal şeyler yapmamıştır. Bu olağanüstü adam tüm bunları öylesine sessiz sedasız, öylesine zarif bir şekilde ve halkanın en küçük bir direnişiyile karşılaşmadan yapmıştır ki, şaşkırmamak elde değildir.

Bir diktatörün tepki yaratmadan neler yapabileceğine çok güzel bir örnek; çünkü Kemal ne yaptıysa içtenlikle ve halkının iyiliği için yaptı! ”Kemal Paşa'nın ölümü, dünyanın büyük yöneticilerinden olan bir diktatörü aramızdan ayırdı. Buna en azından sağduyu sahibi herkesin üzülməsi gerekir.” **(12 Kasım 1938)⁵**

101. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ – John F. Kennedy, ABD Başkanı:

“Atatürk bu yüzyılın büyük insanlarından birinin tarihi başarılarını, Türk halkına ilham veren liderliğini, modern dünyanın ileri görüşlü anlayışını ve bir askeri lider olarak kudret ve yüksek cesaretini hatırlatmaktadır.”^{2, 8, 10}

“Çöküntü halinde bulunan bir imparatorluktan özgür Türkiye'nin doğması, yeni Türkiye'nin özgürlük ve bağımsızlığını şerefli bir şekilde ilân ve o zamandan beri koruması, Atatürk'ün Türk halkının işidir. Şüphesiz ki, Türkiye Cumhuriyeti'nin

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

doğuşu ve o zamandan beri Atatürk'ün, Türkiye'nin giriştiği derin ve geniş inkılâplar kadar bir kitlenin kendisine olan güvenini daha başarı ile gösteren bir örnek yoktur." (10 Kasım 1963)^{2, 8, 28}

102. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ - John McLaughlin, Gazeteci ve PBS televizyonu sunucu: 'Atatürk, tarihte Müslüman bir toplumu başarıyla Batılı, parlamenter demokrasi ve laik devlet düzenine dönüştüren tek liderdir', "Milenyumun en önemli insanı Atatürk'tür."^{25, 2}

103. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ - Joseph C. Grew, Amerika'nın Ankara Eski Büyükelçisi: "Büyük işleri başarmak için Gazi'de büyük insanlara yaraşır bütün nitelikler vardı... Bu hayret verici devrim, 1776'da bizim ülkemize ilham veren milliyetçilikle aynı yoğunlukta olmak üzere, kesin ve etkili bir milliyetçilik sayesinde gerçekleşmiştir."¹⁷

104. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ – James Guthrie Harbord , ABD'li General: "Mustafa Kemal Paşa ve arkadaşlarının ciddi ve samimi vatanperverlikleri hakkında kati bir itminan hasıl ettiğimi söylemek mecburiyetindeyim", "Mustafa Kemal Paşa alelâde bir siyasi maceracı değildir. Maharet-i fevkalâdesini bihakkın isbat etmiş askeri bir kumandandır."³⁴

105. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ – Lyman Louis Lemnitzer, Nato Başkomutanı: "Bu memleketin önderi Atatürk'e, içten saygı ve hayranlıklarım" (Anıtkabir Defteri I: 24 Nisan 1961)²¹

106. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ – Neil Armstrong, Michael Collins ve Edwin E. Aldrin (Apollo-11 projesiyle, 1969'da Ay'a ilk giden astronotlar) "Büyük saygı ve hayranlıkla"^{31**}

107. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ - Mc Arthur, Amerikalı General: "Asker-devlet adamı, çağımızın en büyük liderlerinden biri idi. Kendisi, Türkiye'nin, dünyanın en ileri memleketleri arasında hak ettiği yeri almasını sağlamıştır."^{6, 8}

"O, Türklere, bir milletin büyüklüğünün temel taşını teşkil eden, kendine güvenme ve dayanma duygusunu vermiştir."⁸

**Atatürk 1930'lu yıllarda "Çok değil 100 yıla kalmaz insanoğlu Ay'a gidecektir" öngörüsünde bulunmuştur. Atatürk'ün isteğiyle yurt dışında eğitim alan, Türkiye'nin ilk uçak mühendisi olan Necdet Eraslan; roket teknolojisi, dizel motoru, havacılık teori ve pratiği alanlarda Apollo-11 ve diğer NASA projelerinde çalışacak ekibi eğitmiştir.

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

“Atatürk’le aramızdaki içten dostluk, geçmişle ilgili mutlu anlarımız arasındadır. Şu geçen birkaç sıkıntılı yılın günlerinde dünya sorunlarının çözümü içinde kendi büyük kudret ve kabiliyetini bize bağışlamış olabilmesini ne kadar sık özlemişim.” (1946)²¹

Ben Atatürk’ün sadık arkadaşlarından biri olmakla büyük iftihar duyuyorum.”²⁸

108. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ – Miss Köri Kek, ABD’de ilk UKBK (Uluslararası Kadın Birliği Kongresi) düzenleyicisi: Türk kadınına verdiğiniz oy hakkı “Bir asırdan beri insanlıkta vuku bulan en mesut değişiktir.” (Sinan Meydan, Sözcü: 17 Ağustos 2020)²⁷

109. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ – Amerikalı Ekonomist: “Türkiye ekonomisiyle savaşta bir tek Atatürk’ü örnek alsın yeter.2005”³⁹

110. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ – Nick Ludington, Robert Kolej Mütevelli Heyeti Üyesi: “Türkiye’yi birleştiren efsane, Türkiye Cumhuriyeti’nin kuruluşu ve Kemal Atatürk’tür. Dünyada çok az ülkenin Mustafa Kemal Atatürk gibi bir milli kahramanı var.”⁸

111. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ – Prof. Dr. Ali Mazrui, Binghamton Üniversitesi Öğretim Üyesi / Siyaset Bilimci: “Çağdışı Marksizm, Leninizm başarısız olmuş ama Kemalizm başarılı olmuş ve yaşamaya devam etmiştir.”⁸

112. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ – Prof. Dr. Bernard Lewis, Amerikalı Bilim İnsanı /- Tarihçi: “Atatürk özgürlük ve bağımsızlıkta dünya lideridir. Gerçek büyüklüğü; askeri zaferi son değil, bir başlangıç olarak gören büyük bir insan olmasıdır. Atatürk’ün en büyük devrimi laiklik devrimidir. Kadın hakları konusunda dünyaya örnek olmuştur.”⁸

113. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ – Prof. Dr. Carter Findley, Ohio Üniversitesi Öğretim Üyesi Tarihçi: “Atatürk yirmi dört karatlık önderdir. Türkiye bağımsızlık savaşı veren tek ülkeydi. Aynı zamanda İslam ile demokrasiyi bağdaştıran tek ülkeydi de. Kadın hakları konusunda zamanı aşan bir devrim yapmıştır.”⁸

114. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ – Prof. Dr. Catherine Burill, Columbia ve Pincerton Üniversitesi Öğretim Üyesi / Tarihçi: “Atatürk, yaşamını ülkesine

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

adamış örnek bir insandı. Dünyada sömürge ülkelerin onu örnek aldıkları bütün tarihçilerce bilinmektedir.”⁸

115. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ – Prof. Dr. Dankvart Rustovv, Amerikalı Bilim İnsanı : "...Kemal'in büyüklüğü ülkesinin savunucusu, Cumhuriyetin kurucusu ve köklü reformcu olarak, üçlü başarısında yatar..."²⁰

116. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ – Prof. Dr. Donald E. Webster, Amerikalı Bilim İnsanı: “Kemal Atatürk sadece tipik bir karakterin sembolü değil, Tanrı'nın ilham verdiği en üstün liderdir.”¹⁷

117. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ – Prof. Dr. Dankwart Rustow, Amerikalı Bilim İnsanı: “Kemal'in büyüklüğü ülkesinin savunucusu, Cumhuriyetin kurucusu ve köklü reformcu olarak, üçlü başarısında yatar.”¹⁷

118. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ – Prof. Dr. Eleanor Bisbee, Amerikalı Bilim İnsanı: “Mustafa Kemal, Türkiye'ye yönelik Yunan istilasını yenerek ve Türkiye'yi paylaşma yolundaki İngiliz, Fransız ve İtalyan bozarak Türk Kurtuluş Savaşı'nı (1919-1922) kazandı. O sırada Atatürk, dünyanın gözünde üç diktatörden biri idi. Diğer ikisini (ise) İtalya'da Mussolini ve Almanya'da Hitler oluşturuyordu. (Ama) 30 yıllık gözlem, Türk liderini, böyle onur kırıcı bir kıyaslamadan temize çıkarır. Atatürk 1938'de öldü. Fakat medeni devlet adamlığı ile (tarihin) kayıtlarında hâlâ yaşıyor. Diğer ikisi ile ilgili ölümsüz kayıt ise, gayri medeni damgası ile tarihe geçmiştir.”¹⁷

119. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ – Prof. Dr. Ernest Jackh, Amerikalı Bilim İnsanı: “Yarın Türkler herhangi bir karar vermek durumunda kalsalar Atatürk'ün Nutkunu kendilerine rehber tutacaklardır. Atatürk'ün bu söylevi Türk halkının kafasında ve iradesinde büyük bir yer tutuyor.”⁴

“Mustafa Kemal'in Çanakkale Boğazı'nda kazandığı zafer, yüzyıllardan beri Karadeniz'den çıkarak Akdeniz'e ulaşmayı amaç edinmiş olan Çar Rusya emperyalizminin ölüm çanını çaldı.”²¹

“Tarihi yüzlerce yıl geriye götüren Hitlerizm, bilgisizliğe değer verecek başarı kazanmaya karar verdiği sırada, yüzyıllarca ileriye koşan Kemalizm bilimsizlikten özgürlüğe ulaşmayı ülkü edindi. Böyle bir özgürlüğü, diğer bütün özgürlüklerin izlemesi tabiidir.”²¹

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

“1937’de Atatürk’le diktatörlük konusunda tartışırken bana: Diktatör Hitler’i neden istemediğimi, fakat diktatör dedikleri halde kendisiyle neden dost olduğumu sordu. Cevabım şuydu: Sizin diktatörlüğünüz esir bir ulusu özgürlüğe kavuşturuyor, oysa Hitler’in zulmü özgür bir ulusu esirliğe götürüyor.”²¹

120. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ – Prof. Dr. Feruz Yaseme, Manchester Üniversitesi Öğretim Üyesi / Tarihi: “Atatürk devrimlerinin en önemli yanı ‘Ulus Kurma’ çalışmalarından oluşur. Diktatörlük ve cuntacılık değil, yurttaşlık önemliydi.”⁸

121. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ – Prof. Dr. Justin Mc. Carthy, Amerikalı Bilim İnsanı / Tarihi: “Atatürk olmasaydı, Türk belki Özbekistan’da olurdu, ama Trakya ve Anadolu’da kalmazdı. Mustafa Kemal sadece ülkeyi kurtarmadı; Türk neslini de kurtardı.”⁸

“Devrimcinin halkına vereceği en değerli şey barıştır. İşte Atatürk bunu başarmıştır.”⁸

“Türkler Atatürk’ün liderliğinde düşmanlardan kurtuldu. Türkler Atatürk’e çok şey borçlu”²⁵

122. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ – Prof. Dr. Hester Donaldson Jenkins, Amerikalı Bilim İnsanı / Felsefeci: “Atatürk barışı içtenlikle istiyor. Geçmişteki savaşların, ülkesini sayısız zararlar getirdiğini bildiği için, barış konusunda da en duygulu ve anlayışlı kudretli biricik önder olarak görünmektedir.”²¹

123. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ – Prof. Dr. Heath Lowry, Pinceton Üniversitesi Öğretim Üyesi / Tarihi: “Dünyada kadınların toplumdaki rolüne Mustafa Kemal kadar duyarlılık gösteren pek az önder vardır.”⁸

124. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ – Prof. Dr. Vera Elizabeth Flory, Amerikalı Bilim İnsanı: “Hazreti Muhammed’in kadın hakları konusundaki devrimleri nerede bitiyorsa Atatürk oradan başladı. İsviçre medeni kanunun kabulü ile kadını bağlayan zincirler düştü ve Peygamberin tasarladığı kadın erkek eşitliği gerçekleşti.”²¹

125. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ – Ronald Reagan, ABD Başkanı: “Atatürk, savaş ve barış zamanlarında büyük bir önderdi. Kendi vatandaşlarının kalbinde başta gelirdi ve (hâlâ) da öyledir.”¹⁷

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

126. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ – Sumner Welles, Amerikan Devlet Adamı:

“Türkiye, Atatürk’ün dehası ve arkadaşlarının el birliği ile yaratılmış, bugünkü dünyanın en büyük demokrasilerinden biridir.”⁸

127. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ – Wendel Wilkie, ABD Eski Başkan Adayı:

“Atatürk’ün ve arkadaşlarının önderliğindeki Türkler eski Şark’ın peçesini kelimenin hem asli hem mecazi anlamıyla yırtmış bulunuyorlar. Peçenin ulusun gözünden sıyrılmasıyla ortalığa yayılan ışık, emin olabilirsiniz ki, süreklidir. Çünkü eski gelenekleri yıkan bu devrim, kollara işaret takılmadan, üniformalara bürünmeden, kitleleri asabi heyecanlarla dalgalandırmadan yapılmış, başka bir ülkeye saldırmadan ortaya konmuştur.”(1942)²¹

128. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ – William Crowe (Oramiral), ABD Eski Genelkurmay Başkanı Amiral:

“Kemal Atatürk’ün derin bir hayranıyım; çünkü Atatürk, küçük kaynaklarla, Türkiye’nin kontrolünü sultanlardan çekip aldı ve Yunanlıları ülkeden kovdu. O yüzyılın, büyük askeridir.”¹⁷ “Time dergisinin ‘Kahraman olarak kimi tanırırsınız?’ sorusuna ‘Yalnız Atatürk’ demiştim.”⁸

129. ARJANTİN – Buenos Aires Herald, Arjantin Basını:

“Bozkurt, modern Türkiye’nin yaratıcısı. Onun büyüklüğü elindeki sınırlı imkân ve fırsatları bilmesinde ve kabul etmesinde yatar. Sahip olduğu büyük bir inanç nedeniyle büyüktü –halkının parlak geleceğine inanmıştı.

Türkiye’de ebediyen bir daha diktatör olmaması için diktatörlük yaptı.”(11 Kasım 1938)⁵

130. ARJANTİN - Lanacion, Arjantin Basını:

“Çağdaş Türkiye’nin kurucusu Kemal Atatürk’ün eseri, ancak Bağdat’ın ihtişamından esinlenebilen ülkelerde görülen mucizevi bir eserdir.” (11 Kasım 1938)⁵

131. ARJANTİN – Jorge Blanco Villatta, Arjantinli Diplomat:

“Atatürk, siyaset biliminin en büyük filozofu olarak anılacaktır. Atatürk hem bir öğretmen hem de mucizevi devrimleri ile tüm dünyaya örnek olan kişidir. Dünya onu tarihin en büyük kahramanlarından biri olarak kabul eder. Bugün için modernleşen dünyanın her boyutunda Atatürk düşüncesi vardır.”⁸

132. ARNAVUTLUK - Demokratia Gazetesi, Arnavutluk Basını:

“Atatürk, yüzyılımızın en seçkin simasıdır. Filozofların çeşitli metafizik anlamlar vermiş ve şairlerin en güzel ve en yüksek sözlerle tasvir etmiş oldukları ideale, O, realist

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

kafasıyla can vermiştir. O, sözleri uygulamaya çevirmiştir ve büyük uygulamanın dili kendisindedir.”^{2, 4, 6, 14}

133. ARNAVUTLUK - Ekorces Gazetesi, Arnavutluk Basını: “Türkiye’nin ismi tarihte Türkiye terakkisinin sembolü olarak kalacak olan millî kahramanının ziyası karşısında Arnavut milletinin acı duyuyor.”³

134. ARNAVUTLUK – Dirita Gazetesi, Arnavutluk Basını: “Atatürk’ü, yeni Türkiye’nin kuruluşu yolunda katettiği şerefli merhaleleri ile anıyoruz.”⁸

135. ARNAVUTLUK – Stipsi Gazetesi, Arnavutluk Basını: “Bütün Türk Milleti yastadır. Çünkü yeni Türkiye'nin yaratıcısı olan eşsiz şefini kaybetmiştir.”^{2, 6, 8}

“Atatürk, pek kısa zamanda memleketinin çehresini tamamen değiştirmiş, eski Türkiye'den modern bir devlet çıkarmıştır. Türk Milleti kendisine maddi ve manevî refahına borçludur.”^{2, 6}

“Atatürk, eski Türkiye’den modern bir devlet çıkarmıştır.”⁸

136. AVUSTRALYA – The Herald, Avustralya Basını: “En asil Türk, bir milleti yeniden inşa eden adam.

Kemal’in gerçek anıtı Türkiye’nin kendisi, 20. yüzyılın yeni Türkiye’sidir.” (11 Kasım 1938)⁵

137. AVUSTRALYA - Cardell-Oliver, Avustralyalı Politikacı ve Siyasi Aktivist / Uluslararası Kadın Birliği Delegesi: “Karşımdaki bu büyük adamda, keşfettiğim bu büyük meçhulde maharet ve karakter o kadar iyi işlenmişti ki sözlerinde hiçbir şüphe aranamazdı.”⁸

138. AVUSTRALYA - Stuart Maclean, Yıllar Önce Çanakkale’de Atatürk’e Karşı Savaşan Anzac Askeri (Atatürk’ün Vefatından Sonra Ankara’ya Gelen Mektuplardan): “Bizler, liderinizin pekiyi temsil ettiği Türk askerinin yiğitliğini, cesaretini ve güler yüzlülüğünü ateş altında tanıyıp öğrendik.”¹¹

139. AVUSTURYA – Neue Freie Presse, Avusturya Basını: “Öldüğünde başarılarının en yüksek noktasındaydı çünkü ardında Dünya Savaşı’nda tüm temelleri çökmüş olan bir imparatorluğun yerine özenle ve özgürce kurulmuş bir ülke bırakmıştı.” (11 Kasım 1938)⁵

“Atatürk çok büyük düşüncelerin adamı, bir devlet mimarıydı.”^{2, 6, 8}

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

140. AVUSTURYA – Neues Wiener Journal, Avusturya Basını: “Kemal Atatürk, cesur ve yolundan dönmeyen karakterine bağlı olarak sahip olduğu detaycı ve kararlı iradesi sayesinde hayatı boyunca başarılarla ulaştı, okul zamanında, askerken ve devlet adamıyken de bu durum hiç değişmedi.” **(11 Kasım 1938)⁵**

141. AVUSTURYA – Wiener Zeitung, Avusturya Basını: “Bugün Türkiye, Mustafa Kemal’in sayesinde, yalnızca kendi millî kararlarına güçlü bir biçimde bağlı, kendi politikasını sürdürebilen ve diplomatik arenada Avrupalı güçler arasında paslaşılabilir bir top olmaktan çıkmış bir devlettir.” **(11 Kasım 1938)⁵**

“Alman milleti, tarihsel başarıları özgürlük aşığı tüm halklar için bir örnek ve uyarı oluşturacak olan yeni Türkiye’nin ebedileşmiş kurucusunu, tarihin şimdiye kadar gördüğü en büyük şahsiyetlerden biri olarak kabul etmektedir.” **(13 Kasım 1938)⁵**

142. AVUSTURYA – Franz Conrad von Hötzendorf, Avusturyalı General: “Onun gibi dehaya sahip olmak için ülkemin beşte birini verebilirim.”⁸

143. AVUSTURYA – Hans Josef Lazar, Avusturyalı Gazeteci: “Zayıflıkların ve sıradanlıkların hakim olduğu günümüzde, yüzünde olgunlaşmış, konsantre olmuş bir enerji, gerilmiş bir güç var...”⁸

144. AVUSTURYA – Heinrich Krippel, Avusturyalı Heykeltıraş: “Hareketlerinde âdemi ittirat ve ahenksizlik gösterenler asabidir. Hâlbuki Atatürk’ün hareketi kesin, belli ve bilinçlidir. Her hareketini bilerek yapıyor. Kendisiyle konuştuğundan sonra, Sadî’nin bir beytini hatırladım. Bunu bir Türk dostumdan işitmiştim, size söyleyeyim: “Bir şeyi bilen ve bildiğini bilen kimse, şerefine atını evrenin kubbesi üzerinde sıçratabilir.

Şunu göz önünde tutmak gerekir. Ben her şeyden önce dış biçim adamıyım. Böyle olmasaydım, heykeltıraş olmazdım. Binaenaleyh intibamı bu bakımdan söyleyeceğim. Çünkü yalnız biçimdir ki bana, karşımdaki insanın özüne işlemek imkânını verir. Doğaldır ki hareket bütünler. Diyebilirim ki Atatürk biçim ve hareketine göre, olağanüstü bir insan, fakat bu olağanüstülük, Nietzsche’nin ki gibi değildir. Nietzsche hasta idi.”^{2,6}

“Atatürk öyle bir insandır ki, hayalî değildir. İstedikini bilir, bildikini yapar, yapamayacağı bir şeyi de istemez.”^{2,6,8}

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

145. AVUSTURYA - Norbert Von Bischoff, Avusturya'nın Türkiye Eski

Büyükelçisi: "Eşsiz inkılaplarla Gazi'den milletine geçen büyük irade kuvveti uzun yıllar sürececek bir gelişme ve olgunluğu birkaç yıl içinde gerçekleştirmiştir. Ve anlaşılmıştır ki Gazi'nin kendisine olan inancına, Türk Milleti Lâyıktır."^{2,6}

"Gazi, ulus birliğinin hem sembolü, hem ustası hem de garantisidir."²¹

146. AVUSTURYA – Prof. Dr. Oswald Menghin, Avusturyalı Bilim insanı:

"Jestlerinin her biri, O'nu dolduran eşsiz irade gücünü belirtiyordu. Ve gözleri şimdiye kadar kimsede görmediğim ölçüde hayat ve neşe dolu idi."²¹

147. AVUSTURYA – Sigmund Freud, psikanaliz biliminin kurucusu

olan Avusturya doğumlu Yahudi nörolog: "Hangi dilden, Hangi dinden, Hangi topraktan olursan ol, Atatürk'ü "sevmemek" mümkün mü? "Aşk, Duygular ötesi bir sanatsa, Atatürk'te bir insanlık sanatçısıdır."

Atatürk esir aldığı komutanlara insanca davrandı. Esir aldığı bayrakları çiğnemedi, çiğnetmedi. Esir aldığı halklara saygı duydu... O, Sadece toprağını korudu... Ülkesini ve milletini sevdi, onlar için savaştı... Tüm insanlığa, Mazlum milletlere örnek oldu... Emperyalizme dur dedi... Çağdaş düzeni kurdu... Özgürlükleri, İnançların serbestliğini, Kadınlara seçme seçilme hakkını, Bilimi, Doğanın korunmasını, Sanatı ön plana çıkardı... Daha ne yapsaydı, Biz evrensel bilim insanlarına?"³³

148. AZERBAYCAN – Ebulfez Elçibey, Azerbaycan İlk Cumhurbaşkanı:

"Bütün Türk dünyası Mustafa Kemal'in koyduğu yoldadır. Bu yol sadece Türkler için değil, aynı zamanda 3. Dünya ülkeleri için de bir projedir, bir ışıktır..."⁸

"Çok işkence gördüm, çok çektirdiler. Hiçbirine yanmam da bir Atatürk rozetim vardı yakamda, onu aldılar elimden hala içim yanar."³⁷

149. AZERBAYCAN – Haydar Aliyev, Azerbaycan Cumhurbaşkanı:

"Atatürk, diğer liderlerle mukayese kabul etmez. 20. Asrın en büyük lideridir. Bir dâhidir. Mustafa Kemal Atatürk, Azerbaycan'da Türkiye'den daha çok sevilir..."⁸

150. AZERBAYCAN – İlham Aliyev, Azerbaycan Cumhurbaşkanı:

"Büyük önder Mustafa Kemal Atatürk'ün aziz hatırası Azerbaycan halkının kalbinde daima yaşayacaktır. Türkiye- Azerbaycan dostluğu sarsılmaz ve ebedidir. Ne mutlu size Türk halkı!" (28 Nisan 2014)¹⁶

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

- 151. BANGLADEŞ – Muhammed Faruk Khan, Bangladeş Ticaret Bakanı:** “Bangladeş’te Mustafa Kemal Atatürk çok saygı gören bir liderdir. Milli şairlerimiz Atatürk hakkında birçok şiir yazmıştır. Bu şiirler okullarımızda okutuluyor.”⁸
- 152. BENGAL - Ak Fazlul Huq, Bengal Başbakanı:** “Bu etkili kişilik aramızdan ayrıldı ve bu kayıp yüzünden dünya biraz daha fakirleşti.” (**The Statesman, Hindistan Basını, 11 Kasım 1938**)⁵
- 153. BELÇİKA – Independance Belge, Belçika Basını:** “Zamanımızın en cesur reformcusu. Dinamik ruhunu zerk ederek uykusundan uyandırdığı milletin şekillerinin mimarı olur. Daha düne kadar hasımları olan bütün komşularıyla barıştı.” (**11 Kasım 1938**)⁵
- “Atatürk’ün büyük eserinin bundan sonra da devam etmesini gerek Türkiye adına gerek bütün Avrupa adına dileyelim.”⁸
- 154. BELÇİKA - Le Soir, Belçika Basını:** “Atatürk devrimleri o kadar büyüktür ki bunların yüceliği karşısında dünya hâlâ hayrettedir. Bu devrimler köhne bir imparatorluktan Batılı ve modern bir Türkiye yaratmıştır.” (**Ulus, 12 Kasım 1938**)^{4,14}
- 155. BELÇİKA – Libre Belgique, Belçika Basını:**” Milletine bu kadar az zamanda bu ölçüde hizmet edebilen tek devlet adamı Atatürk'tür.”³⁵
- 156. BELÇİKA – Nasyonal Tidende, Belçika Basını:** ” Atatürk, yirminci asrın en büyük gerçeğini yaratan adamdır.”³⁵
- 157. BELÇİKA –:** “Türkiye’nin uluslararası ünü, itibarı ve otoritesi durmaksızın yükselmiştir. Ulusuna bu kadar az zamanda, bu ölçüde hizmet edebilen tek devlet adamı Atatürk’tür.” (**Ulus, 12 Kasım 1938**)^{2,6,8,9}
- 158. BELÇİKA - O Estado De S.Paulo, Belçika Basını:** “Tarih boyunca dünyanın hiçbir ülkesinde Mustafa Kemal ATATÜRK kadar gayretli bir lider görülmemiştir.”(**Ulus, 12 Kasım 1938**)¹⁴
- 159. BELÇİKA - Camille Huysmans, Belçika Milli Meclisi Başkanı:** “Reformcu ihtirasını millî toprağa hasretmiş lider.”^{2,6}

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

160. BELÇİKA – Daniel Dumoulin, Belçika Türk Kültürünü ve Tarihini Yaşatma Derneği Başkanı: “Unutma Türkiye; Atatürk’ü Allah’a borçlusun. Geriye kalan her şeyi de Atatürk’e...”⁸

161. BELÇİKA - De Raymond, Belçika'nın Eski Ankara Elçisi: “Ankara'da bulunduğum zaman Güneş'e bakar, fakat bu Güneş'i ufukta değil, Çankaya'da görürdüm. Samimiyetle diyebilirdim ki, hakiki Güneş, Çankaya'daki Güneş'ti. Atatürk'ün acı kaybı dünya için büyük bir kayıptır.”^{2, 6, 8}

162. BELÇİKA – Henri Liebrecht, Belçikalı Yazar, Belçika Güzel Sanatlar Akademisi Üyesi: “Mustafa Kemal, memleketi için her şeyin kaybolmuş görüldüğü bir zamanda olağanüstü bir kalkınma gerçekleştirmiştir.”^{2, 6, 21}

163. BREZİLYA – El Mercurio, Brezilya Basını: “Atatürk, çağdaş bir kahramanın çizgilerine sahip sıra dışı bir kişiliktir. Enerjik, çalışkan, yaratıcı, yani, kısacası, Goethe'nin dediği gibi, Napolyon'un büyük hedeflere yürüyen insanlarda aradığı özellikleri kendi toplamış bir kişiydi.

Thomas Mann bu sıra dışı insanı 'büyük ölçekli' bir insan olarak anmaktadır. Yani, büyük boyutlu, çok büyük boyutlu, doğal olmayacak kadar büyük boyutlu bir insan olarak. Çünkü gerçekten de, halkının ve çağının tüm insanlarından daha yüksek bir moral itibara sahipti.” (11 Kasım 1938)⁵

164. BREZİLYA – Jornal do Brasil, Brezilya Basını: “Dünya Savaşının ardından Avrupa'da ortaya çıkan büyük devlet adamlarından hiçbiri, Türkiye'nin dün vefat eden diktatörü Kemal Atatürk gibi geniş kapsamlı, eksiksiz ve radikal bir reform ve yeniden doğuş hareketi gerçekleştirmeyi başaramamıştır.

Kemal Atatürk, Millet Meclisini ulusun en büyük yetkili organı olarak tanıyan, demokrasiyi benimsemiş Türkiye Cumhuriyeti'ni kurdu.

Atatürk tüm planlarını hiç tereddüt etmeden, sonuçlarından kuşku duymadan ve her zaman ülkesinin iyiliği ve onuru için gerçekleştirdi. En karanlık günlerde bile Atatürk, aklına koyduklarını uygulamakta en ufak bir kararsızlık göstermedi.” (11 Kasım 1938)⁵

165. BREZİLYA – O Estado de S. Paulo, Brezilya Basını: “Tarih boyunca dünyanın hiçbir ülkesinde Mustafa Kemal Atatürk kadar gayretli bir lider görülmemiştir.

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

Balo resepsiyonlarda davetlilere, yurt içindeki gezilerindeyse meydanları dolduran halka, alfabenin harflerini kendi eliyle tara tahtaya yazıp tanıtarak, bu değişikliğin yararlarını gösterdi.” (Ignatius Playt, 12 Kasım 1938)⁵

166. BULGARİSTAN – Dness Gazetesi, Bulgaristan Basını: “Hiçbir memleket, Yeni Türkiye'nin Ata'sı tarafından başarılan yenilik kadar çabuk ve o kadar derin bir yenileşme görmemiştir. O, her tarafta dâhi bir asker, müstesna bir ıslahatçı ve yurdun kurtarıcısı olarak bilinmektedir.

Bu derecede insanlar, yüzyıllar içinde yalnız bir defa görülür. Şimdiki Türkiye'nin tarihi bu müstesna devlet adamının tarihidir.”^{2, 6, 8, 21}

167. BULGARİSTAN – Dvenik Gazetesi, Bulgaristan Basını: “Bu ölüm Atatürk tarafından başlanan esere nihayet vermemektedir... Türkiye buna devam için icap eden kuvvetlerden mahrum değildir.”³

168. BULGARİSTAN – La Parole Bulgare, Bulgaristan Basını: “Bulgaristan, Atatürk'ün ve mesai arkadaşlarının birer harika olan eserlerini hayranlıkla takip ediyor.”¹⁸

“ Dün, saat 22'de yeni Boğazlar mukavelesi Montreux'de imzalanmıştır. Türk milletinin biz çok iyi anlıyoruz. Bu mukavele Kemal Atatürk'ün vatanına karşı kazanmış olduğu yeni bir liyakatin ifadesidir. Bu mukavele ile Türkiye, yeniden Boğazların askeri müdafaasını hazırlamak hakkını kazanmıştır. 1922 askeri zaferiyle başlamış olan büyük kurtuluş, Kemal Atatürk'ün Montreux'deki diplomatik zaferiyle tamamlanıyor.” (Ulus, 25 Temmuz 1936)³⁰

169. BULGARİSTAN - Mir, Bulgaristan Basını: “Türk halkının büyük sıkıntılar içinde yarınlara güvenini tamamen yitirdiği Osmanlı İmparatorluğu'nun en trajik dönemlerinden birinde sosyal arenaya çıkan Atatürk, halkın uyanmasını, enerjisini yeniden kazanmasını ve geleceğe güvenle bakmasını sağlamıştır.” (11 Kasım 1938)⁵

“Avrupa'nın savaş sonrası dönemindeki en saygın şahsiyetlerinden biri Atatürk'ün erken ölümü nedeniyle Türkiye'nin kaybı çok büyüktür” (T. K. Pavlov, 11 Kasım 1938)⁵

170. BULGARİSTAN – Slova Gazetesi, Bulgar Basını: “Atatürk; milletin atası, kılıç, fikir, kalp ve irade adamı idi. Aynı zamanda yirminci yüzyılın en büyük yurttaşdır.”⁸

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

171. BULGARİSTAN – Zora Gazetesi, Bulgar Basını: “Kemal Atatürk, açık kıvılcımlı gözlerini hayata kapadı. Politik sahneden tükenmez bir enerji, kuvvetli bir sima çekiliyor.”⁸

“Atatürk, açık kıvılcımlı gözlerini hayata kapadı. Politik sahneden tükenmez bir enerji kaynağı, kuvvetli bir sima çekiliyor.”³⁵

172. BULGARİSTAN - Andre Taşef, Bulgaristan Eski Başbakanı: “Atatürk, emsali görülmemiş ve işitilmemiş bir cesaretle derin bir ıslahat silsilesini ele almış ve dünyayı hayrette bırakan enerjiyi bir suretle tahakkuk ettirmiştir. Hakiki bir mucize yaratmıştır.”³

173. BULGARİSTAN - B. Muşanof, Bulgaristan Başbakanı: “Türkiye'nin mevcudiyetinden beri en büyük ıslahatçısı Atatürk, Türkiye'de ihya ve yenilenmenin temellerini attı.”²⁸

174. BULGARİSTAN - B. Pavlof, Bulgaristan'ın Ankara Orta Elçisi: “Atatürk, verdiği örnekle hepsi kendi fikirlerine bağlı genç ve enerjik devlet adamı, asker, yönetici ve bilgin yaratmıştır.

Dost ve komşu Türk Milleti'nin bu kayba cesaretle katlanmasını ve rahmetlinin arkadaşlarının da, milletlerin hissiyetinde bu büyüklükte dâhi bir devlet adamının ve büyük ıslahatçının kaybindan sonra meydana gelmesi normal olan zorlukları yenmelerini dileriz.”^{2,6}

“Büyük asker, cesaretli ıslahatçı ve müstesna devlet adamı ‘Atatürk’ adını haklı olarak taşımış olan adam...”⁸

175. BULGARİSTAN - General Daskalof, Bulgar General: “Hiç şüphe yoktur ki onun gözlerini hayata yummasıyla insanlık, yeri kolay kolay doldurulamayacak büyük bir adam kaybetmiştir.”^{2,6}

176. BULGARİSTAN - Kojuhof, Bulgar Gazeteci ve Milletvekili: “Milletinin Ata'sı, kılıç, fikir, kalp ve irade adamı Atatürk, aynı zamanda, 20. yüzyılın da en büyük yurttaşdır.”(Slova Gazetesi, 1938)²⁸

177. BULGARİSTAN – Krapçev, Bulgar Gazeteci: “Kemal Atatürk, açık, kıvılcımlı gözlerini hayata kapadı. Politik sahneden kudretli bir sima, tükenmez bir enerji çekiliyor. Büyük Türk ıslahatçısının eseri muazzamdır. Eserinin ebedi kalacağından kimse şüphe edemez.” (Zora gazetesi, 1938)²⁸

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

178. BULGARİSTAN – Meçkarof, Bulgar Gazeteci, Slova Gazetesi Başyazarı:

“Osmanlı İmparatorluğu'nun vücudu merhametsiz bir surette kesmekte olan cerrahların bıçağını çekip alan Mustafa Kemâl olmuştur.. Türkiye'yi kurtarmak, hatta büyük ve zengin etmek, onun kültür düzeyini yükseltmek istiyordu. Bütün milleti için kahramanlığının ve insan erdemlerinin sembolü olan O, değerlerinden daha az müthiş olmayan bir mücadeleye başladı. Millî ve sosyal inkılâp savaşı... İşte 15 yıldır devam eden ve en büyük başarılarla taçlanan inkılâp bu inkılâp idi.”^{2,3,6}

179. BULGARİSTAN – Nelia Pavlova, Yazar (Atatürk'ün Vefatından Sonra Ankara'ya Gelen Mektuplardan): “O büyük yurtseverden söz edebilecek yetenekte hiç değilim... Bizim sevgili Atatürk'ümüz için artık ölümsüzlük başladı.”¹¹

180. BULGARİSTAN – Prof. İvan Georgiev Altınov, Bulgar Bilim İnsanı-Sofya Üniversitesi: “M. Kemal Paşa'nın kişiliğinin doğudaki etkisinden daha tipik bir olay var olduğunu sanmam. Onun siması Anadolu'da doğan millî faaliyeti tamamen canlandırmaktır...”³

181. BULGARİSTAN – Prof. M. A. Martayal, Bulgar Bilim İnsanı-Sofya Üniversitesi: “Gazi Hazretleri, Türk dilinin bilimsel bütün inceliklerini kavramış bulunmaktadır.

Onun dehasını ve gerçekleştirdiği devrimlerin ve yaptığı işlerin ne kadar büyük olduğunu gelecek kuşaklar hayret ve minnetle anacaklardır.”⁸

182. BULGARİSTAN – Prof. Petko Stoyanof, Bulgar Bilim İnsanı: “Atatürk, Türk tarihinin en büyük şahsiyeti, Türk bağımsızlığının ve dirilişinin amilidir.”¹⁸

183. BULGARİSTAN – Nikola Muşanov, Bulgaristan Eski Başbakanı: “Türkiye'nin mevcudiyetinden beri en büyük ıslahatçısı Atatürk, Türkiye'yi ihya ve teceddüdünün temellerini attı.”¹⁸

184. BULGARİSTAN – S. Bobçev, Bulgar Yazar: “Mustafa Kemal'in yabancı ve Türk düşmanları Gazi Mustafa Kemal'in kurduğu ulu binanın kendisinin yönetimin başında bulunmayınca ve yönetime katılmayınca, yıkılmasını beklemeleri boşunadır. Eski Türkiye ortadan kalktı, eski Türkiye öldü. Yeni

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

Türkiye değiştirilmez, reddedilmez bir gerçektir. Geri dönmek yoktur... Hep ileri ve ileri gidilecektir.”³

185. BULGARİSTAN – Stefan Velikov, Bulgar Tarihçi: “Kemalist ihtilali, Birinci Dünya Savaşı’ndan sonra Asya’da meydana gelen anti-emperyalist eylemin en aydınlık örneğidir.”⁸

186. BULGARİSTAN – Todor Jivkov, Bulgaristan Eski Devlet Başkanı: “Atatürk’ün ölümünün 25. yıldönümünün belirtilmesi, Kemal Atatürk’ün kişiliği ve davasına yalnız Türk ulusunun sevgi ve minnettarlığını değil, dünya uluslarının da saygısının belirtisidir.”⁸

“Bulgar halkı, Türkiye Cumhuriyeti’nin kurucusu Kemal Atatürk’ü saygıyla anar. O’nun ifade etmiş olduğu ‘Türkiye ve Bulgaristan dost olmalıdır.’ sözlerine bizde çok büyük değer verilir. (Anıtkabir Defteri, 20 Mart 1968)¹⁵

187. BULGARİSTAN - Todor Pavlov Kojuharov, Bulgar Gazeteci, Slovo Gazetesi Müdürü: Gladston gibi, şunları söylemekte haklıyız: "Dünya, bu derece müstesna olan bu adamın ölümünden sonra artık eskisi kadar enteresan değildir.", "İşte milletin Ata'sı, kılıç, fikir, kalp ve irade adamı olan Atatürk budur. Milletin bu büyük evlâdı, aynı zamanda yirminci yüzyılın da büyük bir yurttaşdır." (Slovo Gazetesi, 14 Kasım 1938)^{2, 3, 6}

188. (Atatürk’ün Vefatından Sonra Ankara’ya Gelen Mektuplardan): “Sevgili liderimizin ölümüyle İslam'ın uğradığı büyük kayıp üzerine yürekten taziyelerimizi takdim ederiz.”¹¹

189. CEZAYİR - A. Merad, Öğretmen (Atatürk’ün Vefatından Sonra Ankara’ya Gelen Mektuplardan): “Bizler artık geri dönmek üzere Fransızlaştık. Medenileşmek için milliyetini değiştirmiş olan bizler, o Büyük Yenilikçi adama, o Mustafa Kemal'e sizlerin neler borçlu olduğunuzu biliriz.”¹¹

190. CEZAYİR - Rautsi Karaca, (Atatürk’ün Vefatından Sonra Ankara’ya Gelen Mektuplardan): “Babamız Atatürk'ün ölüm faciası üzerine, şu anda yüreğim daralarak en üzgün taziyelerimi yazmama müsaadenizi dilerim.”¹¹

191. CEZAYİR – Tlemcen, Cherif Ghaoutsi, (Atatürk’ün Vefatından Sonra Ankara’ya Gelen Mektuplardan): “Ata’mızın kaybına bizler de uzaktan uzağa sessizce gözyaşı döküyoruz.”¹¹

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

192. CEZAYİR - Tayyib Bulharez, Cezayir Cumhurbaşkanı: “Vatanına ve insanlığa hürriyet örneğini veren Atatürk’e Tayyib Bulharez’ten saygılar. Tanrı ruhunu şad etsin.”(Anıtkabir Defteri, 9 Haziran 1965)¹⁵

193. CEZAYİR – Tlemcen, Bendimered Mohamed, (Atatürk’ün Vefatından Sonra Ankara’ya Gelen Mektuplardan): “Tlemsen gençliği adına hüznüyoruz” ¹¹

194. ÇEKOSLOVAKYA - Bohemia Gazetesi, Çekoslovakya Basını: “Atatürk, arkasında geleceğinden korkmayan kuvvetli bir millî devlet bırakmıştır.”^{2,3,4,6,8}

195. ÇEKOSLOVAKYA – Ç. T. K. Ajansı, Çekoslovakya Basını: “Türkiye İslam dünyasında bir mucize manzarası arz etmektedir. Türkler ebediyen Atatürk’e minnettar kalacaklardır.”²¹

196. ÇEKOSLOVAKYA - Česka Slova Gazetesi, Çekoslovakya Basını: "Atatürk'ün şahsında, yeni Türkiye'ye ruh veren bir adam kaybolmuştur.

Bu derece yüksek yaratılıştaki bir adama sahip olduklarından dolayı Türklere gıpta ediyoruz.

“Çünkü biz de bugün, Mustafa Kemâl'in dünya sahnesinde görüldüğü zamandaki Türkiye'nin vaziyetine benzer bir mevkide bulunmaktayız. Atatürk Türkiye'yi İngiliz parlâmentarizm modeli üzerinden bir devlet yapmış ve memleketine kuvvetli bir sanayi yaratmıştır. Özetle, Atatürk modern Türkiye'nin yaratıcısıdır. Türkiye, Müslümanlık âleminde bir mucize manzarası arz etmektedir. Türkler ilelebet Atatürk'e minnettar kalacaktır.”^{2,4,6,8}

197. ÇEKOSLOVAKYA - Lidove Listy Gazetesi, Çekoslovakya Basını: “Atatürk’ün ölümü ile Türk tarihinin en yüksek siması kaybolmaktadır.”²¹

198. ÇEKOSLOVAKYA - Lidove Novini Gazetesi, Çekoslovakya Basını: “Modern tarihin en eşsiz olaylarından biri olan Türkiye’nin yeniden dirilmesi O’nun eseridir.”^{4,21}

199. ÇEKOSLOVAKYA – Prager Tagblatt, Çekoslovakya Basını: “Yeni Türkiye’nin yaratıcısı Atatürk, Batı kültürünün Türkiye’ye giriş yolunu açtı. Ulus devletler çağına damgasına vuran en önemli devlet adamlarından biriydi.” (11,12 Kasım 1938)⁵

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

- 200. ÇEKOSLOVAKYA – Prager Ubenzeitung, Çekoslovakya Basını:** “Türklerin Muzaffer Atası– Öldüğünde geride her yönde istikrarlı bir ülke bıraktı.” (10 Kasım 1938)⁵
- 201. ÇEKOSLOVAKYA - Vecernik, Çekoslovakya Basını:** “Daha yeni ölen cumhurbaşkanı tarafından modernize edilmiş olan Türkiye, çok önemli bir anında nasıl davranılması gerektiğini gösteriyor.” (12 Kasım 1938)⁵
- 202. ÇEKOSLOVAKYA – Dr. Emil Hacha, Çekoslovakya Başbakanı:** “Atatürk’ün ölümüyle yalnız siz Türkler değil, hepimiz büyük bir adam kaybetmiş oluyoruz. O, tarihte eşine pek az rast gelinen ulus kurtarıcılarında ve devlet kurucularından biri idi.”²¹
- 203. ÇEKOSLOVAKYA – Mgr. Kvetoslav, Çekoslovakyalı Tarihçi:** “Atatürk her hali ile özel bir insan olarak algılanıyordu.”⁸
- 204. ÇİN - Çin Basını:** "Biz Çinliler, hepimiz bu yasa katılıyoruz. Zira büyük bir milletin, çok sevilen Büyük Ata'sının ölümü, yalnız Türkiye için değil, aynı zamanda bizim kıtamızda ve bütün dünyada büyük bir boşluk bırakmaktadır. Atatürk, bütün Asya kıtasının Ata'sıdır."^{2, 6, 8}
- 205. ÇİN – Manchuriadaily News, Çin Basını:** “Atatürk’ün ölümünün geniş çaplı etkileri olabilir.” (13 Kasım 1938)⁵
- 206. ÇİN – Shen Bao Gazetesi, Çin Basını:** “Biz Çinlilerin direnişi tıpkı Türkiye gibi olacak ve düşmanı kovacağız. Şimdi Kemal’i anmamız, bu düşünce inancımızı kuvvetlendirmek ve Türkiye’yi kendimize örnek almamız halinde ancak anlamlı bir hareket olacaktır.”(12 Kasım 1938)⁸
- 207. ÇİN – South China Morning Post, Çin Basını:** “Türkiye Cumhuriyeti’nin ilk ve tek cumhurbaşkanı, aynı zamanda da dünyanın ilk diktatörü Mustafa Kemal Atatürk, İslam kanunları yerine sivil hukuka dayalı bir anayasa oluşturdu.” (11 Kasım 1938)⁵
- 208. ÇİN – Tchang Yang Yee Pan Gazetesi, Çin Basını:** “Eğer tarih bir kalbe sahip olsaydı, Mustafa Kemal’i mutlaka kıskanırdı.”^{8, 9}
- “Kemal Atatürk büyük bir askerdir fakat barışseverdir ve bütün komşu devletlerle dostluk dileğindedir. Bu ülkü şudur: ‘Özgürlük ve ulusal egemenliği

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

yabancı istilacılara karşı her ne pahasına olursa olsun savunmak ve modern bir devlet kurulmasına çalışmak”⁸

209. ÇİN – The China Press, Çin Basını: “Mustafa Kemal, hiç abartısız, modern Türkiye’nin yaratıcısı ve savaş sonrası Avrupa’sının gerçekten öne çıkan şahsiyetlerinden biri olarak tanımlanabilir.

Onun hayatı, iktidara doğru aralıksız ve amansız bir yürüyüşün, başarının, ne istediğini ve onu nasıl elde edebileceğini bilen bir adamın sarsılmaz azminin hikâyesidir.

Türkiye’yi, doğuya özgü hurafeler ve istibdat rejimleri arasında sıkışmış, eski kafalı, yoksulluk ve cehaletle boğuşan bir köylü ulusundan modern, öz saygısı yüksek, Avrupai bir güce dönüştürmesi, tüm uygar dünyanın hayranlık ve saygısını kazanmıştır.” (11 Kasım 1938)⁵

“Yeni Türkiye’nin Cumhurbaşkanı Atatürk’ün ölümü, sadece dünya çapında muhteşem bir şahsiyeti ve büyük bir lideri değil, on yıllar boyunca Türk halkının bağrında alevlenmiş ve büyümüş özgürlük ateşinin gerçek kaynağını da bizden ayırdı.

Kral, Sultan, İmparator... istediği her unvanı alabilirdi. Halkı uğruna kendinden feragat etti. Horlanmış ve hakarete uğramış bir halktan güvenli ve onurlu bir ulus yarattı. ‘İşim bitti’ diye düşünen bir halka, zorlu bir çabayla barış, şan şeref ve öz saygı kazandırdı.” (12 Kasım 1938)⁵

210. ÇİN - Ta Kung Pao Gazetesi, Çin Basını: “Büyük bir milletin bu çok sevilen atasının ölümü yalnız Türkiye’de değil aynı zamanda bizim kıtamızda ve bütün dünyada büyük bir boşluk bırakmıştır.”³

211. ÇİN - Çang Kay Şek, Çin Devlet Başkanı: “Atatürk’ün hayatı ve eseri yalnız Türkiye için değil, fakat dünyanın bütün hür ulusları için de ilham kaynağı olmakta devam edecektir.” (Vatan, 10 Kasım 1963)^{2, 6}

212. ÇİN – Dizing Cin, Çinli Yazar: “Kemal Atatürk, varlıkları için uğraşan bütün zayıf ve küçük devletlere açık bir bildiri bıraktı. Küçük ve kuvvetsiz devletler gelin, gelin; baskı ve kölelik zincirini koparın.”^{8, 21}

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

213. ÇİN - Hu Yao Ban, Eski Çin Komünist Partisi Genel Sekreteri: “Bu yüzyılın başında sizin memleketinizden bir ulvi dahi, Mustafa Kemal çıktı.1982”(Prof. Dr. Rukiye HACI, Semyozyum Bildirisi)²⁰

214. ÇİN - Ho-Yao-Su, Çinli General: “Türk devriminin bütün Doğu dünyasının ilerleme ve gelişmesindeki rolü, Batı dünyasını kültür ve uygarlık yoluna yönelten Fransa Devrimi kadar önemli ve etkilidir. Devriminizin kıvılcımlarından çıkacak ateş, bütün Doğu uluslarını aydınlatacak, kamaştıracak ve gerçek nuru yaratacaktır.”(1936)¹¹

215. ÇİN - Lu Kı Şö, Çinli Yazar (‘Yeni Türkiye’ Kitabının Yazarı): “Çin’de devlet hukukunu yeniden diriltmek istiyorsan Mustafa Kemal’in yolundan gitmen gerekir”(Prof. Dr. Rukiye HACI, Semyozyum Bildirisi)²⁰

216. ÇİN – Mao Zedung, Çin Halk Cumhuriyeti Devlet Başkanı: “Ben Çin’in Atatürk’üyüm.

Çin Halk Cumhuriyeti okullarında Atatürk ve Cumhuriyet devrimleri okutuluyor.”⁸

217. ÇİN - Ma Shao-Cheng, Çinli Yazar: “Mustafa Kemal yeni Türkiye’nin kalbidir. Eski, yıpranmış bir toplumdun yepyeni, güçlü bir ulus yaratmış; eşsiz kişiliğiyle kendini herkese saydırmış, enerjisiyle herkesi kendine inandırmıştır.”^{2, 6, 8, 21}

218. ÇİN – Prof. Dr. Dong Cin Gua, Çin-Pekin Üniversitesi Öğretim Üyesi / Tarihçi: “Çin çağdaşlaşma devriminde ”1918’ten itibaren Atatürk devrimleri etkisinde olmuştur.

Pekin Üniversitesi 1979’da yaptıkları değerlendirmelerde, Kemalizm’in hem Çin’de hem de dünyada etkilerini kabul etmişlerdir.”⁸

219. ÇİN – Prof. Dr. Hu Zhenhua, Çin Bilim İnsanı: “İnsanlık ailesinin yetiştirdiği en büyük liderler arasında yer alan Atatürk için bütün dünya milletlerinin yürekten takdir, hayranlık ve saygı duygularıyla bizim heyecanımıza ortak olduklarını görmek insana çok büyük mutluluk veriyor.

Çin’de Mustafa Kemal Atatürk’ü bilmeyen lise öğrencisi hemen hemen hiç yoktur. Çünkü ders kitabı olarak okutulan ‘Yakınçağ ve Çağdaş Dünya Tarihi’ kitabı, Mustafa Kemal ve onun önderliğindeki Türk devrimlerini de içermektedir.”⁸

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

- 220. ÇİN – Sen Hı Sin, Çinli Dahi Yazar:** “Ulu ve cesur General Atatürk’e içten saygı gösteriyoruz, onu örnek kabul edip emperyalistlerin zulmünü yerle bir edeceğiz.1922”(Prof. Dr. Rukiye Hacı, Semyozyum Bildirisi)²⁰
- 221. ÇİN – Song Aiguo, Çin Halk Cumhuriyeti’nin Ankara Büyükelçisi:** “Mustafa Kemal, ezilen milletler için örnek bir kahramandır. Çin de 1920’lerde bir arayış içindeydi. Biz de Kemalizm gibi bir devrim yapalım diyorduk, olmadı. Büyük Atatürk’ün eskiden beri Çin’de özel bir yeri vardır, onun adı söylenince akan sular durur.”(Prof. Dr. Rukiye Hacı, Semyozyum Bildirisi)²⁰
- 222. ÇİN – Şuy Cı Lung (ve iki yazar daha), Çinli Yazarlar:** “Mustafa Kemal; En devrimci ruha sahip general. “Yabancı Ülkelerdeki 100 Askeri Bilim Adamı” adındaki kitapta yapılan belirleme.”(Prof. Dr. Rukiye Hacı, Semyozyum Bildirisi)²⁰
- 223. ÇİN – Wang Chung Hui, Çin Dışişleri Bakanı:** “Kardeş Türk milletinin, büyük, yeni Türkiye’nin babası Kemal Atatürk’ün vefatından derini bir surette müteessirim.”²⁸
- 224. ÇİN – Wang Pun Son, Çin Elçiliği Müsteşarı:** “Atatürk’ün çizdiği çağdaş insanlık siyaseti bütün dünya uluslarına bir ibret örneğidir. Çin ulusu bu Büyük Önder’in çizdiği nurlu yoldan yürümeye azmetmiştir.”^{8, 21}
- 225. DANİMARKA – Afton Bladet, Danimarka Basını:** “Gazi Kemal Atatürk Türkiye’nin en büyük insanı. Halifeliği kaldıran kurmay subayı, Yunanlıların Megaloidea’sını yok etmiş ve İngilizlere karşı zafer kazanmıştır. Başkomutan olarak doğmuştu. Çok gayretliydi ve dürüsttü. Direniş adamıydı ve reformculuğa doğuştan yatkındı. Türkiye’nin yeniden kurulması öyle küçük bir hareket değildi. Aksine büyük bir devrimdi. Halifelik kaldırıldı ve Osmanlılar Avrupalılaştırıldılar. Yirmi yıl içinde, kendi ulusal sınırları içinde yepyeni bir ülke kurdu. Kurucu ne Allah ne de İsa idi. Büyük kurucu, henüz o zaman gazi unvanı taşıyan Kemal Paşa idi.” (10 Kasım 1938)⁵
- 226. DANİMARKA – Berlingske Tidende, Danimarka Basını:** “Kemal Atatürk, Türkiye’yi ayağa kaldıran ve modern bir devlete dönüştüren adam” (11 Kasım 1938)⁵

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

“Hayatının en olgun çağında ve işinin ortasında vefat etti. Ancak bütün hayatı boyunca bağlandığı askerlik ve devlet adamlığı idealleri tarihte iki ayrı çağın simgeleri olarak devam etmektedir. İktidarlarını kılıçla elde eden pek çok kişinin aksine, Kemal zaferden sonra asla kılıcını kullanmadı.” (11 Kasım 1938)⁵

“Atatürk, karşısına çıkarılan bütün orduları ezdikten sonra, Lozan'da 1923 Haziran'ında yenilmişlere millî Türkiye Devleti'ni dikte etmiştir. Atatürk, hudutlarını çizmiş olduğu Türkiye'nin O'na öncekinden daha büyük görevler yükleyeceğini kavramıştı. O, arkasında Batılılaşmış modern bir devlet bırakmıştır.”^{2, 6, 8}

227. DANİMARKA – Dagens Nyheter, Danimarka Basını: “Avrupa'nın “hasta adamı” olan Türkiye, Kemal Atatürk'ün önderliğinde, uluslararası saygınlığı sürekli gelişmekte olan, Batılı anlamda modern bir devlete dönüşmüştür.” (11 Kasım 1938)⁵

228. DANİMARKA – Kristelig Dagblat, Danimarka Basını: “Kılıç kullanan kol ancak hâkimiyet esasını elinde tutmağa liyakat kesbeder’ dövizini Bozkurt'un şiarı olmuştur.”²⁸

229. DANİMARKA – Le Morgen Bladet Gazetesi, Danimarka Basını: “Atatürk, tarihte ülkesinin en büyük adamlarından biri olarak kalacaktır.”⁸

230. DANİMARKA - National Tidende Gazetesi, Danimarka Basını: “Atatürk, kişilik ve yeteneğin en büyük simgesi idi. O, yirminci asrın en büyük mucizesini yaratan adamdır.”^{2, 4, 6, 21}

“Atatürk'ün dış politikası, tarihte bir örnek olarak kalacaktır. Dostça anlaşmalarla dış borçlar sorununu düzeltmiş, Boğazları tekrar sağlamlaştırmış, kan dökmeden Hatay sorununu çözmüştür.

Birçok islahat arasında işçiye yeni bir hayat standardı sağlamış olan Atatürk, arkasında manen ve maddeten kendi izi üzerinde yürüyebilecek kudrette donatılmış bir Türkiye bırakmıştır.”^{2, 8}

“Atatürk, yirminci yüzyılın en büyük mucizesidir.”^{8, 9}

231. DANİMARKA - Postimees Gazetesi, Danimarka Basını: “Atatürk tarihi bir iş başarmıştır. O, Müslümanlık dünyasını modern medeniyete yaklaştırdı. Büyük islahat başardı. Kadının sosyal vaziyetini düzeltti.”(1938)²⁸

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

- 232. DANİMARKA - Social Demokraten Gazetesi, Danimarka Basını:** "Türkiye'nin Şefi Atatürk, bütün devletlerin hiç beklemedikleri bir şeyi gerçekleştirmiş ve hasta adam diye anılan Türkiye'den güçlü kuvvetli bir memleket yaratmıştır."^{4,6}
"Türkiye'nin önderi bütün devletlerin hiç beklemedikleri bir şeyi gerçekleştirmiş ve hasta adam diye anılan bir Türkiye'den güçlü, uygar bir ülke yaratmıştır."⁴
- 233. DANİMARKA – UUS Eesti Gazetesi, Danimarka Basını:** "Türkiye'de fevkalade bir Rönesans başaran ve cesaretli ve maharetli bir dış politika takip etmiş olan büyük Türk'ün ölümü her tarafta elim hisler uyandırmıştır. Birçok Türk dostlarının, Atatürk adını, büyük bir şevk ve heyecanla telaffuz ettiklerine tanık olduk."⁽¹⁹³⁸⁾²⁸
- 234. DOMİNİK CUMHURİYETİ - Altagracia Aristy Sánchez:** "Mustafa Kemal Atatürk, bir büyük devlet adamı ve ulusal kahraman"⁸
- 235. ENDONEZYA - J. Sujibto, Endonezyalı Bilim İnsanı / Sosyolog:** "Atatürksüz bir Türkiye düşünülemez." (Cumhuriyet, 31 Ekim 2021)²³
- 236. ETYOPYA – Haile Selassie, Etyopya İmparatoru:** "Türk halkının hizmetkârı olan ve kendisini memleketinin hizmetine vakfetmiş olan Kemal Atatürk'ün kendi memleketine yaptığı millî hizmet bütün dünya için güzel bir örnek olmuştur." (Anıtkabir Defteri, 1967)¹⁵
- 237. ETYOPYA – Osman Mohammed, Etiyopya Büyükelçisi:** "Afrika'daki 42 ülke, Atatürk'ün bağımsızlık ilkesinden hareketle bugünkü özgürlüklerine kavuşmuşlardır."⁸
- 238. FİLİPİNLER – A. F. Gulp, Filipinli Yazar:** "Mustafa Kemal hareketinden önce: Uzak Asya'da Müslümanlık, tutsaklık dini gibi bir şeydi. Bu yalancı dünyadan daha sağken el etek çekip öteki sonsuz dünyayı kazanmalıydık.
Bize eziyet edip 'Nefsimizi Terbiye Ettiği' için işgalci ve istilacı efendilerimize başkaldırmak şöyle dursun, neredeyse şükretmeliydik. Kemalist Türkler Müslümanlığın yüzünü ağarttı."⁸
- 239. FİLİSTİN – Palestine Post, Filistin Basını:** "Eğer halkının gönlünde taht kurmuş ve yücelmiş biri varsa, o da Mustafa Kemal olsa gerek.

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

Onun ölümüyle Türkiye Cumhuriyeti kurucusunu, Türk milleti liderini, dünya ise çağımızın seçkin devlet adamlarından birini yitirdi.” (11 Kasım 1938)⁵

“Diğer diktatörlerin ya da liderlerin aksine Kemâl Atatürk siyasal ve sosyal görüşlerini Türklere ya da kendisiyle ilişkiye geçenlere zorlamadı. En büyük isteği, reform taslaklarını halkıyla tartışmaktı; çünkü inandırarak reforma inanıyordu ve Türkleri görüşlerinin sağlıklı olduğuna inandırmaya çalıştı. Kemâl Atatürk, övünmeyi ve tehdidi sevmiyordu.”⁶

240. FİNLANDIYA - Finlandiya Basını: “Atatürk ’süz bir Türkiye büyük bir devlet olamazdı.”⁸

241. FİNLANDIYA - Helsinski Sanomat, Finlandiya Basını: “Atatürk, zamanımızın büyük adamları arasında çok büyük bir mevkie maliktir.”(Tan, 15 İkinci Teşrin, 1938)¹⁹

242. FİNLANDIYA - Hufvud Stadbladet Gazetesi, Finlandiya Basını: “Atatürk, olağanüstü nitelikte bir devlet adamı, savaş sonrası dünya tarihinin en önemli simalarından biri idi. Atatürk olmasaydı, yeni Türkiye var olamazdı.”^{2, 6, 8, 21}

243. FİNLANDIYA - Svenska Pres Gazetesi, Finlandiya Basını: “Atatürk, eserlerinin büyüklüğü bakımından dünyada çok önemli bir mevki teşkil etmektedir.”³⁵

244. FİNLANDIYA - Olli Rehn, AB'nin Genişlemeden Sorumlu Komiseri: “1956’dan 1981’e kadar çok uzun süre Finlandiya başkanlığını yürüten Urho Kekkonen gençliğinde Atatürk devrimlerini okumuştur.

Bağımsızlığın elde edilmesinde kalkınmasında Snellman ulusal bir düşünürdür... Mannerheim bir asker ve stratejik liderdir... Kekkonen ise bir devlet adamıdır... Türkiye’de ise tüm üç karakter Kemal Atatürk’te birleşir.”⁸

245. FİNLANDIYA - Uusi Suomi Gazetesi, Finlandiya Basını: “Gazi Mustafa Kemal Atatürk, galip Avrupa devletlerini Anadolu’dan çıkararak ve Doğunun Batıya karşı ilk zafer mücadelesini yöneten, ama hemen ardından ülkesini Batılılaştıran ve güçlü bir ulus devlet haline getiren bir asker, bir devlet adamı ve yenilikçi, ulusal devrimci ve diktatör.

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

Hem asker, hem de devlet adamı olarak büyük bir muzaffer liderin tüm özelliklerine sahip, olayları soğukkanlı değerlendirebilen bir realist, bir o kadar da esnek bir taktisyen idi.

Kemalist Türkiye devlet olarak son derece sağlam bir zemine oturmuştur ve kurucusunun yaptığı büyük işleri devam ettirmek, Mustafa Kemal Atatürk okulunda yetişen, yani bağımsızlık için onunla omuz omuza mücadele veren ve büyük inşa çalışmasında onunla mesai arkadaşlığı eden devlet adamlarına düşmektedir." (11 Kasım 1938)⁵

"Atatürksüz, Türkiye büyük bir devlet olamazdı."(Tan, 15 İkinci Teşrin, 1938)¹⁹

246. FİNLANDİYA - Svenska Pressen, Finlandiya Basını: "Bütün diktatörler arasında, Atatürk, memlekette vücuda getirdiği inkılap eserlerinin büyüklüğü bakımından, çok mühim bir mevki işgal etmektedir."(Tan, 15 İkinci Teşrin, 1938)¹⁹

247. FİNLANDİYA - Zuhur Tahir, Finlandiya İslam Cemaati'nden (Atatürk'ün Vefatından Sonra Ankara'ya Gelen Mektuplardan): "Ata'nın ölümü nedeniyle Finlandiya Türkleri matem içindedir"¹¹

248. FİNLANDİYA - Onni Talas, Finlandiya Heyeti Başkanı: z O'nun alaycı mizah duygusu çok hoşuma gidiyordu. Hiç üniformasız görünmeyen o onbaşılar, çavuşlar (Hitler ve Mussolini) ile alay etmek istercesine Atatürk, parlak bir general olduğu halde törenlerde sivil giyiniyordu.

249. FRANSA, Paris Basını: "Asırları aşan adam!"⁸

250. FRANSA - Excelsior Gazetesi, Fransa Basını: "Çok büyük bir adamdı... bir siyasi dâhiydi."^{2,6}

"Atatürk çok büyük bir şahsiyet, çok büyük bir komutan, politik bir dehadır."⁸

251. FRANSA - Hachette Collections Dergisi, Fransa Basını: "Dünyada eşi benzeri olmayan bir durum. Ölümünden 80 yıl sonra bile Atatürk politik ve kültürel bir sembol olmaya devam ediyor. Her yıl, öldüğü gün saat ve dakikada, yani 10 Kasım'da sabah 9'u 5 geçe, ülkede bütün hayat duruyor, bayraklar yarıya iniyor, sirenler çalışıyor ve tüm Türkiye 2 dakika saygı duruşuna geçiyor. Heykeli olmayan tek il yok... Bunun dünyada bir benzeri daha yok. 28 Ağustos 2019" (amerikaninsesi.com, 5 Eylül 2019)²²

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

252. FRANSA -Historia, Fransa Basını: “Mustafa Kemal'in yüce şahsiyetine bakıyoruz. Büyük bir reformcu olan Atatürk, hem Türkleşmiş hem de Batılılaşmış ülkesini moderniteye demirlemiştir.” (Eylül 2023, sayı:921)²³

253. FRANSA -Histoire & Civilisations Dergisi, Fransa Basını: “L'Empire ottoman devient la Turquie" (Osmanlı İmparatorluğu'nun Türkiye'ye Dönüşümü: "1911 Kasım'ında İtalya, Trablusgarp, Trablus ve Bingazi'ye çıkarma yapmak için müsait bir ortam bulmuştu. Türk birliklerinin hiçbir umudu yoktu. Fakat çölün derinliklerinde Osmanlı subayları bir direniş organize ederek şereflerini korumayı başardılar, bu subayların en önemlileri Enver Bey (geleceğin Enver Paşa'sı) ve Mustafa Kemal Bey'di (geleceğin Atatürk'ü) - Aralık 2018.”(odatv4.com, 29 Kasım 2018)²⁶

254. FRANSA – Jour-Echo de Paris Gazetesi, Fransa Basını: “Belki Atatürk'ünki kadar büyük şöhretler vardır. Fakat hiçbir zaman tek başarısızlık bile kaydetmemiş biricik şöhret O'nun şöhretidir.”²¹

255. FRANSA - L'Action Francaise, Fransa Basını: “Türkiye'nin kurtarıcısı Mustafa Kemal, bütün faaliyetini Türkiye'nin Avrupa tarzı bir devlet haline getirilmesine vakfetti... Sınırsız gözü peklığının hem kendine hem de vatanına büyük faydaları oldu. Kişiliği ülkesinin siyasi, ruhani ve iktisadi hayatına hakim oldu.” (11 Kasım 1938)⁵

256. FRANSA - L'illustration Dergisi, Fransa Basını: “Tarih çok büyükler gördü. İskenderleri, Napolyonları, Washingtonları gördü. Fakat XX. yüzyılda büyüklük rekorunu Atatürk, bu Türkoğlu Türk kırdı.”^{4, 8, 14, 21}

“Okul öğretmenliği yapan devlet başkanı: Türkiye Latin harflerini kabul etti. Mustafa Kemal'in bütün yenileşme girişimleri içinde, bunun kadar hayret verici olanı belki de yoktur. Bir milletin alışkanlıklarını bir günde değiştirmek, yüzyıllarca alıştığı bir yazı yerine, yeni bir yazı koymak... Bunu düşünmek bile imkânsız görülmez mi? Fakat memleketin, şu güzel ismi 'Gazi' adını verdiği bu başkana galiba hiçbir şey imkânsız görünmüyor.”⁸

“Kemal Atatürk ile Hitler ve Mussolini arasında büyüklük yönünden karşılaştırma yapmak yersizdir. Değerleri tarafsızca inceleyen ve muhakeme eden tarih, yeni Türkiye'nin kurucusuna daha büyük bir hayranlık ve takdir hissi ayıracaktır. Çünkü Atatürk'ün karşısında bulunduğu durum en ümitsizi idi.”²¹

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

257. FRANSA - L'Humanite, Fransa Basını: “Kemal Atatürk Türkiye’yi halifelik boyunduruğundan ve İngiltere’nin emellerine alet olmaktan kurtardı.” (11 Kasım 1938)⁵

258. FRANSA - La Tribune des Nations Dergisi, Fransa Basını: “Kemal Atatürk, Türk kadınına yalnız erkekle her şeyde müsavi gelmek ülküsünü vermemiştir. Atatürk’ün bu alanda asıl isteği kadını terbiye etmek, kadına azatlığı ile birlikte oynayabileceği yüksek sosyal rolün şuurunu duyurmak, bu rolü oynayabilmesi için kendisine lazım olan vasıtaları temin eylemek ve bu suretle de bugünkü kadına annelerinden dâhiyi çok yetiştirmek imkânları sunmak olmuştur. Türk kadını, Atatürk’ün kendisi için yaptıklarının hepsinin kıymetini layığıyla biliyor. Rey hakkına kadar bütün nimetlerin kendisine büyük önderden geldiğini biliyor.” (Robert S. Baudouy, 3 Ocak 1935)³⁰

259. FRANSA - Le Figaro Gazetesi, Fransa Basını: “Büyük devlet adamı, hayatı şiddetle yoğun olarak seven bir insandı.” (11 Kasım 1938)⁵

“Çelik mavisini gözlerini, tabiatın güzel aydınlığına yummuş olan, tabiatın ne kadar üstünde bir adamdı.”²

“Atatürk, zaferlerinden tevazu ile bahsediyor, her şeyi çok derin görüyordu.”⁸

260. FRANSA - Le Jour-Echo de, Fransa Basını / Paris Gazetesi: “Dünyanın, çağdaş, en büyük kişilerinden biri.”^{2, 6}

“Atatürk, hür ve müstakil bir Türkiye bırakıyor.”⁸

261. FRANSA - Le Liberte, Fransa Basını: “Garazsız olarak itiraf edelim ki, Ankara’da harikulade kudretli bir asker politikacı var”²¹

262. FRANSA - Le Monde Illustree, Fransa Basını: “Gazi (muzaffer) Kemal ilk Avrupalı diktatördü. Tıpkı Bonapart’e gibi Kemal de, ateşli ve tutkulu bir cumhuriyetçi olarak iktidara gelişini, askeri zaferlerine borçludur. Sivil hayatta yarattığı eser, askeri alandaki başarıları kadar önemlidir.

Padişahı kovar, Anayasayı kabul ettirir, Ankara’yı başşehir yapar, Avrupa’ya kendini kabul ettirir, ülkesinin modernleşmesi için çalışır. Halifeliği lağveder, fes giyilmesini yasaklar, kadınların başlarını örtmesine son verir, onlara erkeklerle eşit seçme ve seçilme hakkını verir, alfabeyi değiştirir, soyadı uygulamasıyla medeni duruma yenilik getirir, Gregoryen takvimini kabul eder,

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

sosyal kanunlar tesis eder. Sonuç olarak ülkesini tamamen Avrupalılaştırır.”
(Pierre de Montanglaust, 19 Kasım 1938)⁵

263. FRANSA – Le Petit Parisien Gazetesi, Fransa Basını: “Gazi Mustafa Kemal Paşa, siyasi otoritelerin hangisi ile olursa olsun karşılaştığı zaman, fikir tartışmalarındaki maharetiyle onların arasında etkinliğini mutlaka koruyacaktır.” (Anadolu Muhabiri Mösyö Jean Schlicklin’in, Mustafa Kemal ile yaptığı 22 Mayıs 1922 tarihli röportajdan)⁸

“Hiçbir kimse bu muzaffer general, bu yılmaz devrimci, bu insan kahraman, bu çok popüler adam kadar halkın kalbine yakın olamamıştır.”^{13, 21}

264. FRANSA – Le Temps Gazetesi, Fransa Basını: “Atatürk, normal bir devrimde gereken aşamalardan geçmeksizin eski bir ulusu birkaç yılda modernleştirmek mucizesini yaratmıştır.”^{2, 8}

“Ölüm, yenilgi nedir bilmeyen bu adamı alt etti. Fakat onun yüce eseri ölümsüzdür.” (Tan, 12 Kasım 1938)¹⁴

265. FRANSA – Noelle Gazetesi, Fransa Basını: “Atatürk iyi kalpli, insan bir adam, Türk Milleti O'nun kişiliğinde kendini buluyor.”^{2, 6}

“İnsanlığın bütün belirtileri O'nda kendini hemen gösteriyor.”^{2, 6, 8}

266. FRANSA - Noell Roger Gazetesi, Fransa Basını: “Atatürk'ün yurt kurtarıcısı olduğunu, milletlerin en vefalısı olan Türkler asla unutmayacaklardır.”^{2, 8}

“Türklerin babası, kendisinden hiçbir şeyi esirgemeyen milletine bir baksa yeter.”²

“Atatürk' ün yurt kurtarıcı olduğunu, milletlerin en vefalısı olan Türkler asla unutmayacaklardır.”³⁵

267. FRANSA – Ordre Gazetesi, Fransa Basını: “Kemal Atatürk Türk devrimlerinin dehasıydı.”⁸

268. FRANSA - Paul Gentizon, Fransız Yazar: "Bu son yıllarda Mustafa Kemal'in kişiliği bütün Türkiye tarihini doldurmaktadır. Askeri başarılar, politik ihtilaller, toplumsal reformlar hepsi onun eseridir. Bütün sahalarda ve en kritik durumlarda, takip edilecek yolu her seferinde o çizmiş ve uygulamayı yönetmiştir." (Paris 1929)³²

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

269. FRANSA – Soir Gazetesi, Fransa Basını / Paris Gazetesi: “Sırasıyla İhtilâlcî ve âsî, sonradan muzaffer bir kumandan olan "Türklerin babası" Yeni Türkiye'yi yarattı, sultanları kovdu, kadınlara hürriyet verdi, fesi kaldırdı, ülkesinde radikal bir inkılâp yaptı.”^{2,8}

270. FRANSA - Sanerwin, Fransa Basını: “Atatürk öldü. Barış kubbesinin Doğu sütunu yıkıldı. Artık evrende barışı kimse garanti edemez. Nitekim Avrupalı devlet adamları; O'nun 1930'da yaptığı uyarı ve tavsiyeleri dinlememiş ve dünyayı 1939 yılında ikinci büyük savaş felâketinin içine sürüklemişlerdir.”^{2,6,8,9}

271. FRANSA - Vu Gazetesi, Fransa Basını / Paris Gazetesi: "Tarihte büyük bir diplomatın veya ünlü bir kumandanın hayatını okuduğumuzda onun yüzünü, sözünü, bakışlarını hayal etmekten zevk duyar ve kendi kendimize: "O'nu görsek ve tanışsak ne iyi olurdu." deriz.

"Bugün Türkiye'nin yazgısını yöneten büyük diplomat, büyük asker ve büyük inkılâpçı Kemal Atatürk'ün heyecanlı hayatını yıllar geçtikten sonra hayranlıkla öğrendikleri zaman, hiç kuşkusuz çocuklarımız da böyle düşüneceklerdir. Ateşli bir inkılâpçı olduğu için haftalarca sultanların zindanlarında yatan, kumandanlık yaptığı zaman galip gelerek ülkesine bağımsızlığını kazandıran, Devlet Başkanı sıfatıyla Cumhuriyet'i ilân edip kurumlandıran Atatürk'ün hayatı elbette ki heyecanlıdır.

... Fakat Kemâl Atatürk'ün karakterinin bir cephesini göstermek itibariyle bir noktayı hatırlatmak isterim. Bize savaşlarından birini anlatıyordu. Birdenbire durdu:

-Görüyorsunuz ya, dedi: birçok zaferler kazandım. Fakat bunların en büyüğünden sonra bile her akşam, savaş alanlarında ölen bütün askerleri düşünerek içimde derin bir keder duyuyorum."

Cesaret ve zekâsından başka yüreği bu kadar yüce olan böyle bir Şef'in, yurdu için mucizeler yaratmış olmasına şaşılabilir mi?..."²

272. FRANSA - Albert Lebrun, Fransa Cumhurbaşkanı: “Vatanının muzafferane bir şekilde yeniden hayata kavuşturulması davasına ömrünü vakfetmiş olan o tutkulu yurtsever ve büyük devlet adamının aramızdan ayrılmış olduğu bu anda Türkiye'nin kederini derin hislerle paylaşıyorum.” (*L'Action Francaise*, 11 Kasım 1938)⁵

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

“Hayatını, yurdunu yeniden şerefle diriltmeye hasretmiş olan hararetli yurtseverin ve büyük devlet adamının göçtüğü şu anda, derin bir heyecanla Türkiye’nin yasına katılıyorum. Onun akılcı ve barışçı yollarla gerçekleştirilen eseri, milletler tarihinde seçkin bir yer tutacaktır.” (**L’action Francaise, “Başsağlığı Telgrafı”, 11 Kasım 1938**)^{2,8}

“Kemal Atatürk’ün akıllı ve barışçı yöntemlerle gerçekleştirmiş olduğu eser, insanlık tarihinin temel taşlarından birisi olacaktır.” ^{2,5,6}

273. FRANSA - Albert Kammerer, Fransa’nın Ankara Eski Elçisi: “Atatürk, bütün çağların en büyük adamlarından biridir, siyasi bir dâhidir.” ²¹

274. FRANSA - Albert Sarraut, Fransa’nın Ankara Eski Büyükelçisi ve Fransa İçişleri Eski Bakanı: “Fransa’nın büyük dostu Atatürk’ün ölümünden dolayı, Fransız politikası ağır bir yenilgiye uğradı.” (**Almanya - Volkisher Beobachter, 11 Kasım 1938**)⁵

“O, Türk ulusunda pek derin bulunan ‘Ulusal Duygu’ gibi manivelayı istediği gibi kullanmayı bilmiştir.”⁸

“Başkan Atatürk’ün ölümü, o güzelim Türkiye için muazzam bir kayıptır; O’nun kahramanlığı ve dehasıdır ki, Türkiye’yi bağımsızlığa kavuşturmuş ve kalkınma yoluna koymuştur. O’nun ölümü Fransa için de bir kayıptır; çünkü Atatürk, Fransa’nın sadık ve içten bir dostuydu. Bu ölüm, barış davası bakımından da bir kayıptır, çünkü O, Devlet Başkanı olarak, yüksek bir vicdanla, yorulmadan barışı korumak için çaba harcıyordu...” (Paris-Soir gazetesindeki “Atatürk” başlıklı bir yazısından.)¹⁵

275. FRANSA – Alexandre Jevakholt, Fransa İçişleri Bakanlığı Üst Düzey Yöneticisi: “Atatürk’ün en temel reformu, laikliktir. Bunu başaran tek İslam devletidir. Barış politikası tam bir örnek niteliğindedir. Kadınları topluma kazandırmada çok başarılıdır. Ekonomi politikasını akılcılıkla uygulamıştır. Devletçiliği bireysel yatırımcıya destek ve örnek olarak yürütmüştür...”⁸

276. FRANSA - André Pogny, Fransız Gazeteci: “Türkiye Cumhuriyeti’nin babası olan Atatürk, harikulade bir insandı!.. Bu devlette diktatör sıfatı kuvvetle reddedilirdi. İki dereceli seçim yoluyla seçilen Türk Parlamentosu, bir gösteriş müessesesi değildir.” (**Figaro Gazetesi, 1938**)²⁸

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

277. FRANSA - Aristide Briand, Fransa Başbakanı: "Dağ başındaki haydutlar diye isimlendirdiğiniz kahraman Mustafa Kemal ve O'nun tüm askerleri burada olsalardı, teker teker hepsinin heykellerini dikerdik. Böylesine bir kahramanla antlaşma imzalamaktan gurur duyuyorum. **(Yeni Türk Devleti ile Ankara Antlaşması'nın imzalanması nedeniyle; "Bizi arkadan vurdu, dağ başındaki haydutlarla, Mustafa Kemallerle anlaştı" diyenlere Fransız Başbakanının Mecliste verdiği cevap, 1921)^{2, 8}**

278. FRANSA - Assam Arapça Öğrencileri Derneği (Atatürk'ün Vefatından Sonra Ankara'ya Gelen Mektuplardan): "Büyük asker, reformcu, vatansever, Türkiye'nin kurtarıcısı, İslam dünyasının umudu ve gururu, Asya'nın savunucusu, zamanımızın en büyük devlet adamı"¹¹

279. FRANSA - Berthe Georges Gaulis, Fransız Gazeteci: "Denilebilir ki onsuz, İslâm âlemi yolunu bulabilmek için elli yıl daha bekleyecekti."^{2, 8, 9, 21}

"Sizi bir kez daha Türkiye'nin kurtarıcısı yapan büyük askeri başarı için en hararetli tebriklerimi sunmama izin veriniz Paşam.", "Size hayranlık ve sempati duygularımı iletmeden Anadolu'dan ayrılmak istemiyorum Paşam"³⁴

280. FRANSA - Charles de Chamburn, Fransa'nın Eski Ankara Büyükelçisi: "Ülkesini medeniyete ulaştıran eseriyle gurur duymayı hak eden Mustafa Kemal, zaferlerinden hep alçakgönüllülükle bahseder ve basiretli görüşüyle olayların ta kalbine kadar nüfuz ederdi." **(Le Figaro, 11 Kasım 1938)⁵**

"Bu ihtilâl, harika üstü bir kişinin, Mustafa Kemâl'in eseridir. Beş yıl çevresinde yaşadım ve dostluğuna kavuştum. Dikkat ederdim, Atatürk bazen şen, konuşkan, fevranlı ve daima istek ve tasavvurlarında tedbirli görünürdü... Huzuruna girdiğim zaman, Atatürk ayakta duruyordu. Pek güzel giyinmişti. Söylevimi verdim. Başkan ezberden konuştuğumu görünce elindeki kâğıdı bıraktı ve irticalen Türkçe karşılık verdi. Kişiliği çekici, büyüleyici idi. Çevresini aşarak uzaklara dalan gözleri, karşısındakine çevirdiği anda tatlılaşıyordu. Sarı saçlarla çerçevesi azimkâr bir alın çehresine hâkimdi. Çöllerin ateşinden ve yüksek tepelerin buzlarından yılmaz, adaleli, sağlam bir bedeni, her sorumluluğu taşıyabilecek geniş omuzları vardı. O; zaferi mahviyetle karşılamaya kadirdi."²

"Kemal Atatürk idealist bir adamdır. Ortaya mesut eserler koymuş olmasının sebebi, büyük prensipler tutarak, ihtiraslarına sınır çizmesini bilmiş olmasıdır."⁸

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

“Demokrat ve Cumhuriyetçi olan Atatürk, ölünceye dek bu ilkelere bağlılıktan şaşmamıştır.”²¹

281. FRANSA – Claire Charles de Gaulle, Fransa Devlet Başkanı: "Büyük Atatürk'ün ölümünün 25. Yıldönümü münasebetiyle Fransız Milleti'nin Türk Milletine karşı duymakta olduğu sadık dostluk hislerine tercüman olmak isterim.

Türkiye tarihi, bugün her zamandan çok Batı ve Avrupa tarihinden ayrılmaz bir haldedir. Ve Atatürk'ün bu yöndeki gayretleri sonuçsuz kalmamıştır.

Memleketlerimiz arasındaki yüzyılları aşan dostluk, bu gelişmenin temel öğelerinden biridir.”^{2, 8}

Atatürk, artık rahatça ölebilirdi. Mademki ışık parlamakta, alev yanmakta ve memleket ilerlemekte devam ediyor...”⁸

“Olumlu ve yaratıcı zekâya sahip Atatürk, geçmişe dayanacağına azimle yönünü geleceğe çevirmiştir. Türkiye’yi yalnızca yabancı boyunduruğundan değil, ileri yürüyüşüne engel olan her şeyden de kurtarmıştır.”²¹

282. FRANSA - Claude Farrere, Fransız Yazar ve Diplomat: “Karşımdaki bu büyük adamda, keşfettiğim bu büyük meçhulde maharet ve karakter o kadar iyi işlenmişti ki sözlerinde hiçbir şüphe aranamazdı.”^{2, 6, 8, 21}

"Eğer savaşı kazanmış ve daha da kazanacaksa, O, barışı da yapacaktır. Sözüme inanın ve sizlere önceden haber vereyim ki, O bunu iyi yapacak, herkesin düşündüğünden daha eksiksiz ve şimdiye kadar kimsenin ulaşamadığı bir başarı ile yapacak.

Onu sizler layıkıyla takdir edemezsiniz. Büyüklüğünü gereği gibi ölçemezsiniz. O, yüce bir dağa benzer. Eteğinde yaşayanlar bu yüceliği fark edemezler. Bu dağın azametini kavrayabilmek için, O'na çok uzaklardan bakmak gerekir.”^{2, 8}

283. FRANSA - (Arnavut Asıllı) Constantin Chekrezi, (Atatürk'ün Vefatından Sonra Ankara'ya Gelen Mektuplardan): “Büyük Gazi Atatürk'ün zamansız ölümü beni kedere boğdu. O'nun ölümüyle bizim doğu en büyük adamlarından birini kaybetti.”¹¹

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

284. FRANSA - De Gaulle, Fransa Devlet Başkanı / General: Türkiye'nin tarihi, bugün her zamandan fazla Batı ve Avrupa tarihinden ayrılmaz durumdadır. Atatürk'ün bu yöndeki çabaları başarıya erişmiştir."²¹

285. FRANSA – Dr. Stephan Ronart, Fransız Bilim İnsanı / Yazar (Bugünkü Türkiye kitabının yazarı): "O, vaktiyle Gelibolu'yu, Türkiye'yi İngiliz zaferine kıl payı kalmışken kurtarmıştı. Onun adı Mustafa Kemal idi."²¹

"Eğer Kemalizm yolunu, Türk ulusunun yolunu tutarlarsa, Türk ulusu gibi özgürlük hasreti çeken bütün sömürgeler, yarı sömürgeler bağımsızlıklarına kavuşacaklardır."⁸

"O, Türk gücünün sihrini ulusal bir sır gibi vicdanında taşıyordu. O'nun tuttuğu yol, ulusunun yolu idi; Türk bahtının yolu idi. O, kendisine çizdiği bu yoldan hiç ayrılmamıştı. Ve O, bu yoldan ilk adımını attığı gün, yalnızdı, tek başına idi." ²¹

286. FRANSA - Édouard Herriot, Fransız Siyasetçi / Meclis Başkanı: "Onda hayran olduğum iki olağanüstü nitelik var. Biri alev gibi parlayan yurt sevgisi, diğer mutlak bir mantık ve birlik sağlayan nefse güven."⁸

"Tanıyanların hiçbiri ona 'Büyük Devlet Adamı' unvanı vermekten kendini alıkoyamaz."⁸

"Gazi'nin sayesinde dilin kendisi de tarihin derin kaynağından yeniden yoğrulmuştur. Bundan sonra, bu dil, ulusal düşüncenin yalın anlatımı olmuştur ve olacaktır."⁸

"Paşa, dehanızın büyük eseri laik bir Türkiye yaratmak olmuştur." **(Atatürk'le konuşurken, 1933)^{8, 21}**

"Sizlere şunu söyleyeyim ki, ben Atatürk'e kâtip olmak isterim. Sebebi de, O'nun her akşam sofrasında bulunup yüksek fikirleriyle beslenmek dileğinde oluşumdur. Böylece yeniden bir üniversite bitirmiş olacağım."**(1935)²¹**

287. FRANSA – Emil Henri (Atatürk'ün Vefatından Sonra Ankara'ya Gelen Mektuplardan): "İyileşmekte olduğunu sanarak mesuttum. Niçin böyle zamansız gitti. Herkes gibi ben de uzaktan uzağa takdir edenlerden biriydim. Herkes ona ağlıyor. Ben de..." ¹¹

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

288. FRANSA – Florian Delhorbe, Fransız Yazar: “Türkiye, tek bir insanın ülkesinin yükselmesi konusunda neler yapabileceğini gösteren en kuvvetli bir örnektir.”(1938)²¹

289. FRANSA – François Hollande, Fransa Cumhurbaşkanı: “Yaşanan zorlukların ardından modern Türkiye Cumhuriyeti’ni kurup Fransa ile dostluk bağlarını canlandıran devlet adamına saygılarla.” (29 Ocak 2014)¹⁶

290. FRANSA – Gabriel Boissy, Fransız Yazar: “Özellikle beni heyecanlandıran nokta; bu memleketin kendine karşı, acı talihe karşı elde ettiği zaferin tek kişi, tek bir kişi, bir şef tarafından kazanılmış olmasıdır.”²¹

291. FRANSA – Gerard Tongas, Fransız Yazar: “Yeni Türkiye’nin tarihi, Atatürk’ün şahsi tarihine sıkı sıkıya bağlıdır. Cumhuriyeti yaratmış olan odur, onu kudretli nefesiyle canlandıran odur; hükümet merkezini Anadolu’nun kalbinde, Ankara’da kurmak dâhiyane fikri onun kafasında doğmuştur.” (Ulus, 23 Nisan 1936)³⁰

292. FRANSA – George Benneb, Fransız Yazar: “O’nun bütün hayatına hâkim olan bir şey vardır: Türk yurduna olan sevgisi. O, yurduna, parlak bir zekâ, coşkun bir irade gibi eşsiz yaratılış üstünlükleri sayesinde hizmet etmiştir.”²¹

“Atatürk’ün yolunda aksaksız yürüdükçe, bu koca ülkenin yemyeşil, tepeden tırnağa verimli kılınması işten değil. Atatürk’ün bu işe el attığını söylediler bana. Belli, ileri görüşlü bir adammış.”²¹

293. FRANSA – Georges Duhamel, Fransız Yazar: “Ne Cromwell ne Robespierre ne de Lenin ile arkasından gelenler, önderlik ettikleri ulusu, bilim felsefesi, düşünce yönetimi, kısaca alın yazısını değiştirme yoluna götürmeye kalkışmamışlardır. Mustafa Kemal bunu yapan ve başaran adamdır.”⁸

294. FRANSA - Gerrad Tongas, Fransız Yazar: “Kemalizm hızlı gelişme yolunu keşfetti ve ispat etti ki, yalnız bir kuşakta disiplinli bir eğitim ile halkçı büyük bir uygarlık geliştirebilir.”^{2, 6, 11, 21}

“Bu, insanlığa denenmiş bir felsefe örneği olarak sunulabilir. Kemalizm yüzyıllara sığabilecek işleri on yılda tamamladı.”^{2, 6, 8, 11, 21}

295. FRANSA - Hubert Lyautey, Fransız Mareşal: “Bugün Doğuda, gerçek bir devlet adamı olduğunu ispat eden Mustafa Kemal’in yönetiminde, en sıcak bir

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

yakınlıkla karşıladığımız bir ulusal kalkınma, inşa ve teşkilatlanma hareketi göze çarpmaktadır.”^{13, 21}

296. FRANSA - Jacques Benoist-Mechin, Fransız Politikacı-Yazar: “Mustafa Kemâl birkaç adım ilerledi. Ondokuzuncu Tümen Komutanı bir dakika kadar iki ordu arasında, hareketsiz durdu. Sonra yavaş yavaş sağ kolunu kaldırdı ve düşman siperlerine doğru ilerledi.

Türk piyadesi, "Allah Allah" sesleri ile arkasından atıldı. İki İngiliz taburunu silip süpürdü. North Lancashir taburu sarsıldı ve gerilemeğe başladı. Wiltshire taburu ise süngüler altında can verdi. Türkler, karşı durulmaz bir saldırı ile yamaçtan süzöldüler. Yeni Zelandalıların artçılarını önlerine katarak düşmanı sahile attılar.”²

“Türk ulusu, Gazi’ye inanmakta haklı çıktı; O’nun elleri arasında, mucize sayılabilecek bir gelişmeye kavuştu. Ve O’ndan armağan olarak önceleri bir türlü elde edemediği bir şeyi aldı: Vatan!..”²¹

297. FRANSA - Jean Laubespın, Fransız Gazeteci: “Yüzyıllardan beri müstebitlerin boyunduruğu altında uyuklayan yaşlı Türkiye, O’nun çabalarıyla uyandı ve gözleri inkılâpların ışığıyla kamaştı.”^{2, 6, 8, 21}

298. FRANSA – Jean - Paul Roux, Fransız Türkolog: "Atatürk İnkılabın ruhu, İstiklal Savaşının ruhu olmuştu, diyor Jean-Paul Roux, sert iradesi sayesinde yıkılmakta olan büyük bir milleti yaşama gücüne kavuşturmuş, tıpkı bir heykeltıraş gibi onu elleriyle biçimlendirmiş tamamen yeni bir yüz vermiş, varlığının bilincini idrak ettirmiş ve geleceğe ümitle bakmasını sağlamıştı.”³²

299. FRANSA - Loulou Dedola, Fransız Müzisyen ve Yazar: “Ben aslında hep Kemalisttim, sadece farkına varmam biraz zaman aldı. Atatürk Jean Jaures gibi barışçı, Jean Moulin gibi direnişçi ve Mandela gibi hümanist birisidir. Asrın tüm sorunlarının çözümü Kemalizm’dedir.”²⁹

300. FRANSA - K. S. Chantitch-Chandan, Fransız Yazar: “Bu günün Türkiye'sinde bütün yeniliklerin ilham kaynağı Mustafa Kemal Paşa'dır ve bu yenilikleri gerçekleştirme yollarını da o göstermiştir. Yeni Cumhuriyetin yenilik dönemi Mustafa Kemal'in düşünme biçimiyle o kadar doludur ki ekonomik, sosyal, politik olsun entelektüel veya dini olsun bu büyük reformcunun kişiliği üzerinde

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

durmadan bir sorunun üzerinde konuşup tartışmak mümkün değildir. Mustafa Kemal diğer adıyla Gazi, ülkenin ruhu olmuştur.”³²

“Yeni Cumhuriyet, Mustafa Kemal’in fikirlerinin canlı örneğinden başka bir şey değildir.”^{21, 32}

301. FRANSA – M. E. Herriot, Fransa Eski Başbakanı: “Bir tek adam her şeyi tasarlamış ve her şeyi tahakkuk ettirmiştir. O’nun muazzam, emsalsiz bir şan ve itibara mazhar olması kolaylıkla anlaşılabilir. Bilenlerin hiçbiri ona, ‘büyük devlet adamı’ unvanını vermekten imtina edemez. O’nu Cromwell’e benzettim; fakat onda Bonaparte’ı hatırlatan taraflar da vardır Onda, hayran olduğum iki harikulade vasıf vardık ki biri alev gibi parlayan vatan sevgisi, diğeri eserine mutlak bir mantık ve birlik manzarası veren nefse hâkimiyettir. O’na hayran olmakta yalnız değilim. M. Kemal hakkında dikkate şayan bir cilt neşreden M. Paul Gentizon onu Büyük Petro’ya benzetir.”(29 Kasım 1933)³⁰

302. FRANSA – M. Pinelli (Atatürk’ün Vefatından Sonra Ankara’ya Gelen Mektuplardan): “Atatürk’ümüzün elim kaybı münasebetiyle bu dahi şefin hayranı olan bütün dernek mensupları derin kederlerini bildirir.”¹¹

303. FRANSA – M. Ponsot, Fransız Elçisi: “O’nun adı Fransa’da, cihan tarihinde çok şanlı bir mevki almış büyük devlet adamına yakışır bir sevgi ve saygı ile çevrili olarak yaşayacaktır.”²¹

304. FRANSA – Paris, Madam de Jouvenel (Atatürk’ün Vefatından Sonra Ankara’ya Gelen Mektuplardan): “Atatürk’ün kaybını bütün Fransızlar da yürekten hissetti. O’nu başından beri izlemiş olanlar büyük bir dünya vatandaşının göçüp gittiğini anlamaktadır.”¹¹

305. FRANSA - Marcel Sauvage, Fransız Gazeteci: “Mevcut rütbelerin hepsini kaldırdığı bir memlekette, bu adam, bütün rütbeleri, kazanmıştır. O memlekette, bulabilecek en şerefli isim O’na verilmiştir.”^{2, 6, 8}

“Yeni Türkiye, Avrupa’nın doğusunda, yüzyılımızın en büyük devlet adamlarından biri olarak yükselen Mustafa Kemal’in hem eseri, hem destanıdır.”²¹

“Mısır’dan Hindistan’a kadar bütün İslam diyarında, köylüler O’nu Allah’ın sevgilisi, din adamları imanın kılıcı, siyaset adamları Doğu’nun devrimcisi diye andılar. Atatürk artık yarım Tanrı’dır. Türklerin babasıdır.”²¹

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

306. FRANSA - Maurice Pernot, Fransız Gazeteci: “Atatürk’ün kendine özgü dehasının asıl belirlediği nokta, ulusunun canlılık ve çalışmalarını tehlike geçtikten sonra da sürdürmesi, yapıcılık zevkini devam ettirmesi ve bu yeni görevlerin her birine karşı konulmaz bir çekicilik verebilmesidir. Bunun mantıkla açıklanmasına imkân yoktur; bu, onun şahsi sırrıdır.”^{2, 6, 8}

“Mustafa Kemal; gerçekten, genç, temiz, candan inanmış, ulusunu yönetmek için yaratılmış bir insandır.”(1931)²¹

307. FRANSA - Mme. B.G. Gualis, Fransız Gazeteci: “Ani olarak, fosfor olarak ışıldayan ve yine birdenbire kendi içine dönen garip bakışları vardı. Kuvvetli kişiliği, her şeyi kavrayışındaki süratle, el hareketleriyle kendini belli ediyor. Çok berrak olan sesi tartışması sırasında çelik gibi çınlıyordu.

Mustafa Kemal gerçekten genç, temiz, candan inanmış, milletini yönetmek için yaratılmış bir insandır.”^{2, 6}

308. FRANSA - Pierre Benoit, Fransız Romancı: “Kudüs'te toplanan onbinlerce Arap, minarelere ve kulelere yerleştirilen İngiliz mitralyözleri, zırhlı otomobillerindeki İngiliz askerleri karşısında semayı dalgalandıran bir gürleyişle coşkun ve korkusuz haykırıyorlar: "Yaşasın Mustafa Kemâl Paşa"^{2, 21}

309. FRANSA - Pierre Dominique, Fransız Gazeteci: “Bugünün Türkleri, yüzyıllar önce Avrupa’yı titreten canlı millet durumuna erişmiştir. Ve bu akşam o büyük ölünün başında bekleyen Türkiye, güçlü ve dipdiri Türkiye'dir.”^{2, 6, 8}

310. FRANSA – Prof. Dr. Bernard Fay, Fransız Bilim İnsanı: “Kemal Atatürk gibi bir önderin ulusuna aşıladığı hareket ve heyecan kabiliyeti, ölçülemez bir değerdir.”²¹

311. FRANSA – Prof. Dr. Jacques Thoble, Fransız Bilim İnsanı / Paris Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Uzmanı: “Mustafa Kemâl, Kapitalizmi kaldırmak değil, bir sınır içine alıp denetlemek istiyordu. Mustafa Kemal başarılı oldu, çağdışı Lenin tepetaklak gitti. Lenin bir ideologdu, Mustafa Kemal ise eylem uzmanıydı. Barış ilkesi nedeniyle De Gaulle ona ‘Büyük Önder’ demiştir. Üstün bir strateji uzmanıydı.”⁸

312. FRANSA – Prof. Dr. Jean Paul Roux, Fransız Bilim İnsanı / Dil Bilimci ve Tarihçi: “Biz Avrupalılar Mussolini, Hitler, Stalin gibi diktatörler gördük.

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

Atatürk'ü onlara benzetmek haksızlık olur. Onun eseri karşımızdadır. Türk Dil Kurumu, Türk Tarih Kurumu, dünya tarihi için çok önemli kurumlardır. Kadın haklarında tüm Avrupa'ya örnek olmuştur.”⁸

313. FRANSA – Prof. Maurice Baumant, Fransız Bilim İnsanı: “Mustafa Kemâl, yüce bir eser ortaya koymuştur. Türk milliyetçiliğinin zaferi bütün Asya'da meyvesini vermiş ve Kemalizm'in parlak başarısı bütün sömürgeler için bir örnek olmuştur.”^{6, 8}

314. FRANSA – Prof. Maurice Duverger, Fransız Bilim İnsanı / Siyaset Bilimcisi, Siyasetçi ve Hukukçu: “Atatürk Yolu, Türkiye sınırlarını aşmış, kıt'alara mal olarak evrensel bir nitelik kazanmıştır.”(Prof.Dr. Abdurrahman Çaycı, Semyozyum Bildirisi)²⁰

“Mustafa Kemal'in eseri II. Dünya Savaşına kadar Türkiye çapında değerlendirilmiştir. Eski bir ülkenin çağdaş bir ulus haline gelmesi için harcanan çabayı beğenmeyen yoktur. Söz konusu eser 1945'ten bu yana bir örnek değeri kazandı. Kemalizm, Türkiye tarihinin bir sayfası olmaktan çıkıp siyasal bir sisteme önderlik etmeye başladı. **Çünkü** yeryüzünde henüz Moskova ya da Pekin etkisine girmemiş olan üçüncü çeşit devletlere bu sistem yol göstermektedir”²⁶

“Kemalizm, yarı gelişmiş uluslar için, Marksizm'in karşısına dikilen ikinci bir alternatif bir sistemdir”^{21, 26}

315. FRANSA - Raymond Cartier, Fransız Gazeteci: “Devrin yüksek şahsiyetleri kitaplarda, konferanslarda Türkiye'nin asla değişmeyeceğini ve değişmeden öleceğini ilân etmişlerdi. Hâlbuki ölmeden değişti. Hem de kökünden ve baştan aşağı değişti. İnançlar, gelenekler, yöntemler yıkıldı. Son döküntülerini de yabancı zırlılıları ve kapitülasyonlar gibi memleketten sürüp attılar. Türkiye, ruhunu değiştirmişti. Tamamen ve tasavvur edilmesi mümkün olduğu kadar...

Bu nasıl oldu? Sadece oradan bir insan geçti. Orta boylu, herkes gibi yürüyen, bakışları ve gözlerinin ışığı ayrıcalığı bir insan... O'nun ismi Mustafa Kemâl'dir.”
(Le Nouvelliste Gazetesi, Paris, 1938)^{2, 30}

“Tarih, 1917'den beri Lenin, Mussolini, Hitler ve daha birkaç adam ile dâhilerin zamanın, eski mitoloji ilahları çağı kadar kapanıp bitmiş olduğunu söyleyen tarihçileri tam anlamıyla yalancı çıkardı.

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

İşte Türkiye de böyle büyük bir adama sahiptir. Hem de bu büyük adam için insanın sadece 'asıl adam' ve 'gerçek insan' diyeceği geliyor."²¹

316. FRANSA – Rene Massigli, Fransız Büyükelçisi: "Çağımızın en büyük adamı Atatürk, yeri yarattığı Türkiye'de her an ve her şeyde kendini gösteriyordu. Bunu büyük bir hayranlık ve saygı ile izledim."²¹

317. FRANSA – Rene Pinon, Fransız Yazar: "Atatürk, özellikle yetiştirici olarak büyük adamdır. O Türk mucizesini gerçekleştirdi, Atatürk adını hak kazandı."²¹

318. FRANSA – Robert de Beauplan, Fransız Yazar: "O'nun Türkiye'de başardıkları, Faşizm'in ya da Hitlerizm'in yaptıklarından çok üstündür. O'nun yaptıkları, tarihin en büyük mucizelerden biri olarak kalacaktır."²¹

319. FRANSA - Şarl De Şambron, Fransız Diplomatı: "Kemâl Atatürk, idealist bir adamdır. Ortaya mesut eserler koymuş olmasının sebebi, büyük prensipler tutarak, ihtiraslarına sınır çizmesini bilmiş olmasıdır."^{2,6}

320. CEBELİTARIK – Gibraltar Chronicle, Gibraltar (CEBELİTARIK) Basını: "Modern Türkiye'nin yaratıcısı, modern Cumhuriyetin kurucusu." (11 Kasım 1938)⁵

321. GUATEMALA- Mario Bucaro, Guatemala Dışişleri Bakanı: "Atatürk, Türk ve dünya tarihi açısından müstesna bir şahsiyettir... Atatürk, hayatını ülkesine adamakla kalmayıp, bugün bağımsızlığını kazanmış olan Türk cumhuriyetlerine de sahip çıktı. Dünyada sorunların barış yoluyla çözülmesi gerektiğine yürekten inandı."(Aralık 2023)⁴²

322. GÜNEY AFRİKA – Cape Times, Güney Afrika: "1928 yılında halkına alfabeyi öğretmeye başladı. Bir kutu tebeşir ve kara tahtayla tüm ülkeyi dolaştı, çarşılarda, pazar yerlerinde dersler verdi, hayatında tek bir harf bile yazmamış insanları tahtanın başına geçirip adlarını yazdırıyordu.

O en sert, ama en iyiliksever diktatörlerden biriydi; o büyük bir komutanın tüm niteliklerine sahipti, ama en güzel çalışmalarını barışçıl kalkınma alanında verdi." (11 Kasım 1938)⁵

323. GÜNEY AFRİKA – Pretorya İslam Kulübü, Scweizer Reneke İslam Cemaati, Transvaal İslam Yardım Ligi, Render Müslümanları... (Atatürk'ün Vefatından

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

Sonra Ankara'ya Gelen Mektuplardan): "İslam dünyası için bir felaket olan Kemal Atatürk"ün ölümünden dolayı son derece üzgünüz..." ¹¹

324. HİNDİSTAN – Amrita Bazar Patrika Gazetesi, Hindistan Basını: "Kemal Atatürk'ün cazibesi sadece Müslüman dünyası için geçerli değildir. Hindular için de Kemal Atatürk, Asya'yı Avrupa emperyalizmine karşı başarılı bir şekilde savunmuş bir kişiliktir."⁸

325. HİNDİSTAN - Civil and Military Gazetesi, Hindistan Basını: "Cumhuriyetin düşmanlarına acımasızca baskı yapar ve sürerken; bir kez devlet, düşmanlarının komplolarına karşı güvenceye alınınca, vatandaşlarına daha geniş demokratik özgürlükler imkânlarını hazırladı. Totaliter parti mekanizmalarına karşı çıktı. Onun yönetimi altında Türkiye, Cumhuriyetçi ve demokratik çizgide anayasaya sahip çağdaş bir ülke haline geldi."^{2, 8}

326. HİNDİSTAN - Star of India Gazetesi, Hindistan Basını: "Dünyanın yetiştirdiği en büyük insanlardan biri."³⁵

327. HİNDİSTAN – The Statesman, Hindistan Basını: "Türkiye'nin geleceğini değiştiren adam." (11 Kasım 1938)⁵

328. HİNDİSTAN – Bombay Silah ve Mühimmat Tacirleri Derneği (Atatürk'ün Vefatından Sonra Ankara'ya Gelen Mektuplardan): "Büyük Müslüman Lideri Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün ölümünden çok derin üzüntü duyduk."¹¹

329. HİNDİSTAN – Pradeş Eyaletinin Allahabad Şehri İzci Derneği (Atatürk'ün Vefatından Sonra Ankara'ya Gelen Mektuplardan): "O'nun kaybından dolayı yalnız Türkiye değil, bütün İslam dünyası da derin yas içindedir. Allah en yetenekli beyni bizlerden koparıp aldı."¹¹

330. HİNDİSTAN – Cevahirlal Nehru, Hindistan Başbakanı: "O, Doğu'da modern çağın yapımcılarından biridir."⁸

331. HİNDİSTAN – Louis Fischer, Gazeteci: "Mustafa Kemal Paşa örneğinden tam esinlenebiliriz. Umalım ki Hindistan; Mustafa Kemal'in kalk borusu karşısında uyanmayacak kadar yaşamdan yoksun değildir." (La Chronique de Bombay Gazetesi)"⁸

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

332. HİNDİSTAN - M.A. Jinnah, Hindistan İslam Ligi Başkanı (Atatürk'ün Vefatından Sonra Ankara'ya Gelen Mektuplardan): "Modern Türkiye'nin kurtarıcısı ve yaratıcısı, İslam'ın en büyük evlatlarından biri ve dünyaca ünlü bir sima olan Atatürk'ün ölümü nedeniyle derin üzüntü duymaktayız" ¹¹

333. HİNDİSTAN - Muhammet Ali Cinnah, Hindistanlı Hukukçu, Politikacı ve Devlet Adamı: "Modern İslam dünyasının en büyük lideriydi ve eminim ki tüm Müslüman dünyası onun için yas tutacaktır.

Onun ölümüyle sadece Müslümanlar değil, bütün dünya şimdiye kadar gelmiş en büyük insanlardan birini kaybetti." (The Statesman, Hindistan Basını, 11 Kasım 1938)⁵

334. HİNDİSTAN – Naman Narayanan, Hindistan Cumhurbaşkanı: "Özgürlük mücadelemiz sırasında Türk Kurtuluş Savaşı'ndan ve Mustafa Kemal Atatürk'ün ilkelerinden çok etkilendik.

Atatürk'ün milliyetçilik, laiklik ve demokrasi ilkeleri, ülkemizin gelişmesinde çok etkili oldu."⁸

335. HİNDİSTAN – Narendra Muhan, Hintli Gazeteci: "Anlatamam size Hindistan'daki Atatürk sevgisini... Bir din yücesine duyulan taparcasına bir sevgidir ve tarihi bir nedene dayanır."⁸

336. HİNDİSTAN - Pandit Cevahirlal Nehru, Hindistan Başbakanı: "Kemâl Atatürk, gençlik günlerimde benim kahramanımdı. Biz o zamanlar kendi bağımsızlık hareketimizle uğraşıyorduk. Ben ve arkadaşlarım tutuklanmıştık. Kemâl Paşa'nın Türkiye'yi yabancı egemenlik ve nüfusundan kurtarmak için giriştiği çaba ve mücadeleyi hapisanede izliyorduk. Büyük zaferin haberini hapisanede duyduğumuz zaman buna nasıl sevinip, nasıl kutladığımızı unutamam. Sonraları onun inkılâplarını okuduk. O zaman bizlerin bu inkılapların bir tekini bile değerlendirmesi imkânsızdı. Kemâl Paşa'nın giriştiği bu çabayı takdirle karşıladım. O'nun dinamizmi, yılmak ve yorulmak bilmezliği insanda büyük bir etki yaratıyordu. Çok istediğim halde onu ziyaret etme fırsatını bulamadım. Bunun için çok üzgünüm.

O, Doğu'da modern çağın yapımcılarından biridir. O'nun en büyük hayranları arasında bulunmaya devam ediyorum."^{2,6}

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

337. HİNDİSTAN – Prof. Dr. Arşi Han, Hintli Bilim İnsanı / Yeni Delhi Hamarad Üniversitesi Öğretim Üyesi / Siyaset Bilimci: “Atatürk’ün ‘Yurtta Sulh, Cihanda Sulh’ sözü hâlâ anlaşılmiş değildir. ‘Savaşlar Katliamdır’ mesajı da alınmamıştır.”⁸

338. HİNDİSTAN – Prof. Dr. Feroz Ahmad, Hintli Bilim İnsanı / Tarihçi: “Atatürk, Türkiye’de İslam’ı ezmedi. Ama İslam’ın siyaset aracı olarak kullanılmasına da izin vermemiştir.

Atatürk, İslam ile demokrasiyi bağdaştıran tek liderdir...”⁸

339. HİNDİSTAN – Rabindranath Tagore, Hintli Düşünür: “Ölümü Türkiye için olduğu kadar bütün dünya için de büyük bir kayıptır.

Kemâl Paşa'nın kahramanlığı sadece savaş alanlarında değildir. Belki de bir halkın savaşması gereken en öldürücü düşman olan bilinçsiz boş insanların zulmüne karşı, bıkmaz bir savaş sürdürdü.

Kendi halkı için büyük bir kurtarıcıydı. Bizim için büyük bir örnek olmalıdır.”^{2,8}

340. HİNDİSTAN - Sarojini Naidu, Hintli Siyasi Aktivist ve Şair: “Türk milletini geçmişten gelen tutsaklıklarından kurtarmak amacıyla bir mesih gibi geldi. Özgürlüğüne kavuşan Türk milleti, bedeni ölmüş fakat hatırası bütün hürriyet âşıklarının kalbinde her zaman kalacak bu şanlı lider tarafından onlara armağan edilmiş olan özgürlük ideallerini korumalıdır.” (**The Statesman, Hindistan Basını, 11 Kasım 1938**)⁵

341. HİNDİSTAN - Sir Abdürrahim, Hindistan Meclis Başkanı: "Atatürk, günün dünya siyasetinde egemen ve büyük etkisi olan bir adamdı ve Asya halkının büyük bir bölümünü, modern çağda benzeri görülmemiş şekilde etkiledi." (**The Times, İngiltere, 15 Kasım 1938**)^{2,5}

“O, uğraşlarıyla, yalnız Türkiye’ye değil, bütün Doğu dünyasına kurtuluş yolunu göstermiştir. O tarih büyüğünün, O Türk kahramanın, O Doğunun kurtuluş ve uygarlık önderinin eserini her zaman sevgi ve saygıyla anacağız. (1939)^{11,21}

342. HİNDİSTAN (Pencap) - Sir Sinkandar Hayat HAN, Pencap Başbakanı: “İlham veren başarıları, onu gelecek kuşakların hak edilmiş ve sürekli saygı sundukları ölümsüzler samanyoluna kolaylıkla yerleştirmiştir.”^{2,8}

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

343. HİNDİSTAN - Subhas Chandra Bose, Hindistan Bağımsızlık Hareketi Siyasi Lideri / Hindistan Kongre Başkanı: “Kemal Atatürk sadece Anadolu’nun savaş alanında değil, aynı zamanda milli yeniden yapılanma alanında da bir devrimciydi.”^{5,8}

“Savaşın yarattığı duygusal şahsiyetler arasında tartışmasız en çarpıcısı olanıydı. Aynı zamanda kurnaz bir strateji uzmanı ve zeki bir diplomat.” (**The Statesman, Hindistan Basını, 11 Kasım 1938**)⁵

“Osmanlı İmparatorluğu’nun külleri üzerinde genç Türkiye’yi kurma şerefi Kemal Paşa’ya aittir.”⁸

344. HİNDİSTAN - Sucheta Kripalani, Hint Parlamento Heyeti Başkanı: “Atatürk, yalnız Türk Milleti'nin değil, özgürlüğü uğruna savaşan bütün milletler önderiydi. O'nun direktifleri altında siz bağımsızlığınıza kavuştunuz. Biz de o yoldan yürüyerek özgürlüğümüze kavuştuk.”^{2,8,9,21}

345. HİNDİSTAN - Zakir Hüseyin, Hindistan Cumhurbaşkanı: “Dünyanın en büyük ve asil ölülerinden birinin huzurunda insan huşu ve hayranlık içinde durur. Kendi halkının Atası olan Kemal Atatürk, hürriyetlerine kavuşmak ve bu hürriyet üzerine dayanan güzel bir hayat kurmak amacı ile gayret sarf eden bütün milletler için ilham kaynağı olmuştur.”(**Anıtkabir Defteri, 31 Mayıs 1965**)¹⁵

346. HOLLANDA - Universul, Hollanda Basını: “Günümüzün en büyük eylemcilerinden, gelenekleri kıran ve Türkiye Cumhuriyeti’ni kuran Atatürk’ün yaptıkları gerçekten mucizedir.

Büyük Atatürk’ün muhteşem eseri, Türkiye Cumhuriyeti! Bu eser bir ihtilaldir; beceri ve düşünce ile inanç ve kararlılıkla, tüm bir ulusun desteği ile sükûnet içinde gerçekleştirilmiştir. Atatürk geçmişin putlarını kırdı, cehaletin, kaderciliğin ve tevekkülün kara perdesini yırttı ve çağdaş ilerlemenin ışıkları ile ülkesinin topraklarını aydınlattı. Bu ışığın altında kültür, ideallere ve çalışmaya susamış bir gençlik keşfetti ve bu gençliğin desteği ile yeni bir ülke yarattı.” (**N. Batzaria, 12 Kasım 1938**)⁵

347. HOLLANDA – Joseph LUNS, Hollanda Dışişleri Bakanı: “Çağımızda, uzak görüşlü, cesur, siyasî, sosyal ve ekonomik reformlarla Türkiye'yi, bugünkü modern Cumhuriyet haline getiren Kemâl Atatürk'tür.

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

Aynı zamanda bugün Türkiye'nin Avrupa Ortak Pazarına girebilecek düzeye gelmesini sağlayan modern ekonominin temelini hazırlayan da yine o'dur. Atatürk, kişiliğiyle, sorumluluk duygusu ve medeni cesaretiyle örnek olmuştur. Bu meziyetlerin, vatandaşlarımızın birçoğunda da var olduğunu gözlemiş bulunuyorum. Atatürk ve arkadaşları, Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşundan bugüne kadar elde ettiği itibarın temelini atmışlardır.

Kemâl Atatürk'ün dediği gibi, Türk Milleti, durmadan ve korkmadan uygarlık yolunda ilerlemeye hazır ve karardır. Ben de ilerlemenin ekonomik kuvvet ve zenginlik alanında da aynen gözlendiğini eklemek isterim."^{2,6,8}

348. IRAK- El Âlem Arabi, Irak Basını: "Atatürk bir çocuk bırakmadı, lâkin kendisine daima (Sen babamsın, hayatımın sebebisin, velinimetimsin, senin adın gönüllerimizde daima sevgi ve takdis ile yaşayacaktır.) diyecek bir büyük millet bırakmıştır."²

349. IRAK - Abdülsselâm Arif, Irak Devlet Başkanı / Asker ve Siyasetçi: "General Mustafa Kemâl'in Atatürk adı ile adlandırılması, kendisinin Osmanlı İmparatorluğu'nun Birinci Dünya Savaşı'nı kaybetmesinden sonra, Türk Devleti'nin onurunu kurtarmak amacıyla atılmış olduğu cüretkâr savaştan sonra, yeni Türkiye'nin kalkınmasının Ata'sı olduğunu gösterir.

Yirminci yüzyıl tarihinin Atatürk'ün şahsına önem verilmesi kadar doğal bir şey olamaz, zira Atatürk milletinin yenilgisini zafere, çöküşünü yükselmeye, gerilemesini ilerlemeye çevirmek yolunda yurt görevinin kendilerine yükletmiş olduğu ödevleri yerine getirmek için, durumu memleketleri lehine çevirmeye hazır bulunan cesur subayların canlı bir örneğidir."^{2,6,8}

"Modern Türkiye'nin doğulu olmaktan fazla Batılaşmasına kararlı bulunması her ne kadar Atatürk'ün iş programının en belirli niteliğini meydana getiriyorsa da memleketini yüzyılın gerekleriyle bağdaşacak siyasal bir düzene kavuşturmak, ekonomik, sosyal ve kültürel yönlerden kalkındırmak uğrunda Atatürk'ün sarf etmiş olduğu çabaların değeri inkâr kabul etmez bir gerçektir."^{2,6}

350. İNGİLTERE - İngiltere Basını, İngiltere: "Tarihin en büyük adamı"²

"Bu devrin en centilmen, sözüne en inanılır, dostluğuna en güvenilir, devlet adamı Atatürk'tür."^{2,8}

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

“Bu devrin diktatörlükleri ve demokratları Atatürk'ün iyi adam hasletine malik olsalardı, dünya böyle iki düşman safa ayrılmazdı.”^{2,8}

“Vakar ve haysiyetin bir lâftan ibaret kaldığı bu asırda, Atatürk vakar ve haysiyetin canlı timsaliydi.”^{2,8}

351. İNGİLTERE – Daily Express, İngiltere Basını: “Halifeliği kaldırdı, bu Hıristiyan dünyasında Papalığın kaldırılması kadar cebri bir hareketti. Bir cehalet göstergesi olan fesi ve dini selamı yasakladı.

Arap alfabesini kaldırdı. Kadınlara açılmalarını, makyaj yapmalarını, tenis ve diğer sporlarla uğraşmalarını ve haremın ebediyen kaldırılmasını emretti.

Türkiye'yi tekrar saygın bir ülke haline getirdi.” (11 Kasım 1938)⁵

“Atatürk, Türkiye'yi hesaba katılması icap eden, kuvvetli bir memleket haline getirdi.”⁸

352. İNGİLTERE – Dail Herald, İngiltere Basını: “Atatürk, yeni bir ülke inşa etti.” (11 Kasım 1938)⁵

353. İNGİLTERE – Dail Maily, İngiltere Basını: “O doğuştan bir askerdi. Devlet adamlığı da en az askerliği kadar başarılıydı.

Türk kadınlarını özgür kıldı, hepsini okula gönderdi; iktidara gelince peçeler kalktı” (11 Kasım 1938)⁵

“Bugün Türkiye, büyük ve yeni bir memlekettir. Ve savaş sonrasının dehşet, sefalet ve bitkinliğinden çıkmış olan bu yeni Türkiye, Atatürk'ün dimağında vücut bulmuştu. O, bu Türkiye'yi kendi elleriyle dünyaya getirdi.”^{2,5,8}

“Hareketlerinin altında şu amaç yatıyordu, “Türkiye Türklerindir.” (11 Kasım 1938)⁵

354. İNGİLTERE – Dail Mirror, İngiltere Basını: “Mustafa Kemal Atatürk, büyük bir adam ve dahi olarak selamlanmayı hak etti.

Kesinlikle gerçek bir dahi! Onun henüz çağdaşlaşmış Türkiye'si onsuz nasıl yaşayacak?” (11 Kasım 1938)⁵

355. İNGİLTERE – Dail Stketch, İngiltere Basını: “Türkiye'de büyük bir insan öldü.

En çarpıcı başarısı, Müslüman dünyasının Vatikan'ı sayılan halifeliğın kaldırılması olmuştur.” (11 Kasım 1938)⁵

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

356. İNGİLTERE - Economist Dergisi, İngiltere Basını: “Türkiye’nin bağımsızlığı ve toprak bütünlüğü için savaşıyor, Türk ulusunu Avrupa hayat anlayışını toptan benimsemeye zorlayacak bir Kemal Atatürk çıkmasaydı. Türkiye’nin geleceği kim bilir ne olurdu!”¹³

357. İNGİLTERE - Encyclopædia Britannica, İngilizce Genel Kültür Ansiklopedisi: “...seçkin bir Türk askeri, reformcu ve devlet adamı... Türkiye’yi kurtarma mücadelesi, Afrika ve Asya’da doğum halindeki birçok devletin bağımsızlık yolunda çarpışmaları için ilham kayna- ol olmuştur...”¹⁷

358. İNGİLTERE – Evening Standart, İngiltere Basını: “İstanbul’un Kızıl Zindanından Çıkıp Gelen Lider BOZKURT... Onda askeri dehanın işaretleri vardı. Savaşın küllerinden ve Doğunun çürümüşlüğünden güçlü ve modern Türkiye’yi yarattı.” (Makale:1, Michael Foot, 11 Kasım 1938)⁵

Türkiye’yi Batılılaştırarak herkesin kendisine bir soyadı seçmesini sağladı. (11 Kasım 1938)⁵

“İsmi bir efsane haline geldi” (Makale:2, Michael Foot, 14 Kasım 1938)⁵

“Türklerin hem Thomas Jefferson’ı hem de George Washington’ıydı.” (Makale:3, Michael Foot, 14 Kasım 1938)⁵

“Birkaç yıl içinde çok büyük bir geleceği olan Türkiye yarattı. Halkına barış getirdi, komşularıyla ve eski düşmanlarıyla kalıcı barış tesis etti.” (Makale:4, Michael Foot, 14 Kasım 1938)⁵

359. İNGİLTERE – Financial Times Gazetesi, İngiltere Basını: “Kemalist Türkiye, bir milletini sağlam bir ekonomik siyaset güderek devletlerarasında yakışır olduğu şerefli yeri nasıl kazanabileceğini bütün cihana göstermiştir.”⁸

360. İNGİLTERE – London Illustratd News, İngiltere Basını: “Yurdunu yeniden inşa eden vatansever: Modern Türkiye’nin yaratıcısı.

Türkiye’yi modernleştiren ve saygınlığını geri getiren adam: Merhum Cumhurbaşkanı Kemal Atatürk, asker, sosyal reformcu, siyasi teşkilatçı ve idareci olarak ün saldı.” (19 Kasım 1938)⁵

361. İNGİLTERE – Morning Post Gazetesi, İngiltere Basını: “Mustafa Kemal Paşa’nın direnişi Lloyd George’un yalnız dış siyasetini devirmekle kalmamış,

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

onun nüfuzunu da tamamen yok etmiştir ki, bütün İngiliz yurtseverleri bunun için Anadolu'nun kurtarıcısına minnettarlık borçludur.”^{8, 21}

362. İNGİLTERE – News Chronicle Dergisi, İngiltere Basını: “Atatürk, Türkiye’yi yıkılmış bir devlet durumundan güçlü ve başkalarınca sayılan bir devlet durumuna getirmiştir. Bu, zamanımızda hiçbir devlet adamının erişemeyeceği bir başarıdır.”²¹

363. İNGİLTERE – News of the World, İngiltere Basını: “Türkiye Cumhuriyeti’nin yaratıcısı ve birinci Cumhurbaşkanı, Türkiye’nin kahraman askeri.

Cumhurbaşkanı seçilmesiyle, herhangi bir devletin geçmişinde benzeri görülmemiş bir reform programı başlatıldı. Fes yasaklandı, kadınların peçelerini açmaları emredildi, çok eşliliğin yasaklanmasıyla birlikte haremeler yok oldu ve Türk dili çağdaştırıldı.” (13 Kasım 1938)⁵

364. İNGİLTERE – The Daily Telegraph Gazetesi, İngiltere Basını: “Atatürk’ün inkılapları neslimizin fevkalade olayıdır.”⁸

“Tarih Atatürk’ten başkasının bir milleti ve devleti yeniden kurmak hususunda daha hayret verici, daha iyi ilhamlı bir şekilde hareket etmediğine karar verebilir.”¹⁴

“Atatürk, Türk Milleti'nin ruhunda Türk Bayrağı gibi dalgalanan bir baştı.”^{2, 6, 8}

"Birçok kuvvetli adamın iktidara geldiğini gören neslimiz, bunların eserlerini gözden geçirdiğinde, hiçbir millet ve devlette yapılan inkılâpların Atatürk tarafından başarılanlar kadar iyi düşünülmemiş olduğunu kabul edecektir.”^{2, 6}

“Kadınlar başka hiçbir ülkede bu kadar hızla ilerleyememişlerdir. Bir ulusun bu derece değişmesi, tarihte, gerçekten eşi olmayan bir olaydır.”^{4, 8, 9}

365. İNGİLTERE – The Economist, İngiltere Basını: “Kemal Türkiye’yi Batılılaştırarak, sadece Türklerin değil, tüm İslam dünyasının kaderini değiştirdi. Ardında Batılılaşma yolunda ilerleyen modern, ulusal bir Türk devleti bıraktı.

Büyük Türk devlet adamı tarihe, Büyük Petro gibi bir kişilik ve dahi olarak geçecek..” (12 Kasım 1938)⁵

“Türkiye önce Balkanların en göze çarpan ülkesi, ardından da Orta Doğu Orkestrasının tartışmasız lideri kimliğiyle ön plana çıktı. Son olarak ta yeniden

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

silahlanan güç olarak Karadeniz'deki boğazlardan savaş gemilerinin geçişini ve Avrupa'nın petrol ihracatını kontrol altına aldı." (19 Kasım 1938)⁵

366. İNGİLTERE - The Financial Times, İngiltere Basını: "Kemalist Türkiye, bir milletin sağlam bir ekonomik siyaset güderek devletlerarasında yakışırı olduğu şerefli yeri nasıl kazanabileceğini bütün cihana göstermiştir." ^{2,6}

367. İNGİLTERE - The Fortnightiy, İngiltere Basını: "Savaş sonrasının en ileri gelen devlet adamlarından biri. Kendi başına bir klas oluştuyordu ve hemen her açıdan tekti." ^{2,6,8}

368. İNGİLTERE - The New Statesman Dergisi, İngiltere Basını: "Atatürk, Büyük Savaşın külleri içinden yükselen diktatörlerin ilki ve en ilgi çekeni oldu. 1920'de iktidarı ele geçirdiğinde Batı'da pek önemsenmiyordu, ama onu önemsemeyenlerin başında gelen Lloyd George yanlış hesabının cezasını Çanakkale buhranı ve başbakanlıktan düşüşüyle ödedi."²¹

369. İNGİLTERE - The Observer, İngiltere Basını: "Atatürk, diktatörlükle demokrasilerin mutlaka birbiriyle çelişmesi gerekmediğinin tipik bir kanıtıdır. Bu durum diktatörüne ve demokrasi türüne bağlıdır. Eğer diktatörler –ve de demokratlar- onun kadar büyük ve iyi olsaydılar, iki sistem arasındaki o uzlaşmaz ideoloji çatışması zaten hiç ortaya çıkmazdı." (13 Kasım 1938)^{5,2}

"Hiçbir çağdaş isim, onun kadar saygı ve memnuniyet uyandıramaz."⁶

"Devlet adamlığı ve önderliğinin yarattığı bir mucize sayesinde, devrim de devrim yaptı. Karşısında hiç düşman bırakmadı. Halkın alışkanlıklarına ters gelse de Avrupa adetlerini getirdi. Nezaketi, mizah yeteneği, cazibesi ve kararlılığıyla Türkiye'nin olgunlaşmasını sağladı. Eski sosyal adetler ve önyargılar sancısız bir şekilde ortadan kaldırıldı ve Türkiye çağdaş bir ülkeye dönüştü.

Yaşamı sona erdiğinde, Türkiye'deki yaşamı kökünden değiştiren dâhinin yanı sıra, uluslararası ilişkilerde doğruyu ve sadece doğruyu yapan bir insan da öldü." (13 Kasım 1938)^{5,2}

"Muasır hiçbir isim "Atatürk" adı kadar büyük saygı telkin etmemiştir. Atatürk yalnız Türkiye'nin bütün hayatını değiştiren bir dehâ değil, fakat beynelmilel münasebetlerde iyilik ve yalnız iyilik yapan bir adamdır."⁶

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

370. İNGİLTERE - The Spectator, İngiltere Basını: “Avrupa, savaştan sonra belirmiş az sayıdaki yapıcı devlet adamlarından birini kaybetti.”^{2, 6, 8}

371. İNGİLTERE – The Star, İngiltere Basını: “Atatürk gerek Sovyet Rusya, gerek İngiltere ile dostane ilişkiler yürüttü.” (11 Kasım 1938)⁵

372. İNGİLTERE – The Sunday Times, İngiltere Basını: “Bir devlet adamı, bir büyük asker ve bir vakar timsali, İngiltere’nin gerçek ve güçlü bir dostu.

Elde ettiği zaferlerle ve yeni ve disiplinli bir Türkiye yaratarak, Dünyanın saygısını, halkının hayranlığını kazandı.” (13 Kasım 1938)⁵

“Atatürk’ün ölümüne bugün hayatın artık hatıradan başka bir şey olmadığı bir âlemde büyük bir devlet adamı, büyük bir asker, büyük derecede şerefli bir şahsiyet olarak ağlanmaktadır. İngiltere önce, cesur ve asil bir düşman, sonra da sadık bir dost olarak tanıdığı büyük adamı selamlamaktadır.”^{2, 6, 8}

373. İNGİLTERE – The Times Gazetesi, İngiltere Basını: “Yeni Türkiye’nin kurucusu ve mimarı, hayat hikâyesi Türkiye’nin tarihiyle bütünleşen başarılı, realist, büyük asker ve muzaffer komutan, ihtiyatlı reformcu ve ileri görüşlü devlet adamı ve önder.

İngiltere’nin cesur bir düşman olarak hayranlık duyduğu Atatürk, önderliğini yaptığı devrim Türk insanlarına hiçbir kuşağın yaşamadığı kadar özgür, dopdolu ve güvenli bir yaşam sağladı.

Ulusunu Avrupa’ya yönlendirdi. Türkiye’yi Avrupa siyasi yaşamının değerli ve ilerici bir üyesi haline getirdi; Batılı devletlerarasında saygın bir konuma getirdi ve eski düşmanlardan yeni dostlar yarattı.” (11 Kasım 1938)⁵

“Bir zamanlar Avrupa’ya fuzuli girmiş bir devlet sayılan Türkiye, Atatürk’ün önderliği altında Avrupa’nın iç politikasının değerli ve ilerici bir üyesi olmuştur.”⁶

Yüksek ruhu ve sebatı sayesinde herhangi bir komutanın sinirini kıracak zorlukları ve talihsizlikleri sarsılmaksızın atlattı.”^{2, 21}

Ölümüyle Türkiye ve Avrupa çok büyük bin insanı kaybetti.” (11 Kasım 1938)⁵

“Kendisi tarafından hazırlanıp yönetilmiş olan Türk İnkılâbı erkek, kadın bütün yurttaşlarına, Türkiye’nin önceki kuşaklarından hiçbirine nasip olmayan

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

özgürlük ve güven dolu bir hayat sağladı. Başarıları, Türkiye'nin Avrupa devleti olmasını sağladı, yakın doğunun tarihini değiştirdi.”^{6, 8}

“Acımasız bir güce ve ateşli bir hırsla, az rastlanır bir enerji ve gözü pek bir entelektüel radikalizm ekledi; tarihsel gelenekler ya da dinsel duygusallıklarla hiç etkilenmedi. Fakat bunları daima siyasal bir olgunlukla dengeledi.”⁶

“Atatürk'ün laik reformları ve otoriter çizgisi on yıllar boyunca Orta Doğu'da yankı uyandıracak bir efsane bıraktı...”⁸

“Birçok kuvvetli adamın iktidara geldiğini gören neslimiz, bunların eserlerini gözden geçirdiğinde, hiçbir devlet ve milletle yapılan inkılapların Atatürk tarafından başarılanlar kadar iyi düşünülmemiş olduğunu kabul edecektir.”⁸

“Padişahların gösterişini, halifeliğin çekiciliğini umursamayıp, bakışlarını, orduların bel kemiği olan Anadolu çiftçisine sevgiyle yöneltti.”⁸

“Boğazlar antlaşmasının yeniden gözden geçirilmesini isterken izlediği yol, zamanını seçişi mükemmeldi. Hatay'ın Türkiye'ye katılmasını sağlayan diplomasi çalışması bir ustanın eseridir. Dünyanın gidişi hakkındaki görüşleri de insanı ürkütecek kadar doğru çıkmıştır.”⁽¹⁹⁶⁴⁾²¹

374. İNGİLTERE – The Truth Dergisi, İngiltere Basını: “Cumhuriyet Türkiye'sinin Devlet Reisi Kemal Atatürk diğer liderlerde görmeye alışmadığımız şu kıymetli vasıfları kendi şahsında toplamış bulunuyor: Tevazu (alçak gönüllülük), ehliyet (yeterlik) ve muvaffakiyet (başarı).”^{2, 6, 8}

375. İNGİLTERE - II. Elizabeth, İngiltere Kraliçesi: “İngiliz ulusu, Atatürk'ün devlet adamı niteliklerini ve ortaklaşa bağlı bulunduğumuz Batı idealleriyle iki ülke arasındaki dostluğun kuvvetlenmesi yönünde yaptıklarını hayranlık ve minnettarlıkla daima anacaktır.”⁽¹⁹⁵⁵⁾^{16, 21}

“Savaşta ve barışta kahraman, Türk milletinin Ata'sına hürmetlerimi sunarım.”
(Anıtkabir Defteri, 18 Ekim 1971)¹⁵

376. İNGİLTERE – A. Rawlinson, İngiliz Yarbay: “O, hiçbir zaman kişisel şöhret ve yükselme peşinde koşmadı. Yurdun çıkarlarını her şeyin üstünde tutan ve ulusu için en faydalı sonuca varamaya çalışan bu zat, gücünü damarlarına işlemiş görev duygusundan alıyordu.”⁸

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

“Vatanseverliğe olan ciddilik ve bağlılığı dolayısıyla, vatandaşlarının birbirinden ok ayrı olan ilgilerini kaynaştırabilirdi. Ve yakın bir gelecekte Doğu siyasetinde hâkim olacak Türk demokratik kudretinin temelini attı.”²¹

377. İNGİLTERE - Alan Moorehead, İngiliz Yazar: “O genç ve dâhi Türk Şefi'nin o esnada Çanakkale'de bulunması, müttefikler bakımından talihin en acı darbelerinden biridir.”^{2,6}

378. İNGİLTERE - Alec Douglas, İngiliz Siyasetçi-Dışişleri Bakanı: “Bugün, Türkiye, Batı bağlaşması içinde İngiltere ortaklık yapmaktadır. İngiltere ve Türkiye aynı genel politikayı uygulamakta ve çeşitli alanlarda fayda sağlayan işbirliğinde bulunmaktadırlar. Mutlu işbirliği; büyük anlamda Atatürk'ün çalışmalarının neticesidir.

Atatürk'ün ölümünün 25.yıldönümünde, O'nu kahraman asker olarak saygı ile anar, modern Türkiye'nin Atası'nı, devlet adamı Atatürk'ü takdir ve şükranla anarız.”²

379. İNGİLTERE – Andrew Mango(Andrew James Alexander Mango), İngiliz İletişimci ve Yazar / BBC Türkçe Yayınlar Bölümü Eski Yöneticisi: “Mustafa Kemal’ini milliyetçiliği, ırkçılığın üzerindedir. Dünyanın değişmekte olduğunu önceden görmüştür.”⁸

“Atatürk cumhuriyetçiliğinin özü demokrasi, milliyetçiliği ortak kültür milliyetçiliği, halkçılığı yönetimde halka hizmet ilkesi, laikliği dini kamu yönetimine karıştırmama, devletin din işlerinde tarafsızlığı ve bu esaslar dâhilinde din ve vicdan hürriyeti, devletçiliği devletin düzenleyici görevini üstlenmesi, devrimciliği çağdaşlık ve dış dünya ile bütünleşmeden korkmadan çağın gereğini yerine getirmek olarak yorumlanabilir. Bu ilkelerin tümü ise Atatürk'ün hayatta tek hakikî mürşit bildiği ilme yani bilgiye ve usçuluğa yani mantıkla hareket etmeye dayanır.

Türk Devriminin atası tek, varisi bütün bir millet, yararlananı hepimizdir. Ne mutlu Türkiye Cumhuriyeti'nin 100. yıldönümünü kutlayacak olan kuşağa!”²⁰

380. İNGİLTERE – Anavi, Musevi Türk Yahudisi- Manchester (Atatürk'ün Vefatından Sonra Ankara'ya Gelen Mektuplardan): “Pek Sevgili Gazimiz Atatürk'ün şahsında, ülkemizin uğradığı amansız kaybı büyük bir üzüntü ve heyecanla öğrendim”¹¹

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

381. İNGİLTERE – Arnold J. Toynbee, Lozan Antlaşması İngiliz Temsilcisi: “Bir an için tahayyül ediniz ki: Batı dünyasındaki Rönesans, reformasyon, bilim ve düşünce ihtilali, Fransız İnkılabı ve Sanayi Devrimi’ni, Atatürk, bir insan ömrüne sığdırmıştır.”⁸

“Atatürk bir öncüydü. 1920’den sonra Atatürk’ün Türk ulusu ile başardıkları, öbür ülkelerin, uluslarına yardımcı olmak isteyen önderleri tarafından örnek alınmıştır”²⁶

382. İNGİLTERE – Bayard Simmons (Atatürk’ün Vefatından Sonra Ankara’ya Gelen Mektuplardan): “Kadınlara oy hakkı kampanyasını savunmuş olduğum için kendi memleketimde hapse girmiş ilk İngiliz olarak derin üzüntülerimi sunabilir miyim? Onun kadınlar için yaptıkları bütün dünyanın feministlerince ebediyet minnetle anılacaktır.”¹¹

383. İNGİLTERE – Bernard Stacey, Yüzbaşı (Atatürk’ün Vefatından Sonra Ankara’ya Gelen Mektuplardan): “Büyük Savaş’ta Türkiye’ye karşı savaşmışsam da Kemal Atatürk’e her zaman hayranlık beslemişimdir... O adama hayran kaldım”¹¹

384. İNGİLTERE – Birdwood, İngiliz General: “Atatürk kadar kahraman ve yüce gönüllü general tanımadım.”²¹

385. İNGİLTERE – Brian Stanley, İngiliz Yazar: “Mustafa Kemal, Anadolu Türkünde gerçek ulusu buldu. Memlekette demokrasi yönetimi kurup İstanbul’u hükümet merkezi olmaktan çıkararak bu ulusal kahraman, Osmanlılığı yıkmış ve Türkiye’de yeni bir yurttaş tipi yaratmış bulunuyor. Bugünkü Türk yurttaşı, öğretmenin elinde kendisine yarayacak şekli almaya hazır bir hamur halindedir.” (The School and Society)³⁰

386. İNGİLTERE - David L’lyod George, İngiltere Başbakanı: “Arkadaşlar, yüzyıllar nadir olarak dâhi yetiştirir. Şu talihsizliğimize bakın ki o büyük dâhi çağımızda Türk ulusuna nasip oldu.”^{4,8}

“Mustafa Kemal’in dehasına karşı elden ne gelirdi?”⁴

387. İNGİLTERE – Champbell Dixon, İngiliz Gazeteci: “Gazi’nin tarihi okunduğunda O’nun kişiliğinde, Lenin’in değişmez prensiplerini, Mussollini’nin heyecana olan eğilimini, Cengiz’in askerlik dehasını ve Troçki’nin veya

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

Karno'nun sürükleyici kudretini bulmamak mümkün değildir. Gazi olağanüstü bir görüş sahibi ve çok kuvvetli bir teşkilatçıdır.”²¹

388. İNGİLTERE - Charles Townshend, İngiliz General: “Kemal Paşa cidden büyük bir nüfuz-u nazara mâlik. Paşa müstesnâ insanlardandır, harikulâde insanlardan... Öyle olmasaydı hiç şu eser, şu şaheser meydana gelir miydi? Düşününüz ki Kemal Paşa, yalnız başına meydana çıktığı zaman bütün dünya aleyhinize idi. Hatta kendi vatandaşları bile bidayette onun fikirlerine, onun kararlarına, muarız bulunuyorlardı. Öyle iken o hiç mey'us olmadı. Hiçbir tehlikeden yılmadı millî müdafaayı bu parlak dereceye isâl etti. Bu işleri gören adam nasıl harikulâde olmaz? Hayır, hayır. Mustafa Kemal Paşanın dehası kudret ve zekâsı zerre kadar şek ve şüphe götürmez. O, 955 ALTINER, Her Yönüyle Atatürk, s.488. 286 büyük bir kumandan, büyük bir teşkilatçı büyük bir vatanperverdir...”³⁴

389. İNGİLTERE - Earl Balfour (Arthur Balfour), Birleşik Krallık Eski Dışişleri Bakanı ve Başbakanı: “Müthiş Türkler arasında en müthiş” (The New York Times, 13 Kasım 1938)⁵

390. İNGİLTERE - Emile Bouery, İngiliz Yazar: Atatürk'ün arkasından, yeryüzünde hiçbir insana nasip olmayacak ölçüde gözyaşı döküldü.” (1938)²¹

391. İNGİLTERE - Grace Ellison, İngiliz Gazeteci: “Herhangi bir olayı derinliğiyle kavramak, çıkar yolu görüp birdenbire harekete geçmek iktidarı, O'nun eşsiz otoritesinin başlıca kaynaklarından biridir. (1923)”^{2,21}

“Ben Avrupa'nın birçok devlet adamları ile konuştum, fakat O'ndan daha alçak gönüllüsünü görmedim. Fakat onların arasında kim bu kadar karşıt olan koşullar içinde böyle bir zafer koparabildi?”^{4,21}

“Eğer kendisine yaptığı işten

söz açılacak olursa, O; ya 'Ben görevimi yaptım' diyor veya bütün onuru meclisin sayıyor.”²¹

392. İNGİLTERE – H. C. Armstrong, İngiliz İstihbarat Subayı / İngiltere'nin Türkiye'deki Askeri Ataşesi: “Çanakkale Savaşı'nda M. Kemal'in bulunduğu bölge yoğun topçu ateşi altında kalmasına rağmen ona bir şey olmamıştır. Hatta M. Kemal bizlere nispet olsun diye gözümüzün önünde siperler arasında

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

dolaşmakta ve sigarasını içmektedir. Bu yüzden askerler ona isim takmışlardır: 'Efsunlu Mustafa Kemal...'

Yanıdakiler sipere girmesi için yalvardıklarında o 'Hayır, sipere girecek olursam askerlerime kötü örnek olurum...' demekteydi"⁸

"O'nun yönetimi öyle bir özelliğe sahiptir ki, kendisinden sonra Türkiye'de O'nun gibi başka bir cihangirin olması imkânsızdır."¹⁸

393. İNGİLTERE - Herbert Sidebotham, İngiliz Yazar: "Atatürk, eskimiş bilimlerle boş yere kafasını yormamış olduğundan daha taze ve cesur düşünen bir önderdir.

Kendisi için, bu günkü Avrupa'nın en güçlü Devlet Adamıdır diyebileceğimiz Atatürk, hiç şüphesiz devlet adamlarının en cesur ve orijinalidir."^{2, 6, 8}

"Eğer demokrat diye bir şey varsa Atatürk demokattır. Türk aydınları halkın iyiliği için çalışan demokrasiyi 'halkçılık' diye vasıflandırıyorlar ki, bu, Bentham'ın 'En büyük sayıya en büyük iyilik' diye anlatmak istediği şeyin bir ifadesidir. Ve bu konuda Atatürk yönetimi, bazı Batı demokrasilerini utandırabilir."²¹

394. İNGİLTERE – Ian Hamilton, İngiliz General: "Çanakkale savaş alanındaki durumu bütün gerçekleriyle belirtmeyi gerekli görüyorum. Biz şimdi, kahramanca çarpışan ve çok ustalıkla, cesurca yönetilen asıl Türk ordusunun karşısında bulunuyoruz."^{2, 6}

"Karşımdaki Türk komutanı Mustafa Kemal'in cesaret ve askerlik bilgisine karşı takdir duygularımı da söylemek zorundayım."⁸

395. İNGİLTERE – Lloyd George, İngiltere Başbakanı: "Yüzyıllar nadir olarak bir dahi yetiştirir. Şu talihsizliğimize bakın ki, o büyük dahi çağımızda Türk ulusuna nasip oldu. Mustafa Kemal'in dehasına karşı elden ne gelirdi?"²¹

396. İNGİLTERE – Lord Curzon, İngiliz Generali: "İzmir'in işgalinden beri, her Türk, Mustafa Kemal'in temsil ettiği yurtseverlik davasına derin bir sempatiden başka bir duygu besleyemez."²¹

397. İNGİLTERE – Lord Derby, İngiliz Devlet Adamı: "Mustafa Kemal'e asi demek kolay. Ama Türkiye'nin yerinde İngiltere'yi varsayın, böyle bir adam asi değil, gerçek bir yurtsever olurdu."⁸

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

398. İNGİLTERE - Lord Kinross, İngiliz Devlet Adamı / Yazar: “Atatürk, tarih boyunca gelip geçmiş en büyük devlet adamlarından biridir. Hiçbir zaman yaşadığı zamanın üzerinde durmamış, yarını görerek ona göre iş görmüştür. Atatürk’ü Mussolini ve Hitler gibi yöneticilerden ayıran nokta işte bu niteliktedir. Onlar her yaptıklarında kendilerini düşünerek hareket ediyorlardı. Atatürk kendisinden ötesini 20-30 yıl ilerisini görerek hareket ederdi.”^{4,8}

“Atatürk büyük bir asker, devlet adamıdır. Bir taraftan savaş adamı öte yandan da barış adamıdır.

Onu çağının diktatörlerinden ayıran iki önemli nokta vardı: Dış politikası, sınırları genişletmek yerine daraltmak esasına; iç politikası ise kendi ölümünden sonra da ayakta kalabilecek bir siyasal sistem kurmak düşüncesine dayanıyordu.”⁸

399. İNGİLTERE – Miss Burnett: (Atatürk’ün Vefatından Sonra Ankara’ya Gelen Mektuplardan): “O’nun alaycı mizah duygusu çok hoşuma gidiyordu. Hiç üniformasız görünmeyen o onbaşılar, çavuşlar (Hitler ve Mussolini) ile alay etmek istercesine Atatürk, parlak bir general olduğu halde törenlerde sivil giyiniyordu.”¹¹

400. İNGİLTERE – Miss Picton Turbenwuill, Uluslararası Kadınlar Birliği İngiliz Delegesi: “Türkiye’de kadınlara erkeklerle eşit haklar verildiği zaman Atatürk, ‘Özgürlüğü denemek için önce özgürlüğü vermek gereklidir’ demişti. Bu bir büyük adam sözüdür. Bu söz bizde söylenmemişti.”^{8,21}

401. İNGİLTERE – Londra, Percival White (Atatürk’ün Vefatından Sonra Ankara’ya Gelen Mektuplardan): “Atatürk’e yıllardan beri hayranlık besliyordum”¹¹

402. İNGİLTERE – Prof. Dr. Geoffrey Lewis, İngiliz Bilim İnsanı (Oxford Üniversitesi Öğretim Üyesi / Dilbilimci): “Atatürk çok üstün zekâya sahip bir insandı. Hitler, Stalin, Mussolini sivil olmalarına rağmen askeri üniforma giyerken Atatürk askeri üniformasını bir kez giymiştir. Askeri kişiliğinin yanında o, özünde bir bilgindi...”⁸

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

403. İNGİLTERE – Prof. Dr. William Hale, İngiliz Bilim İnsanı (Londra Üniversitesi Öğretim Üyesi / Türkolog): “Atatürk askeri ve siyasi alanda büyük bir liderdir. Askerlikten istifa etmiş, halkın önüne sivil olarak çıkmıştır.”⁸

404. İNGİLTERE – Rom Landau, Polonya Asıllı İngiliz heykeltıraş / yazar / eğitimci / Arap ve İslam kültürü uzmanı / sanat ve kitap eleştirmeni: “Modern Türkiye’nin temeli olan Kemalizm, ne yalnız politik ve sosyal bir sistem ve ne de sadece bir hayat felsefesidir. Kemalizm, Türkiye’nin modern ilim ve terakkiye açılması, yeni sanayi, yeni tahsil ve terbiye demektir. Kemalizm aynı zamanda iş hayatına, kadere ve kâinat içinde insanın mevkiine yeni bir mana vermiştir. Kemalizm’in ifade ve temsil etmediği bir şey varsa o da diktatörlüktür... Büyük Millet Meclisi her gün toplanır, münakaşa eder ve kanun çıkarır.”(The Spectator, 25 Haziran 1937)³⁰

405. İNGİLTERE – Sir A. Douglas Hume, İngiltere Başbakanı: “Onu kahraman asker olarak saygı ile anar, modern Türkiye’nin Ata’sını, devlet adamı Atatürk’ü takdir ve şükranla anarız.”⁸

406. İNGİLTERE – Sir Charles Townshend, İngiliz General: “Şimdiye kadar on beş hükümdar ve cumhurbaşkanı ile özel ve resmi konuşmalar yaptım. Bu geceki kadar ezildiğimi hatırlamıyorum.”²¹

“Mustafa Kemal’de büyük bir ruh kudretinin esrarı var.”^{8,21}

407. İNGİLTERE - Sir James Bowker, İngiltere’nin Eski Büyükelçisi: “Atatürk, Türkiye’de bir gölge değil, iyiyi, doğruyu işaret eden parlak bir ışıktır.”²¹

408. İNGİLTERE - Sir Percy Loraine, İngiltere’nin Eski Büyükelçisi: “Muhakkak ki eşi benzeri olmayan bir insandır. Tehlike karşısında korkmak ya da güçlükler çıktıkça kararsızlık nedir bilmez. Kudret başını asla döndürmedi.”^{8,21}

“Atatürk, Batı’da ‘Yesmen’ denilen Türkiye’de ise ‘Evet efendimci’ olarak bilinen tarzdan hoşlanmıyor, bu tür insanları aşağılıyordu. Ahmak ve dalkavuklara tahammülü yoktu.”⁸

“Atatürk, Müslüman olarak doğmuş ancak yobazlık karşıtı bir kişi olmuştu. Doğruluğu sevmiş, günahattan nefret etmişti.”⁸

“Yetenek sahibi bir askerdi, ama savaştan nefret ederdi. Bağımsızlığı elde ettiği andan itibaren barışın peşinden koşmuş ve barış ortamını sağlamayı

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

başarmıştı. Dostluk elini uzatmadığı tek bir komşusu dahi yoktu.”⁸ “Başlıca düşüncesi, Türk Ulusunun refah ve mutluluğuydu; ancak onu savaşla değil, barış, güvenlik ilerleme ve dostlukla aradı.”^{8,4}

Yazar H. C. Armstrong’un Atatürk’ü anlatan Grey Wolf (Bozkurt) adlı kitabını okuyan çoğu insan, çok yetenekli, inatçı bir enerjiye sahip, ancak insafsız, itici tavırları olan, serkeş mizaçlı, gem vurulmamış zevkleri olan, dahası, dostluğu tanımayan bir adamın portresiyle karşılaşmaktadır. Oysa gerçek hiç öyle değildir! 15 yıl gibi kısa sürede birçok şeyi iyi yapmıştır. Gerisi ayrıntıdan ibarettir. Sadece dedikoducu zihniyetin kullanacağı ayrıntılardır bunlar...”⁸

Korkarım gelecek nesillere Atatürk bir diktatör olarak tanıtılacaktır. Bunun çok yanlış olacağı kanısındayım. Hem savaşta hem barışta, evet, o büyük bir liderdi, güçlü bir otoritesi vardı ancak bir diktatör değildi. Onun Hitler ve Mussolini’nin tersine devlette idari veya yönetim fonksiyonu bulunmuyordu. Af yetki yoktu, mahkemelere emir yetkisi yoktu, diplomatik misyon temsilcilerini reddetme hakkına sahip değildi. O Türk milletine hizmet ederken öldü.”⁸

“Bazı Kimseler Atatürk’ü diktatörler arasında saymıştır. Bence bu görüş yanlıştır ve yanlış yola götürür. Her ne kadar hiç kimse bu deyimini Hitler ve Mussolini’ye yakıştırmakta duraklamazsa da diktatörün ne demek olduğunu zamanımızda yetkiyle tanımlayabilen yoktur. Şu halde sorabilirsiniz: Atatürk’ü niçin bu nitelikten arı görüyorsunuz?

Bunun birçok nedenleri var. Başlıcası şudur ki, Atatürk bilimle, kendisinin bulunmayacağı zamanlar için çalışıyordu. Kendisinden sonra da yaşayacak bir hükümet sistemi ve yönetim kurmağa gayret ediyordu. Kendi görünüşleri uymağa halkı zorlamakla değil de, inançlarını öğretmeğe ve ideallerini açıklamağa uğraşıyordu.

Kurtuluş Savaşı’nda çalışma arkadaşlarıyla birlikte işleri plânlarken, milletin egemenliğini Büyük Millet Meclisi’nde toplamıştı. Meclis üyeleri halk tarafından seçiliyordu. Cumhurbaşkanı da dört yılda bir seçiliyordu ve meclis, yasama gibi belirli yürütme günlerine de sahipti.

Atatürk’ün Büyük Millet Meclisi’ne karşı saygısı dikkate değer. İşleri konusunda Atatürk’ün başlıca endişesi, yalnız o zamanlar için değil, her durumun ihtiyacına uyacak ve gelişecek bir uyma yeteneği ile işleyebilir, canlı bir siyasi organizma yaratmaktı.

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

Eğer yaşasaydı - zannedersem- gelecek Cumhurbaşkanlığı seçiminde kendisine ait teklifi kabul etmez, özel hayatına çekilir ve mekanizmanın aynı yeterlilikle işleyip işlemediğini görmek isterdi. Arkadaşları buna razı olur muydu? Orasını kestiremem.”²

409. İNGİLTERE – Somerset Maugham, İngiliz Yazar: “Bir insanın değerinin en belirli ölçüsü, kendi alanındaki üstünlüğünü dosta düşmana kabul ettirebilmesidir. İşte Atatürk bu yüceliğe erişmiş dâhilerden biridir.

Bir ihtilalci olarak modern Türkiye’yi yaratmış, davasında muzaffer olmuş ve yüzyılımızın büyük devlet adamları arasına katılmıştır.”²¹

410. İNGİLTERE - Tarquin Olivier, Oyuncu ve Yapımcı: “Kahramanlıklarını göz önüne aldığımda, özetle diyebilirim ki tarihte ülkesi için, Mustafa Kemal Atatürk’ten daha büyük işler başarmış hiç kimse yoktur.”^{23, 2}

411. İNGİLTERE - Vernon Bartlett, İngiliz Gazeteci ve Politikacı: “Atatürk’ün ıslahatı devamlı olacaktır. Zira bu ıslahat, savaştan önce kendisini tanımış olanlar için hemen hemen tanınamayacak derecede değişmiş olan Türkiye’yi çökmüş bir memleket halinden kuvvetli ve tek düşmanı kalmadan bırakmıştır. Bu, zamanımızın hiçbir şahsiyetinin başaramadığı şeydir.”²

412. İNGİLTERE – W. Somerset Maugham, İngiliz Romancı ve Yazar: “Bir ihtilalci olarak Modern Türkiye’yi yaratmış, davasında muzaffer olmuş ve yüzyılımızın büyük devlet adamları arasına katılmıştır.”⁸

“Bir insan değerinin en belirli ölçüsü, kendi alanındaki üstünlüğünü dostuna düşmanına kabul ettirebilmesidir. İşte Atatürk, bu yüceliğe ermiş dâhilerden biridir. Bir ihtilâlcı olarak modern Türkiye’yi yaratmış, davasında muzaffer olmuş ve yüzyılımızın büyük devlet adamları arasına katılmıştır.”⁴

413. İNGİLTERE – Ward Price, İngiliz Gazeteci: “O, nevi tamamıyla şahsına münhasır bir devlet adamı idi. Diktatörlerin tahammül edemediği serbest bir nizamla, demokrasilerin başaramadığı ve başaramayacağı işleri yapmıştır. Tarihte böyle adamlar devirlerine kendi adlarını vermişlerdir. Yâni, o kadar ender yetişirler.”^{2, 6, 8, 21}

414. İNGİLTERE - William Riddell Birdwood, İngiliz Generali: “Atatürk gibi kahraman ve alicenap bir general tanımadım”³⁴

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

415. İNGİLTERE - Winston Churchill, İngiltere Başbakanı: “Savaşta Türkiye’yi kurtaran, savaştan sonra da Türk ulusunu yeniden diriltten Atatürk’ün ölümü yalnız yurdu için değil, Avrupa için de en büyük kayıptır. Her sınıf halkın onun ardından döktüğü içten gözyaşları bu büyük kahramana ve modern Türkiye’nin Ata’sına layık bir tezahürden başka bir şey değildir.”^{4, 6, 8, 16}

“Türkiye’yi kurtarmış, Türk Milleti’ne önderlik eylemiş ve Türk Milleti’ni ihya etmiş olan Atatürk’ün ölümü, hem Türk Milleti, hem de Avrupa için mevsimsiz ve pek acı bir kayıptır. Cemiyetin her tabakasına mensup erkek ve kadınlar tarafından tabutu üzerine dökülen gözyaşları, modern Türkiye’nin kahramanı, şampiyonu ve babası olan bu recûlün, yaşadığı süre içinde gördüğü işe yaraşır ve şükran nişanesi ve minnet teşkil eder.”^{2, 8}

“Atatürk sağ olsaydı, dünyanın görüntüsü bugünden çok başka olurdu. Keşke sağ olsaydı da, biz o büyük adamın izinden gidebilseydik.”^{23, 2}

416. İRAN – İnan Gazetesi, İnan Basını: “Mustafa Kemal Atatürk yalnız kahraman Milleti’nin büyük şefi olmakla kalmamıştır. Aynı zamanda insanlığın da en büyük evlâdı olmuştur.”^{2, 8}

“Atatürk’ün ulusuna yapmış olduğu hizmetlerini eşini, başka bir ulus tarihinde bulmak mümkün değildir.”²¹

417. İRAN – İttılaat Gazetesi, İnan Basını: “Bu elim ziya karşısında İranlılar, Türkler kadar acı duymaktadır. Türk kardeşlerimizin elemine samimi surette iştirak ediyoruz.”^{(1938)²⁸}

418. İRAN – Sitarei Cihan Gazetesi, İnan Basını: “Şehinşah Hazretlerinin cüluslarından ve Atatürk’ün iktidar mevkiine geldiklerinden beri iki millet arasındaki münasebetler günden güne iyileşerek bugün bozulmayacak derecede bir kuvvet kazanmıştır. Şahinşah Hazretlerinin dedikleri gibi, bundan böyle Türkiye, İranlılar için ikinci bir vatandır.”³⁰

419. İRAN – Tahran Gazetesi, İnan Basını: “Bu gibi dehalar ancak görünüşte ölürler. Çünkü gerçekte uluslarının anlayış ve görüşlerinde derin ve silinmez izler bırakan eserleriyle daima hayattadırlar.”^{2, 8}

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

“Atatürk gibi insanlar bir nesil için doğmadıkları gibi belli bir devre için de doğmazlar. Onlar önderlikleriyle yüzyıllarca milletlerin tarihinde hüküm sürecektir insanlardır.”^{2,4,8}

“Mustafa Kemal Atatürk’ün ölümü, yalnız yurdu için değil, Avrupa için de büyük bir kayıptır.”⁸

“İslam dünyasının büyük insan yetiştirme gücünü yitirdiğini öne sürenler, Atatürk’ü hatırlamalı ve utanmalıdır.”⁸

“Atatürk’ün ölümü dolayısı ile Kraliyet Sarayı Şehinşâhi ve hükümet bir ay resmî yas ilân etmiştir. Majeste Şehinşah, gömme töreninin sonuna kadar İran’da askerî ve resmî binalar üzerinde ve yabancı ülkelerdeki İran temsilciliklerinde bayrakların yarıya indirilmesini emir buyurmuşlardır. Bu irade-i Şehinşahî bugün bütün gazetelerde ilân edilmiştir.”^{2,8}

420. İRAN – Akay İsfendiyarî, İran Meclis Başkanı: “Atatürk, dünyanın nadir insanları arasında tarihte hiç ismi unutulmayacaktır. O, hem Türklerin ve hem de dostlarının yüreklerinde daima yaşayacak bir makama erişti.”³

421. İRAN – Dr. Khosrovani, İran Büyükelçisi: “Son yüzyılın en büyük simalarından biri olan büyük Ata, İran-Türk dostluğunun banisi olmaları dolayısıyla, İran tarihinde mümtaz ve müstesna bir yer işgal etmektedir.”**(10 Kasım 1963)**²⁸

422. İRAN – Rıza Pehlevi, İran Şahı: “İki şeye sabrım kalmadı. Biri Avrupa’daki oğlumu görmek, öteki de dostum Gazi Hazretleriyle buluşmak ve tanışmak.”⁸

“Biz de milletimizi onun milletini ulaştırdığı seviyeye ulaştırmalıyız.”⁸

“Yoh; Men Leşkerem Sen Serdarsen” (Hayır, ben erim, sense büyük komutansın..)⁸

"Dünya tarihinde, Kemal Atatürk gibi, önemli bir görevi kesin şekilde başarı ile sonuçlandıran ve bir ulusun mutlu geleceğini sağlayacak sorumlulukları üzerine alan dürüst insanlara çok ender rastlanmaktadır."¹⁶

423. İRAN – Ülgen Tölge, Türk asıllı İranlı siyaset bilimci ve sosyolog: “Atatürk üst insandı. Onu başka insanlarla karşılaştırmak doğru olmaz. Atatürk’ün vatan sevgisine inanmıyorum. Üst insanlarda vatan sevgisinden daha yüce bir duygu olduğuna inanıyorum, ‘Vatan kuruculuğu’... Vatan; yüce değerlerin zarfıdır.

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

Peki, Atatürk zamanında hangi değerler vardı? Hiçbir değer, hiçbir değer, insan hiçliği nasıl sevebilir? Atatürk sevecek ve insanca değerlere zarf olacak bir vatan tesis etmek istedi, yüksek ölçüde de bunu başardı. Çünkü üst insanlar değerlerin kurucuları olurlar, o değerlerle de vatan madde olmaktan, toprak yığını olmaktan çıkarak, manevi ölçütlerin yurduna dönüşür. Atatürk'ün kurduğu ve Anadolu'ya armağan ettiği değerlerin ondan önce var olduğuna dair hiçbir örnekle, emareyle karşılaşmadım. Nelerdi bu örnekler?

Cumhuriyet bir değerdir ve Atatürk öncesi yoktu.

Laiklik, sadece bir değer değildir, değerlerin üreme üretilme temel taşı ve olanağıdır, Atatürk öncesi bu da yoktu.

Türkçe bir değerdir ve Atatürk öncesi yoktu, özellikle benim için önemli olan budur. Atatürk öncesi Türkçe yoktu. Felsefeye, fiziğe, ilime-bilime, bütün bilim dallarına girmiş bulunan modern Türkçenin kurucusu Atatürk'tür. Çağımızda eski Yunan felsefesinden modern Batı felsefesine denli bilgi kaynakları tercüme edilmişse, bunun nedeni Atatürk tarafından insanlık tarihine sunulan ve grameri belli olan Türkçedir.

Atatürk öncesi kadın yoktu. Şeriat esiri ve evde oturması gereken, cihat için çocuk doğuran dişi nesne vardı. Kadına insan onuru kazandıran, yazıp okuması için önündeki şeriat engellerini kaldıran, seçip seçilme hakkı kazandıran Atatürk olmuştur.

Atatürk öncesi tarih hafızası olan bir toplum yoktu, çünkü tarih bilgisi ve bilinci olan bir toplum yoktu. Yani Anadolu toplumunda tarih bilinci ve bilgisi yoktu. Bu hafıza, bilinç ve bilginin yaratıcısı Atatürk'tür.

Türkler için (Sadece Türkiye Türkleri için değil) Atatürk'ten önce tarihin kendisi de yoktu. Üst insanlar kendilerinden itibaren başlayan tarihin yaratıcıları olmuyorlar, daha önceki tarihin de kurtarıcıları, aydınlatıcıları oluyorlar. Bu açıdan Atatürk tarihin kurucusu, kurtarıcısı ve aydınlatıcısıdır.

Atatürk öncesi Arap töreleri Türk toplumunun beynini öylesine karanlığa gömmüştü ki, iğne deliği denli bir yer bile ışık sızması için kalmamıştı. Atatürk büyük dinsel aydınlatıcı gibi Kur'anı Türkçeye çevirttirerek bin yıllık katı ve delinmesi güç olan karanlıklara ışık sızdırmaya çalıştı ve büyük ölçüde başarılı oldu.

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

Atatürk'ten önce edebiyat yoktu, çünkü alfabe yoktu. Arap alfabesi, sadece Türkçe'nin düşmanı değil, Arapçanın ve Farsçanın da düşmanı. Arap harflerinin beyinleri körleştirme sürecini durduran Atatürk olmuştur ve başkası değildir. Atatürk öncesinde bin yıl boyunca Ebureyhan Biruni gibi bilgeler bu alfabeden Ortadoğu'yu kurtaracak kurtarıcı üst insan aramışlardı. O kurtarıcı Atatürk kişiliğiyle ortaya çıkmıştır.

Atatürk öncesi musiki yoktu. Osmanlı sarayının saçma ve karmaşık dildeki aruz edebiyatı musiki için asla yatkın değildi ve beyinlere uyuşturucu etkisi bırakmaktaydı. Konservatuarların kurucusu ve eski karanlıklara gömülmüş toplumun estetik zevk algısını aydınlatan Atatürk olmuştur.

Atatürk ne Arap, ne de Lenin saçmalıklarına aldırış etti. Bu saldırgan zihniyetlere karşı "Yurtta barış dünyada barış" söylemini ortaya koydu. Tarihte böylesine bir devlet adamıyla karşılaşmadım ve daha neler neler...

Özetle: Atatürk öncesi yokluk vardı, en önemli ve kıymetli insani ve evrensel değerler yoktu!

Atatürk, sadece Türkiye'ye değil, dünyaya eşsiz bir armağandır." ³⁸

424. İRLANDA – Belfast Telegraph, İrlanda Basını: "Modern Türkiye'nin tarihi doğrudan doğruya bir adamın hayatının hikâyesidir. Bu hikaye, memleketini garp usulüyle idare etmek hayalini besleyen ve bir avuç seçme arkadaşıyla bu hayalinin hakikat olduğunu görmek bahtiyarlığına eren bir Türk zabitanın hikâyesidir. Sönmüş bir imparatorluğun küllerinden modern bir millet yaratan büyük asker ve devlet adamı, bu devrin Bismark'ı ve Talleyrand'ı olan bu adam, Kemal Atatürk'tür." (Carel Hautman, 1 Eylül 1938)³⁰

425. İRLANDA – The Iris Times, İrlanda Basını: "Üstün askeri önder ve Türkiye'nin kurtarıcısı, Türkiye'yi özgür kılan adam Kemal Atatürk'ün, Türkiye'yi, fakir ve cahil köylülerden oluşan bir milletten modern ve Avrupalılaştırmış bir güç haline dönüştürmesi, ona dünyanın hayranlığını ve saygısını kazandırdı.

Abartmaksızın o modern Türkiye'nin yaratıcısı ve savaş dönemi Avrupa'sının liderlerinin en öne çıkanlarından biri olarak tanımlanabilir. Kemal'in hayatı düzenli ve önlemez bir şekilde iktidara ve başarıya yürüyüşün öyküsüdür; ne istediğini ve nasıl alacağını bilen, tereddütsüz, kararlı bir adamın hikâyesidir.

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

Birinci Dünya Savaşı yenilgisinden sonra girilen kriz sonucunda Türkiye dikkat çekici bir kapasiteye, ispatlanmış bir kabiliyet ve cesarete sahip olan ve popülerliği tartışılmaz bir lidere sahip oldu. Bu lider Mustafa Kemal'di.

Yirmi yılda bu dikkate şayan adam dünyanın en geri kalmış ülkelerinden birini gelecekte dünyanın hesaba katması gereken güçlü bir millet hâline dönüştürdü." (11 Kasım 1938)⁵

426. İSPANYA - İspanya Basını: "Atatürk, askeri deha ile devlet adamı filozof dehasını toplamıştır."⁸

427. İSPANYA - ABC, İspanya Basını: "Hiç şüphe yok ki Türkiye bugün yürürlükte olan sosyal ve siyasi reformları bitmek tükenmek bilmeyen enerjisiyle gerçekleştiren Kemal Atatürk'e çok şey borçlu." (11 Kasım 1938)⁵

428. İSPANYA - Arriba Gazetesi, İspanya Basını: "Büyük Türk yurtseveri sonsuzluğa göçtü; fakat eseri canlılığını saklıyor. Ve görkemli (muhteşem) yurdu güçlülüğe götüren yolda her gün bir basamak çıkıyor. Kemâl Atatürk'ün Ankara'daki anıtı, Türk halkı için sürekli bir birlik ve inkılâp sembolüdür."²

"Atatürk, askeri dehâ ile devlet adamı filozof dehâsını toplamıştır."²

429. İSPANYA – El Diluvio, İspanya Basını: "Atatürk bir devrimci. Bir diktatör. Ama ülkesinin bağrında kendisine itibar ve saygınlık yaratmış, ilgisizlik ve boş inançları alt etmiş bir diktatör. Kemal Paşa adıyla ünlendi. Padişahlığa son verdi, Cumhuriyeti kurdu, tüm gelenekleri değiştirdi. Bir ortaçağ ülkesinden büyük bir Avrupalı ulus yarattı. Kadını kurtardı ve her ne kadar bir paradoks gibi görünüyorsa da, Türklere, padişahlığın onlardan hep esirgediği yurttaşlık sıfatını kazandıran demokratik bir diktatör oldu.

Atatürk ölümlerden dönmüş bir gaziydi. Hata yaptığı görülmedi." (9 Kasım 1938)⁵

430. İSPANYA - Vanguardia Gazetesi, İspanya Basını: "Sakarya'nın gazisi, istilâcılarının galibi ve İzmir'in fatihi, tarihte en çok hayranlığa değer örneklerden biri olarak yücelecektir. Atatürk, kendinde askerî deha ile devlet adamı ve filozof dehasını birleştirmişti."^{4,21}

431. İSPANYA - Javier Cercas, İspanyol Yazar: "Atatürk çok büyüleyici bir kişilik. Ülkesinin ilerici, Batıcı unsuruydu. Türkiye'nin yakın tarihinin en önemli ismi.

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

Atatürk pek çok olumlu yönü olan, modern Türkiye'nin kurucusu."
(haberturk.com, 30.10.2021)²⁴

432. İSRAİL - Palestine Past – Kudüs, İsrail Basını: "Dünya çağımızın en dikkati çekici adamlarından birini kaybetti."^{2, 8}

"Diğer diktatörlerin ye da liderlerin aksine Atatürk, siyasal ve sosyal görüşlerini Türklere ya da kendisiyle ilişkiye geçenlere zorlamadı. En büyük isteği, reform taslaklarını halkıyla tartışmaktı; çünkü inandırarak reforma inanıyordu."⁸

433. İSRAİL - Ben Gurion, İsrail Başbakanı: "Mustafa Kemal Atatürk, kuşkusuz 20. yüzyılda dünya savaşından önce yetişen en büyük devlet adamlarından biri, hiçbir millete nasip olmayan cesur ve büyük bir inkılâpçı olmuştur."^{2, 9}

434. İSRAİL – David Ben-Gurion, İsrail Başbakanı: "Mustafa Kemal Atatürk, 20. yüzyılda dünya savaşından önce yetişen en büyük devlet adamlarından biridir. Hiçbir millete nasip olmayan cesur ve büyük bir inkılapçı olmuştur."⁸

435. İSRAİL – Morhedai Amihai, İsrail'in İstanbul Başkonsolosu: "Ben-Gurion (İsrail Başbakanı) Atatürk'ten dünyanın en büyük lideri olarak söz ederdi. Atatürk'ten etkilendiğini hiçbir zaman saklamadı."⁸

436. İSRAİL – Prof. Dr. Daniel Shechtman, İsraili Nobel Ödüllü Bilim İnsan: "Modern Türkiye'nin kurucusu Atatürk'ün en büyük hayranlarından biriyim. Atatürk, aynı zamanda dünyanın gelmiş geçmiş en büyük liderlerinden biridir..."⁸

437. İSRAİL – Şimon Peres, İsrail Başbakan Yardımcısı: "Atatürk, Türkiye'de laik düzeni tesis ederek çok büyük bir iş yapmıştır. Bizler İsrail'de bunu başaramadık...
Atatürk kadar uzağı gören bir önder bulunamamıştır."⁸

438. İSRAİL – Yossi Sarid, İsrail'in Eski Eğitim Bakanı: "Bizim de bir Atatürk'e ihtiyacımız var.

Biz de bir kurtuluş savaşı yaptık, ama laik bir devlet kuramadık, bir din devletiyiz; hala din ile devleti birbirinden ayıracak bir Atatürk beklemekteyiz.

Eğer Atatürk olmasaydı, Türkiye de Arap ülkeleri gibi köktendinci, gerici bir ülke olurdu."⁸

439. İSVEÇ - Aftenbladet Gazetesi, İsveç Basını: “Türkiye'nin yeniden kurulması ve düzenlenmesi işi, hayat verici tam bir inkılâp olmuştur. Bugünkü Türkiye, Atatürk'ün kuvvetli kişiliğine bitmez bir şekilde bağlıdır.”^{2, 8}

Son padişah, toprağını terk ettiği vakit 1922 Kasımında elde edilmiş olan sonuncu zafer, bütün doğuda istek ve sevinçle selâmlanmıştır. Bunu takip eden hareketler kararlardaki güven ve yürütmedeki sürat bakımından bütün dünyayı hayrete boğmuştur.”²

440. İSVEÇ - Dağnes Nyheter Gazetesi, İsveç Basını: “Türkiye, Atatürk'ün idaresi altında, kelimenin Batıdaki kavramı ile modern bir devlet olmuşlardır. Bugün bu devletin milletlerarası itibarı gittikçe artmaktadır. Girişlerin ıslahat işi Türkiye'yi değiştirmiştir. Türkiye, dış politika alanında ve Atatürk'ün yönetimi altında büyük başarılar kazanmıştır.”^{2, 8}

441. İSVEÇ - Goeteborg Handels gazetesi, İsveç Basını: “Kemal Atatürk eserini takip için sağlam bir esas kurarak memleketin istiklalini yaratmış ve daima müdafaaya hazır bulunduğu bu istiklalî kuvvetlendirmiştir.” (Tan, 15 İkinci Teşrin, 1938)¹⁹

442. İSVEÇ - Nya Daglight Allehanda Gazetesi, İsveç Basını: “O, olmasaydı modern Türkiye olmazdı. O'nun sayesinde Türkler, O'nun olağanüstü eserini izleyebilecekler ve zaten dünyaca pek yüksek olan onurlarını daha fazla yükseltebileceklerdir.”^{2, 8}

“Atatürk'ün liderliği altında Türkiye'nin kalkınmasını, fevkalade ileri hamlelerini hayranlıkla takip ettik. Atatürk'ün, hukuk alanında olduğu gibi, diğer alanlarda da getirdiği reformlarla Türkiye, içinde bulunduğu çok zor durumdan kurtarılıp kuvvetli ve güvenilir temeller üzerine yerleştirilmiştir.”²

443. İSVEÇ - Social Demokraten Gazetesi, İsveç Basını: “Atatürk, kuşkusuz savaş sonrası gelen diktatörlerin en dikkate değer olanıdır. Evvelâ Türkiye'yi bağımsız bir millet mevkii kaybetmekten kurtarmıştır. Sonra yeni bir Türk devleti yaratmış, memlekete yeni bir anayasa, yeni bir kültür ve yeni bir millî ülkü vermiştir. Başka başka nitelikte diktatörler vardır. Bunlardan bazıları özgürlüğü boğar. Bazıları da aksine olarak millete özgürlük ve kültür verirler. Atatürk Türkiye'si bu sonuncu tipin simgesidir.

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

Dünya hiçbir zaman Türkiye'nin Batı anlayışı içinde yeniden kurulması gibi heyecanlı bir drama asla tanım olmamıştır."^{2, 8}

444. İSVEÇ - Stokholms Tidningen Gazetesi, İsveç Basını: "Atatürk, yalnız memleketinin hakimi değil, bir devlet adamı ve mükemmel bir teşkilatçı idi. İsveç'te onu, modern İsveç devletini kuran Gustav Wasa ile mukayese etmektedirler. Bu mukayese her cihetçe muhiktir. Yüksek bir eser bırakan büyük adam için İsveç'te gösterilen takdir ve büyük hayranlığı izhar hususunda bundan daha iyi bir delil olamaz." (Tan, 15 İkinci Teşrin, 1938)¹⁹

445. İSVEÇ - Svenska Dagbladet Gazetesi, İsveç Basını: "Kemal Atatürk, Türk vatanını tam bir şekilde parçalanmaktan kurtarmış ve kuvvetli, modern, millî bir devlet yaratmıştır.

Atatürk, müstebidlerin boyunduruğunu kırmıştır.

Ölümünde, Türkiye'nin Boğaziçi'nde ve Yakın-Doğu'daki vaziyeti öyle bir manzara arz etmektedir ki, önemli sorunların konu olduğu bir zamanda büyük devletler dikkatlerini Ankara'ya yöneltmektedirler."^{2, 8}

446. İSVEÇ – Tage Erlander, İsveç Başbakanı: "Modern Türkiye'nin yaratıcısı Kemal Atatürk'ün eserleri, memleketi için yaptıkları İsveç'te çok iyi bilinmektedir. Atatürk'ün liderliği altında Türkiye'nin kalkınmasını, fevkalade ileri hamlelerini hayranlıkla takip ettik. Atatürk'ün, hukuk alanında olduğu gibi, diğer alanlarda da getirdiği reformlarla Türkiye, içinde bulunduğu çok zor durumdan kurtarılıp kuvvetli ve güvenilir temeller üzerine yerleştirilmiştir."^{2, 8, 9}

447. İSVİÇRE – Journal de Geneve Gazetesi, İsviçre Basını: "Türkiye Gazi'yi devletin başına getirir. Türkiye, Avrupa'nın şaşkın bakışları altına, modernleşmeye başlar. Bu şimdiye kadar görebildiğimiz en olağanüstü mucizedir.

Kemal Atatürk, Yakın Doğu'daki köklü değişimin başlıca yaratıcılarından biri olmuştur. Şan ve şeref dolu hayatı olan bu adam, Yeni Türkiye'yle özdeşleşen çağımızın büyük isimlerinden biriydi." (11 Kasım 1938)⁵

448. İSVİÇRE – Journal de Montreu Gazetesi, İsviçre Basını: "Tarihte Ankara'nın yaratılışına benzer hayret verici bir örnek hemen hemen yok gibidir. Bu harikayı meydana getirenden her fevkaladelik beklenebilir."²¹

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

449. İSVİÇRE - Le Matin, İsviçre Basını (Fransızca): “Modern Türkiye’nin kurucusu ve Cumhurbaşkanı Kemal Atatürk Öldü.” (11, 12 Kasım 1938)⁵

450. İSVİÇRE – La Tribune des Nations, İsviçre Basını: “Modern Türkiye’ye can veren insan.

‘Türkiye Türklerindir’ sözü, Kemal’in iktidara geldiğinden beri benimsediği bir düsturu ifade eder. Bu Osmanlı nüfusunun da Türk vatanına geri düşünüyordu. Aynı zamanda Avrupa’nın ekonomik tahakkümünden kurtuluşu da simgeliyordu.

Kemal’de bir din karşıtlığından söz etmek mümkün olabilir mi? Durum pek öyle gözüküyor. Diktatör camilerin kapanması emrini vermedi, dervişleri sınır dışı ettirmedi; dinin bireyin hayatındaki etkisine karşı savaştı. Din ile devleti birbirinden ayırdı.” (André Clot, 17 Kasım 1938)⁵

451. İSVİÇRE – Neue Zürcher Zeitung, İsviçre Basını: “Atatürk, bir uygarlık fanatığıydı. Atatürk’ün devlet felsefesi Kemalizm olarak adlandırılır.” (10 Kasım 1938)⁵

“Bugün hiç kimse O’nun devrimci eserine saldırıya yüreklilik edemez.”^{4, 8}

452. İSVİÇRE – Prof. Eugene Pittard, İsviçreli Bilim İnsanı: “Kendisi kesinlikle evrensel tarihi yaratmayı başarabilmiş ilk insanlardan biridir.” (10 Kasım 1938)⁵

“Atatürk, gerçek bir devlet yaratıcısı olmuştur.”²¹

453. İSVİÇRE – Prof. M. Maş, İsviçreli Bilim İnsanı / Psikolog: “Türk kadını bizdeki kadınların haklarına aynen maliktir. Hatta daha talihtir.” (Revue de Lausanne Dergisi)³⁰

454. İSVİÇRE – Prof. Morrf, İsviçreli Bilim İnsanı: “Yalnız bir asker değil, aynı zamanda yüzyılımızın bir daha göremeyeceği bir dâhi idi. insanlık, O'nun kaybından pek çok üzgündür.”²

"Atatürk, bir medeniyet kaynağı idi."²

"Siz Türk gençleri, bugün Büyük Şef'inizi kaybettiğinizden dolayı ne kadar ağlasanız haklısınız. Üniversite, sizin bu büyük yasınıza katılmaktadır. Atatürk'ün bu Büyük Adam'ın hayatını burada az bir vakit içinde bildirmeye imkân yoktur. Bu dâhinin, vatanının tarihinde işgal ettiği parlak sayfaları size hatırlatmak isterim. Türkiye'yi yaratan, tarihimizin bu en Büyük Adam'ı başımı

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

en derin hürmetle eğerek selâmlarım." (Lozan Üniversitesi salonunda, Lozan Türk Talebe Cemiyeti'nin hazırladığı törende.)^{2, 8}

455. İSVİÇRE – Prof. Dr. Sekretan, İsviçreli Bilim İnsanı: "Atatürk, yalnız bir asker değil, aynı zamanda yüzyılımızın bir daha göremeyeceği bir dâhidir." (odatv4.com, 13 Temmuz 2014)²⁶

456. İTALYA – Corriera della Sera, İtalya Basını: "Mustafa Kemal, Türkiye'ye, örnek olacak demokratik bir hükümet modeli getirmiştir. Sandık başına gitmeyi, iki turlu seçim sistemini ve Cumhurbaşkanı'nı bile seçme yetkisine sahip ulusal bir meclis oluşturmuştur.

Bu ülke dünya savaşında yenildikten sonra, devrimci bir asker ve yönetici, Kemal Atatürk tarafından özgürlüğüne kavuşturuldu.

Kemal, halifeliği kaldırmış; laikliği hâkim kılmış ve dini okulları kapatmış, fesi ortadan kaldırarak, Muhammed taraftarlarının reddettiği şapkayı getirmiştir. Bununla beraber kendi ölümünden dolayı duyulan halkı, onun ruhu için Allah'a dua etmek üzere camilere koşturmaktadır." (Salvatore Aponte, 11 Kasım 1938)⁵

457. İTALYA - Gazzetta del Popolo Gazetesi, İtalya Basını: "Atatürk'ün ölümü ile dünya büyük bir liderini kaybetti."⁹

458. İTALYA – Giornale D'Italia, İtalya Basını: "Atatürk'ün vefatı Türk halkında büyük kedere sebep olmuştur. Türkiye'nin her yerinde, şehirlerde ve en küçük köylerde de büyük yas tutulmuştur." (12 Kasım 1938)⁵

459. İTALYA – La Gazzetta del Popolo Gazetesi, İtalyan Basını: "Atatürk'ün ölümü ile dünya büyük bir liderini kaybetmiştir."⁸

460. İTALYA - L'Azion Coloniale, İtalya Basını: "Onun reisliği altında muasır temeller üzerine inşa edilmiş, istikbale bakan, halka kök salmış eski inançları sökmeye, çağdışı adetleri ve hurafeleri bertaraf etmeye, bin yılı aşan muhteşem ananesinin canlandığı millet fikrini fertlerde ve kitlede diriltmeye bir devlet yenide doğdu. Yorulmaz bilmez faaliyetinden son derece cesur reformlar çıkmıştır." (17 Kasım 1938)⁵

461. İTALYA – Messaggero, İtalya Basını: "Yalnız devrimleri bile Atatürk isminin modern zamanların en cesur ıslahatçıları arasına kaydedilmesi için kâfidir."^{2, 4}

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

“Çökmüş bir ülkeye geçmişin tarihsel değerini geri veren Atatürk olmuştur.”⁸

462. İTALYA – Tribuna Gazetesi, İtalyan Basını: “Atatürk’ün ölümü ile Yakın Doğu’nun gelişmesine birinci derecede etken olan son derece kuvvetli bir şahsiyet kaybolmuştur.”^{8, 14, 21}

463. İTALYA – Andrea Trinchieri, İtalyan Basketbol Takımının Koçu: “Unutmak da yıkmak ve tüketmek kadar kolaydır aslında ve Türkiye için Kemal Atatürk’ün yaptıklarını unutmak, yıkım ile eş değerdir...”⁸

464. İTALYA - Comte Carlo Sforza, İtalya Eski Dışişleri Bakanı: “Devletin yenilmez komutanı, kurucusu ve başkanı.

Doğduğu andan öldüğü ana kadar galibiyet içinde yaşamış bir hayat ve olağanüstü bir geçmiş.” (The Sunday Times, 20 Kasım 1938)⁵

“Kurduğu düzeni barış içinde sürdürebilen ve çok sağlam temellere oturtabilmiş yegâne kişilikti... Avrupalı önderlerin bile henüz düşünemediklerini düşünmüş ve sınırları kontrolsüzce genişletmenin her zaman bir avantaj olmadığını, uzun vadede felaketlere yol açacağını anlamıştı.” (The Sunday Times, 20 Kasım 1938)⁵

“Kemal Paşa’nın başarısının nedenlerinden biri, 1919 yılında temelini attığı, Türk olmayan halklar üzerinde bütün alanlardaki her türlü emperyalizmi tümenden reddetme siyasetine, yönetim gücüne ulaştıktan sonra da sadık kalmış olmasıdır.” (Jornal Do Brasil, Brezilya Basını, 11 Kasım 1938)⁵

"Hayatının sonuna kadar milletinin mutlak güveni ile kurduğu devletin başında olan muzaffer kumandanın kişiliği, eşi görülmemiş bir karakter örneğidir."^{2, 8, 9, 21}

“Kendisini son defa gördüğüm zaman ‘Benim otoritemin tek bir amacı vardır: Bu da Türkiye’de yeni bir diktatörlüğe engel olmaktır.’ demişti. Söyledikleri, düşündüklerinin ve istediklerinin coşkun bir ifadesiydi. Türkler, Mustafa Kemal’e yanlışsız ve eksiksiz bir demokrasinin temellerini attığı için minnettardır.”²¹

465. İTALYA – Ezzio Bartelini, İtalyan Yazar: “Savaşçılıkları ve özgürlük için gösterdikleri çaba yönünden yalnız Cromwell, Washington ve Garibaldi ile Atatürk arasında bir karşılaştırma yapılabilir. Fakat bunların hiçbirisinin yenilikçi ve devrimci olmadıkları tarihçe de kabul edilmiştir. Atatürk, gerçekten insanlık

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

tarihinde savaşçılığı ve cesur devrimciliği dışında, eski bir Asya imparatorluğundan en yeni bir Avrupa Cumhuriyeti ortaya koyan yaratıcıdır.”²¹

466. İTALYA - F. Perrone Di San Martino, İtalyan Yazar: “Üstün iradesi, tükenmez cesareti ve eşsiz sezgi ile hasımlarını dize getirdi. Fazilet ve ciddiyeti, üç yılda memleketine yalnız askeri, aynı zamanda tam ve doyurucu bir siyasi zafer kazandırdı.”^{2,9}

“Tam bir anlayış ve ileri görüşle, Kilikya'yı işgal eden ve Asya'da fetihlere kalkışan Fransızlara karşı giriştiği amansız mücadelede, onları bayraklarını katlayıp, silah ve cephanelerini bırakıp, Marsilya'ya doğru yollamaya mecbur etti.

Mustafa Kemal'in Anadolu'da hazırladığı ve yönettiği savaş, anlaşıldığı güven ve inanca uygun olarak gelişti ve başarıyla sonuçlandı. Bu durum bütün dünyanın hayranlığını kazandı. Bütün savaş devamınca, olaylara, Gazi Mustafa Kemal'in harp dehası, kırılmaz azmi ve isteği hâkim oldu.”^{2,21}

“Mustafa Kemal, geçmişte hilali zaferden zafere ulaştıran realist metotlarla Türk'ü yeniden yarattı.”²¹

467. İTALYA – Fabio L. Grassi, İtalyan Yazar (Atatürk adlı kitabın yazarı): “Atatürk, kendini Türkiye'ye adanmış biriydi. O, muzaffer bir askerken, üniformasını çıkarıp kendini ülkesinde derin bir kültürel transformasyon gerçekleştirmeye adanmış bir devlet adamıydı. Onu istisnai kılan da budur.”⁸

468. İTALYA – Giovanni Leone, İtalya Başbakanı: “Kemal Atatürk, yalnız yeni Türkiye'nin sembolü değil, aynı zamanda çağımızın en ilgi çekici şahsiyetlerinden biridir.”^{8,16}

469. JAMİİKA – Daily Gleaner, Jamaika Basını: “Kemal Atatürk, dünyanın büyük adamlar olarak adlandırdığı kişiler arasında en ön sıralarda yer alıyordu.

Haklı görülebilecek bir diktatörlük varsa, bu herhalde Kemal Atatürk'ün Türkiye'deki diktatörlüğü olurdu. Çünkü o ülkesini kurtaran kişiydi.” (11 Kasım 1938)⁵

470. JAPONYA - Japon Basını: “Cumhuriyetin kuruluşundan beri Türkiye'nin dış ve iç politikasının özelliğini oluşturan alışkanlıkları yıkan gerçekçilik, onun orijinal dehasının ürünüydü (...) Atatürk'ün ölümü sırasında Türk dış

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

politikasının ana amacı, Yakın Doğu'da, Balkanlar'da ve Batı Asya'da barış ve istikrarı korumak, bu bölge milletleri arasındaki anlayışı pekiştirmektir. Bu amaç onları, Avrupa'nın parçalanmak tehlikesi içinde bulunduğu "ideolojik" cepheler" in birine veya diğerine katılmaya zorlamaktan kurtaracaktır."²

471. JAPONYA - Hayato Ikeda, Japonya Başbakanı: "Japonya'da Atatürk, Türkiye'yi kurtararak büyük zafere ulaştıran kahraman ve yeni Türkiye Cumhuriyeti'ni yaratan büyük bir devlet adamı olarak, çok iyi tanınmaktadır. (10 Kasım 1963)²⁸

472. JAPONYA - The Japan Chronicle, Japonya Basını: "Yüzyıldan beri Küçük Asya'nın çıkardığı en büyük lider."^{2, 6, 8, 9}

473. JAPONYA - The Japan Times, Japonya Basını: "Diktatör Atatürk'ün politikasının amacı Türkiye'nin siyasi tam bağımsızlığını korumaktır.

Erzurum ve Sivas Kongrelerini düzenleyip başına geçtiği milliyetçi hareketi zafere taşıyan Kemal Atatürk'ün kariyerinin modern dünyada henüz bir eşine rastlanmamıştır. Ondan önce de birçok önder uluslar yarattı, ama onun işi hepsinden zordu. O, asırlardır çürümeye yüz tutmuş bir ulusun yeniden ayakları üzerinde durmasını sağladı." (12 Kasım 1938)⁵

"Sarışın, mavi gözlü yurtsever, Türkiye Cumhuriyeti'nin cumhurbaşkanı, ülkesi uğruna bir ömre pek çok devlet başkanından daha fazla şey sığdırmayı başarmış Mustafa Kemal Atatürk'ün kuşkusuz yetenekli yardımcıları, sadık izleyicileri vardı; fakat Cumhuriyet'in kuruluşundan (29 Ekim 1923) bu yana Türk dış ve iç politikasına damgasını vuran sıra dışı gerçekçilik, tümüyle onun özgün dehasının eseridir.

Türkiye'nin kaderi üzerinde birinci derecede etkili olmuş bu asker ve devlet adamı, ilerleme adına enerjisini ve prestijini ortaya koydu. Bu yılmak bilmez adamın yüz yüze geldiği büyük güçlükler karşısında çağımızın hiçbir lideri daha fazlasını yapamazdı.

Atatürk ve 1923'te kurduğu yeni devlet için 'olağanüstü bir adam, olağanüstü bir devrim' denmişti. Dünya Savaşı'nı izleyen devrimlerden hiçbiri, Atatürk'ün yönettiği Türk Ulusal Devrimi kadar çabuk gerçekleştirilmemiş ve onun kadar çarpıcı sonuçlara ulaşmamıştır. Gerçekten de modern Türkiye'nin babasıydı." (13 Kasım 1938)⁵

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

“Büyük bir asker, ama daha da büyük bir devlet adamı.” (13 Kasım 1938)^{5, 2, 6, 8}

474. JAPONYA - The Japan Weekly Chronicle, Japonya Basını: “Küçük Asya’nın yetiştirdiği yüzyılın en büyük lideri. Kemal Atatürk şahsında yaratıcılığı, devlet adamlığını ve askerliği toplamış bir kişiydi. Gözümüzle tanık olmasak asla inanmayacağımız reformların yaratıcısı oldu.” (17 Kasım 1938)⁵

475. JAPONYA - The Osaka Mainichi, Japonya Basını: “Türkiye’yi sessiz sedasız Yakın Doğu ulusları arasında birinci sıraya yükselten ve İslam ülkeleri arasında emsali bulunmayan gerçek bir refaha kavuşturan”; “Dünyanın büyük adamları denilen insanlardan ancak birkaçının elbirliğiyle altından kalkabileceği bir görevi başarıyla tamamlamış”; “Asya’nın yetiştirdiği en büyük insanlardan biriydi Atatürk.” (13 Kasım 1938)⁵

“Kemal Atatürk’ün karşı karşıya bulunduğu (ve başa çıkmayı başardığı) son derece tehlikeli durumu ve giydiği ateşten gömleği bizim yaşadıklarımızla karşılaştırırsak bizim çok daha talihli olduğumuzu görerek ona derin bir sempati duymaktan kendimizi alamayız.” (13 Kasım 1938)⁵

476. JAPONYA - Hayato Ikeda, Japonya Başbakanı: “Modern Türkiye'nin kurucusu ve ilk Cumhurbaşkanı Mustafa Kemal Atatürk'ün ölüm yıldönümü münasebetiyle Cumhuriyet gazetesi aracılığıyla insanlığın bu büyük liderlerine derin saygılarımı sunar ve Türk Milletine en içten selâmlarıma gönderirim.”²

“Japonya’da Atatürk, Birinci Dünya Savaşı sonrası felâketlerinden Türkiye’yi kurtararak büyük zafere ulaştıran kahraman ve Osmanlı İmparatorluğu’nun yıkıntılarında yeni Türkiye Cumhuriyeti’ni yaratan büyük bir devlet adamı olarak, çok iyi tanınmaktadır.”^{6, 16}

Bilhassa Atatürk’ün Türk Dil İnkılâplarının gerçekleştirilmesini sağlamak yolundaki gayretlerine karşı büyük bir hayranlık duymaktayız.”^{6, 8}

477. JAPONYA – Prof. Dr. Tadashi Suzuki, Japonya Bilim İnsanı, Tokyo Üniversitesi Öğretim Üyesi / Tarihçi: “Atatürk devrimleri, Japonya’da ve diğer ülkelerde çok etkili olmuştur. Türkler kadın hakları yönünde Japonya’dan çok daha ileri durumdadır.”⁸

478. KANADA – Evening Telegram, Kanada Basını: “Modern Türkiye’nin Atası” (11 Kasım 1938)⁵

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

479. KANADA – Globe and Mail, Kanada Basını: “Kemal’in vasiyeti Türkiye’ye yol gösterecek.” (11 Kasım 1938)⁵

480. KANADA – Montreal Daily Star, Kanada Basını: “Atatürk, Yakın Doğu’nun tüm vücudu örten bol giysilerinden Batılı bir giyim tarzına geçiş yaparak, aileyi sosyal bir birim olarak yeniden düzenleyerek, halifeliği ve saltanatı kaldırarak ve okuryazarlık oranının artmasını sağlayarak, radikal ve sosyal görüşlü bir genç olarak yıllar önce hayal ettiği ‘rüya ülke’yi yaratmış oldu.” (10 Kasım 1938)⁵

“Dünyanın en şaşırtıcı önderlerinden Kemal Atatürk, Türk milletini kelimenin tam anlamıyla yeniden yarattı.

O engel tanımayan bir diktatördü. Ama aynı zamanda, tüm Batı standartlarına göre çok zeki bir halk olan Türk halkının, ulusunun yararı ve iyiliği için çalıştığının çok çabuk farkına vardığı bir diktatördü. Atatürk, yenilgiye ihtimal vermeyi ve ‘mümkün değil’ cümlesini dinlemeyi reddeden inancı sayesinde başarılı oldu.

Naaşı, Anıtkabir’de muhafaza edilecek. Ama onun böyle bir anıta ihtiyacı yok. Onun anıtı kalıcı ve hiçbir zaman yok edilemez. Çünkü o Türkiye’ye ulusal bilincini, ruhunu geri verdi. Ulusunu özgürlüğe kavuşturdu.” (12 Kasım 1938)⁵

481. KANADA – Toronto Daily Star, Kanada Basını: “Türkiye’nin güçlü adamı, zamanımızın önde gelen kişilerinden biri olan Kemal Atatürk, modern Türkiye’nin yaratıcısıydı. Milletini diğer ülkelerin tarihinde görülmemiş bir biçim ve derecede yapılandırarak dilini, dinini, sosyal adetlerini, siyasi sistemini ve düşünce alışkanlıklarını değiştirdi.” (11 Kasım 1938)⁵

482. KANADA - Lester Bowles Pearson, Kanada Başbakanı: “Kemal Atatürk’ün ölümünün 25. yıldönümü olan 10 Kasım günü Türkiye Cumhuriyeti, kurucusu ve ilk Cumhurbaşkanı’nın manevi huzurunda saygı duruşunda bulunacaktır. Bu münasebetle Kanada hükümeti adına Türk Milleti’ne, bu büyük devlet adamının anısı önünde saygıyla eğildiğimizi bildirir, Türkiye Cumhuriyeti’nin geleceği için başarı dileklerimizi sunarım.”^{2,6}

483. KAZAKİSTAN – Nursultan Nazarbayev, Kazakistan Cumhurbaşkanı: “Mustafa Kemal Atatürk, Türk milletinin yetiştirdiği en büyük liderdir.”⁸

484. KERKÜK – Bütün Kerkük, (Atatürk’ün Vefatından Sonra Ankara’ya Gelen Mektuplardan): “Bir cihan harap oldu. Tarih en yüksek simasını, Arslan Türk

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

ulusunun Ata'sını, mukaddes Türk vatanı en asil ve aziz evladını kaybetmek felaketine uğradı...

Cihan yanıyor ve ağlıyor. Bizim kara bahtlı Kerkük''ümüzün daha çok yanmaya, daha çok ağlamaya hakkı var. Bizim bices ruhumuz her Türk'ten ziyade Ulu Ata'nın yetimidir...

Kerkük halkı, tüm umuduyla Hatay gibi kurtulmayı bekliyordu:

Her şeysiz yaşadık. Yokluğun, sefaletin en harap edici ve yıkıcı ıstıraplarına göğüs gerdik. Yalnız ve yalnız bir emelimiz vardı: Atatürk.

Büyük halaskar bedbaht Kerkük'ü bir gün mutlaka kurtaracaktı...

Bir yetim gibi, gözyaşlarımızı kalbimize akıtıyor ve sessiz ağlıyoruz. Şad olsun... Büyük ve azimkâr Türklük payidar olsun..."¹¹

485. KAZAKİSTAN – Aida Balayeva, Kazakistan Kültür ve Enformasyon Bakanı: "Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'ün heykelinin iki ülkenin dostluğu ve işbirliğinin sembolüdür"(Ocak 2024)⁴¹

486. KIRGIZİSTAN – Adil Saytaliyev, Kırgız Heykeltıraş: "Atatürk'ün heykelini hazırlamak bizlere heyecan verdi. Dünya liderinin ülkemizde de anıtının bulunması çok güzel."⁸

487. KIRGIZİSTAN – Prof. Dr. Osmanokun İbrahimov, Kırgızistan Başbakan Yardımcısı: "Atatürk, Türk milleti için büyük bir Reformatör, ömrünü vermiş bir insan."⁸

488. KIRGIZİSTAN – Prof. Dr. Süleyman Kayıpov, Kırgızistanlı Bilim Adamı / Kırgızistan Türkiye Manas Üniversitesi Rektörü: "Atatürk sadece Türkiye'nin değil, tüm Türk dünyasının Ata'sıdır."⁸

489. KOLOMBİYA – El Tiempo, Kolombiya Basını: "Türkiye'nin 'Bozkurt'u, ilk çağdaş diktatör; Osmanlı İmparatorluğu'nun harabelerinden yeni ve müreffeh bir ulus oluşturan 'Ata', Doğu ile Batıyı uyumlu hale getirdi.

Kendisine diktatör denmesi istemezdi. Diktatör olarak değil, ulusun hislerinin ve ihtiyaçlarının temsilcisi ve gelecek için vizyon sahibi biri olarak hareket ettiğine inanıyordu. Türk halkı bugün görüldüğü gibi Atatürk'ü taparcasına severdi.

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

Kemal Atatürk'ün vefatıyla çağdaş tarihin büyük şahsiyetlerinden biri bu dünyadan ayrıldı. Türk ulusu da tarihin en büyük insanlarından birini kaybetti.“
(11 Kasım 1938)⁵

490. KÜBA – Fidel Castro, Küba Devlet Başkanı: “Ben bir devrim gerçekleştirdim. Ama Atatürk'ün yaptıklarını yapamazdım.

Devrimci Kemal Atatürk, bizim esin kaynağımız oldu. Devrimci Atatürk bizim ve tüm mazlum halkların esin kaynağıdır. Ben en çok ondan etkilendim. Ona ve devrimlerine hayranım. Kendinize başka önder aramayın.”⁸

491. LETONYA – Brihwa Seme Gazetesi, Letonya Basını: “Atatürk, zamanımızın devlet adamlarının en büyüğü ve modern şeflik prensibinin en ilgi çekici temsilcisi idi.”²¹

492. LİTVANYA – Lietuvos Aidas, Litvanya Basını: “Kemal sadece ortaya yeni bir yapı çıkarmakla kalmadı, aynı zamanda bu yeni yapının milyonlarca insanın kalbinde taht kurmasını da sağladı. Alev alev yanan yürekler bu yapıyı besleyip büyütecek. Kemal artık rahat uyuyabilir.

“Kemal'in bıraktığı görkemli miras, sadece gayretli bir milletin yeniden canlanan ruhunu değil, Kemal'in yarattığı mucize karşısında Avrupa'nın ve hatta bütün dünyanın duyduğu huşuyu ihtiva ediyor. Kemal'in Türkiye'si artık diğer ülkelerin nazarında yeni bir itibara ve Avrupa camiasında layık olduğu bir mevkie sahip.” **(Henry Gris, 13 Kasım 1938)⁵**

493. LÜBNAN - An Nahar Gazetesi, Lübnan Basını: “Dünyanın çok nadir yetiştirdiği dâhilerdendir. Dünya tarihinin gidişini değiştirmiştir.”^{2,6,9}

494. LÜBNAN - Ebabil Gazetesi, Lübnan Basını: “Sultanları kovan, orduları tarumar eden, Çanakkale kahramanı, Sakarya'nın yaratıcısı Mustafa Kemal öldü. Türkiye'yi yoktan var eden, onu, en kuvvetli devletler düzeyine çıkartan; vatani kölelikten özgürlüğe, horlanmaktan şerefe götüren Atatürk öldü. Zulmün en büyük düşmanı, ebedi Kemalizm rejiminin ilâhı öldü. Adı anılınca önünde her kahredici başın eğildiği Gazi öldü. Kalplerimiz bu büyük acı karşısında titriyor.” **(Beirut - 1938)^{2,6,8}**

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

495. LÜBNAN - El Eham Gazetesi, Lübnan Basını: "Atatürk'ün ölümü, yalnız Türk Milleti için değil, benzerlerine çok muhtaç olan bütün doğu milletleri için de en büyük kayıptır."^{2,6}

496. LÜBNAN – An-Nahar Gazetesi, Lübnan Basını: "Bütün dünyayı baştanbaşa sarsan bu büyük ölünün hayatını tasvire imkân yoktur. Atatürk, dünyanın çok nadir yetiştirdiği dâhilerdendir. O, bütün bir tarihin seyrini değiştirmiştir. Dünyanın en şerefli diktatörü önünde saygı ile eğilir ve eşsiz bir acıya uğrayan Türk Milleti'ne derin başsağlığı dileklerimizi sunarız." (Beirut - 1938)^{2,6,8}

497. LÜBNAN - Ennehar Gazetesi, Lübnan Basını: "Atatürk, dünyanın çok nadir yetiştirdiği dâhilerdendir. O, bütün bir tarihin seyrini değiştirmiştir."³⁵

498. LÜBNAN - Loryan Gazetesi, Lübnan Basını: "Kelimenin tam anlamıyla bir yapıcı ve yaratıcı olan Atatürk, dünya haritasında memleketine yepyeni bir sınır çizmiş, onu yaşatmak için gereken kaynakları bulmuş, savunma için silahlandırmış, ona ayrıca bir dil ile bir de alfabe sağlamıştır. Bütün bunları 1923'ten 1938'e kadar, son derece başarıyla yapmıştır. Memleketi yabancı ihtiraslarına karşı sağlamlaştırmıştır. O yabancılar ki savaştan galip çıkmışlar ve her istediklerini yaptırabilecek bir kuvvete sahip bulunmuşlardır. İşte Boğaziçi kıyılarında bir saray odasında gözlerini hayata ebediyen kapayan bu rehber, tarihin her devresi için insanlığın bir mucizesidir." (Beirut - 1938)^{2,6,8}

499. LÜBNAN – Raşit Kerami, Lübnan Başbakanı: "Büyük adamlar, kuşaklarının başındadır. Türk Milleti'nin başındaki büyük ve dahi Atatürk, politika ve savaş alanlarında yılmayan büyük ve yurtsever bir insandı.

O'nun çevresinde toplanan kahraman Mehmetçiklerle, parçalanmış olan memleketi birleştirdi ve ümitle yaşayan millete mucizeleriyle zaferler kazandırdı.

Kahraman Atatürk, milletlerin kurtuluşlarına kendilerini adanmış olan kurtarıcıların ve onları islah eden kişiler ve milliyetçi adamların bir sembolü olarak daima yaşayacaktır."^{2,6,8,21}

"Türk Milleti, Büyük Ata'yı saygı ile anarken, Türkiye dostu memleketlerde O'nun ismini anlayış ve takdirle, daima kahraman ve fedakâr Ata olarak anacaklardır." (10 Kasım 1963)^{2,6}

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

500. MACARİSTAN - Esti Kurir Gazetesi, Macaristan Basını: “Atatürk dünyada fanatik bir çaba ile toplumu arkasında sürüklemeye muktedir insanın yegâne örneğidir.(11 Kasım 1938)³

501. MACARİSTAN – Fugeledseg Gazetesi, Macar Basını: “Atatürk, daima Macaristan’ın samimi bir dostu olmuş ve Macar-Türk münasebetlerini ihtimamla büyötmüştür. Macar milleti O’nun mezarının yanında derin bir heyecan ve vecd içindedir. Ve Türk milletinin çok büyük matemine kardeş kalbiyle iştirak etmektedir.”(1938)²⁸

502. MACARİSTAN - Namzetti Ujsang Gazetesi, Macaristan Basını: “Başvekil İmredi, Atatürk’ün cenaze törenini yapılacağı 21 Kasım Pazartesi gününü Macaristan’ın millî yas günü sayarak bütün memlekette resmi binalara siyah bayraklar çekilmesini emretmiştir. Harbiye Nazırı ve Budapeşte Belediye Reisi de, askeri binalar ve belediye binaları için aynı kararı almışlar ve Belediye Reisi ayrıca, halkı da siyah bayrak çekmeye dâvet etmiştir.” (Budapeşte-1938)²

503. MACARİSTAN - Pester Lloyd, Macaristan Basını: “Macaristan, Gazi Kemal Atatürk’ü, Türkiye’ye dayatılmış Paris Barış Antlaşmaları ağını ilk kez delen ve yırtıp atan, Türkiye’yi hayata döndüren devlet adamı olarak tanımış ve aynı zamanda Türkiye’yi değıştiren reformcu kimliğine hayranlık duymuştur.” (11 Kasım 1938)^{5, 14}

“Dünya, bu savaş ve barış kahramanı büyük adamın ölümü ile fakir düşmüştür.”^{2, 8, 35}

“Şurasını objektif bir şekilde tespit etmek icap eder ki, o ezilmiş ve yıkılmış bir milletten şuurlu bir kütle, istila görmüş memlekette müstakil bir hükümet ve köhne Osmanlı İmparatorluğu’ndan genç bir medeniyet yaratmıştır”³

504. MACARİSTAN – Pesti Hirlep, Macaristan Basını: “Türkiye Cumhuriyeti’nin kurucusu Kemal Atatürk’ün ölümüyle asrın en büyük şahsiyetlerinden biri, Türk milletinin kumandanı, büyük bir devlet başkanı, bir organizasyon dehası bu dünyadan ayrıldı.

Organizasyon yeteneğı ve askeri dehasıyla mucizeler yarattı. Fevkalade bir diplomattı.

Atatürk diktatör müydü? Evet öyleydi. Şahsi nitelikleri, hudutsuz itibarı ile bir diktatördü. Ancak bu sistematik bir diktatörlük değildi. Türkiye anayasa ile

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

idare edilen bir memlekettir ve milletin gücünü ve bağımsızlığını millet meclisi temsil eder.” (12 Kasım 1938)⁵

505. MACARİSTAN – Pesti Napló Gazetesi, Macar Basını: “Atatürk, Türk ulusu topluluğu için büyük bir gayretle çalışıp muazzam işlerin yaratıcısı olmuştur... Bütün kâinat büyük bir yasa katılıyor.”⁸

506. MACARİSTAN – Uj Magyar Gazetesi, Macaristan Basını: “Modern devlet adamları arasında, yeni Türkiye'nin şefi yüksek bir yer tutmaktadır.”^{2, 3, 6, 8}

“Görevi Türk tarihinde en nazik olanlardan biri idi ve bunu şayanı hayret bir şekilde başarmaya muvaffak oldu. Bu hayret verici başarı, mücadelelerle çelikleşmiş olan karakter ve sarsılmaz iradesi sayesinde mümkün olmuştur. Ölümü, Türkiye'nin sarsılması demek olmayacak, zira bütün genç nesil, şefi tarafından çizilen yolu iman ve şevkle takip etmektedir.” (Budapeşte-1938)^{2, 6}

507. MACARİSTAN – Ujsag Gazetesi, Macaristan Basını: “Türkiye'nin kurtarıcısı, yüceltici, modern Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Atatürk, halkını orta çağın geriliğinden kurtararak milleti özgürlüğe kavuşturdu.”⁸

“Yüzyılımızda, ‘olmayacak hiçbir şey yoktur’ şeklindeki tarihi gerçeği ispatlayan ilk adam olmuştur.”^{2, 6, 9, 35}

“Dünya bu harp ve sulh kahramanı büyük adamın ölümü ile fakir düşmüştür.”³

“Atatürk, yüzyılımızda, ‘olmayacak hiçbir şey yoktur’ şeklindeki tarihi gerçeği ispatlayan ilk adam olmuştur.”⁸

508. MACARİSTAN – De Cindrie, Macar Elçisi: “Macar ulusu, kardeş Türkiye'nin Atatürk yönetiminde canlanmasından güç kazanmış ve örnek almıştır.”²¹

509. MACARİSTAN – Antal Balla, Macar Yazar: “Tarihinin en büyük şahsiyeti Atatürk, milletlerin bir savaş kaybetseler bile yok olmayacaklarını ispat eden bir liderdir.”³

510. MACARİSTAN – Gyula Kornis, Macaristan Meclis Başkanı: “Atatürk ulusunu seven ve ulusu için didinen bir baba olmuş ve yurdunu çok az bir zamanda verimli, yaratıcı bir gelişmeye yöneltmiştir.”⁸

“Dünyada ilk defa olarak hakikaten “Gazi” unvanını taşımaya hak kazanmış olan bir insan vefat etti. Çünkü o, büyük askeri dehası sayesinde vatanın bütün

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

düşmanlarını yendi ve malik olduğu teşkilatçılık kuvveti sayesinde de milletin vücudunu parça parça olmaktan kurtardı.”³

“Dünya savaşı sonunda, başta İngiltere olmak üzere, bütün galiplerinin diktalarına karşı ilk defa başkaldırmak cüret ve cesaretini kendinde bulan tek adam O’dur.”²¹

511. MACARİSTAN – İmre Barcs, Macar Yazar: “Mustafa Kemal engin işler başardı. Türk Milleti için büyük bir gayretle çalışıp, muazzam işlerin yaratıcısı olmuştur.”³

512. MACARİSTAN – Magyar Nemzet, Macar Yazar: “Atatürk, büyük bir müceddit ve Avrupa tarihinde Saint Etienne ve Büyük Pier’den beri emsali görülmemiş bir liderdir”³

513. MACARİSTAN – Prof. Fekete Lajos, Macar Bilim İnsanı: “Batıda ihtilal ve inkılâpların yavaş yavaş elde ettiklerini Atatürk’ün ülkesi birdenbire kazandı ve Türk hayatında o kadar derin izler bıraktı ki, Batıdakilerde bu ancak yüz yılda erişilebilecek bir başarıydı.”²

“Büyük devletlerin bile tasarlayamadıkları büyük güçte bir ulusal gelişmeyi, Atatürk, yabancı yardımı olmaksızın başarıya erıştirdi.”²¹

514. MACARİSTAN – Prof. M. Zaahti Franes, Macar Bilim İnsanı: “Türkiye’yi bir arı kovanına ve bütün Türkleri de bal aramaya çıkmış çalışkan arılara benzetiyorum. Nasıl arılar beylerinin etrafında toplanıp çalışırlarsa bütün Türk ulusu bugün büyük dahi Gazi Mustafa Kemal’in etrafında toplanmışlardır.”^{2, 8, 21}

515. MEKSİKA – Excelsior, Meksika Basını: “Türkiye’nin yaratıcısı ve kurucusu, Türklerin babası” (11 Kasım 1938)⁵

516. MISIR – Egyptian Gazette, Mısır Basını: “Zamanın, belki de tüm zamanların en müthiş adamlarından biriydi.”^{5, 6, 8, 35}

“Tarih bu kadar kısa süre içinde gerçekleştirilmiş, bu kadar büyük bir başarı öyküsü daha kaydetmiş midir, bilemiyoruz.

52 yaşına geldiğinde, dünyada fethedecek yeri kalmamış İskender gibiydi.

Fransız ihtilalinden beri gerçekleşmiş olan devrimlerden daha önemlilerini yerine getirmeyi başardı. Kan dökmeden dini devrim yapılabileceğini dünyaya

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

ispatladı; feodal din mutlakiyetinden seçime dayalı meclis ve cumhurbaşkanlığı bir cumhuriyetçi demokrasiye geçişi sağladı.” (11 Kasım 1938)⁵

517. MISIR - El-Ahram, Mısır Basını: "Atatürk öldü, o, milletin atası ve son asırların yetiştirdiği en büyük adamdı.

Mustafa Kemâl, kurduğu eserin semerlerini gözü ile gördü. Vazifesini tamamladı. Dünyadan muvaffak ve muzaffer olarak çekildi.”^{2, 6}

“Türkiye'yi kulluktan kurtaran, istilacılara karşı saldırma ateşi yakan, savaş alanlarında ona başbuğluk edip kurtuluş kıyısına çıkararak adam öldü (...) Milletini kendisini can yerine koyduğu, her emrine baş eğdiği, iradesi geri dönmeyen, büyük ıslahat yapan, milletini ilerlemelere süren adam öldü. Antlaşmaları yırtan, devletlerin kararlaştırdıklarını tanımayan, milletleri hürmet ettiren, milletini de o ihtiram mevkiine çıkararak, diğer milletlere saydıran adam öldü.”²

“Tarih onun adını ebedileştirecektir... Bütün Şark âlemi, Türk milletine en derin taziyetlerini sunar. Dün ölümünü öğrendiğimiz Atatürk'ün, dünyanın en büyük adamı olduğunu tarihin kaydetmesi hiç de uzak değildir...”¹⁵

“Bugün toprak, kahramanlığı, destanı dillerde dolaşan bir adamı içine almış bulunuyor. Fakat tarih onun adını ölümsüzleştirecektir.”¹⁴

518. MISIR - El Belağ Gazetesi, Mısır Basını: “Türkler, Atatürk'ü olağanüstü bir tutkunlukla seviyorlar.

Bursa'ya giderken trende rast geldiğim bir çocuğa İstanbul veya Ankara'dan hangisini sevdiğini sordum. Çocuk Ankara'yı sevdiğini söyledi. Nedenini sorduğumda: ‘Ankara'da Atatürk bulunduğu için..’ cevabını verdi.”^{2, 6, 8, 9}

519. MISIR - El-Mısri Gazetesi, Mısır Basını: “Atatürk'ün yaptıkları insanoğlunun kolay kolay yapabileceği şeylerden değildir. O; büsbütün başka bir insandı.” (11 Kasım 1938)^{9, 21, 35}

520. MISIR – El Mukattam Gazetesi, Mısır Basını: “Kemalizm'in prensibi şudur: Her devlet tam bir istiklal ve tam bir hürriyet hakkına maliktir. Ve şu yolları takip etmektedir: 1. Serbest emperyalizme karşı (faşist olmayan) kendini koruyor. Çünkü Türkiye, sermayelerini Türk milletinden temin ediyor. 2. Sosyalizme karşı da, kendisini müdafaa ediyor. Çünkü Türkiye, ilmi, nizami ve hakiki medeniyeti bütün memlekete yayıyor. 3. Faşizmin tehlikesine karşı

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

silahlanmasıyla kendisini koruyur. Kemalizm'in programı budur. " (Necmeddin Nasif, 15 Ekim 1936)³⁰

521. MISIR - La Bourse Egyptienne Gazetesi, Mısır Basını: "Kemalizm'in gayesi, arazi itibarıyla Fanca ve Almanya topraklarının toplamına eşit olacak derecede geniş bir ülkeye malik bulun bu cumhuriyeti, memleketteki tabi kaynakları işletmek suretiyle sağlam ekonomik temeller üzerine oturmaktır. Türkiye'nin bugün Balkanlarda ve Şark'ta dünya sulhunun başlıca müdafilerinden biri olmasının sebebi de budur." (N. Vilensky: 10 Nisan 1937)³⁰

522. MISIR – Aziz Hanki, Mısırlı Yazarı: "Artık büyük devletlerin peyki olmak şöyle dursun, Türkiye, dostluğunu kazanmak çareleri aranan güçlü bir ayrıcalıktır."⁸

523. MISIR – Hafız Ramazan Paşa, Mısır Ayan Üyesi: "Lozan'da Mısır meselesi önemli bir konuydu... Bu konu Atatürk'ün başarısıyla neticelendirilmiştir"³

524. MISIR – M. M. Moussharrafa, Mısırlı Yazarı: "Atatürk'ün kişisel yönetimi, ortaya koyduğu yapının sonuçları göz önünde tutulunca, tümüyle yerinde görülür."²¹

"Atatürk'ün değeri, kendi ülkesinin sınırlarını aşmaktadır. Atatürk'ün Doğu için değeri somut ve olumludur. O Doğulu uluslara, kendi bütünlüklerini yitirmeden kendi değerlerini yeni durumlara nasıl uygulayacaklarını göstermiştir." (1944)²¹

525. MISIR – Şitti Şaravi, Uluslararası Kadınlar Birliği Delegesi: "Siz O'na Atatürk dersiniz. Biz O'nu 'Ataşark' diye anarız!" (Sinan Meydan, Sözcü: 17 Ağustos 2020)²⁷

526. MORİS ADASI - (Atatürk'ün Vefatından Sonra Ankara'ya Gelen Mektuplardan): "Sevgili liderimizin ölümüyle İslam'ın uğradığı büyük kayıp üzerine yürekten taziyelerimizi takdim ederiz."¹¹

527. MYANMAR (BURMA), Rangoon şehrindeki Memon Gençlik Derneği: (Atatürk'ün Vefatından Sonra Ankara'ya Gelen Mektuplardan): "Atatürk, Türkiye'nin ünlü reformcusu ve İslam dünyasının eşsiz kahramanı idi."¹¹

528. NORVEÇ – Aften Posten Gazetesi, Norveç Basını: "Atatürk muazzam bir eser vücuda getirmiştir." (12 Kasım 1938)²⁸

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

529. NORVEÇ - Le Morgen Bladet Gazetesi, Norveç Basını: “Atatürk, tarihte, memleketinin en büyük adamlarından biri olarak kalacaktır.^{2,6,8,35} Türkiye iyileşmiştir ve yeniden kuvvetlenmiş olarak Atatürk'ün eserine devam etmek hususunda en uygun imkânlarla sahiptir.” (Oslo, 12 Kasım 1938)^{2,6}

530. NORVEÇ – Le Nation Gazetesi, Norveç Basını: “Bir adam, yeni bir Türkiye yarattı. Dikkate değer müessir hareketi ile devlet reisleri arasında biricik vaziyete sahip olan Atatürk'tür.”(12 Kasım 1938)²⁸

531. NORVEÇ - Monges Handels Gazetesi, Norveç Basını: “Atatürk, Türkiye'yi yeniden yaptı. Ve emin bir yol üzerinde ileri yürüyüşüne devam eden bir memleket bıraktı.” (Oslo, 12 Kasım 1938)^{2,6}

532. NORVEÇ – Tidens Tegn, Norveç Basını: “Modern tarihin en fantastik şahsiyeti Kemal Atatürk, iktidarda kaldığı 20 yıl boyunca inanılmaz reformlar gerçekleştirmiştir.” (11 Kasım 1938)⁵

533. NORVEÇ - Norveç Deyimi: “Mustafa Kemal Gibi Düşünmek” (Her sorunun mutlaka bir çözümü vardır)⁸

534. ÖZBEKİSTAN – İslam Kerimov, Özbekistan Cumhurbaşkanı: “Sadece kardeş Türk halkının değil, belki tüm Türk halklarının büyük evladı ve gururu olmuş Mustafa Kemal Atatürk... Dünyadaki ünlü politikacılardan biridir.” (Türk Halkının Büyük Evladı adlı Kitabın Önsözünden.1998)⁸

535. PAKİSTAN - Dr. Ahmet N. Asrar, Pakistanlı Gazeteci / Yazar / Bilim İnsanı: “Hint – Pakistan Müslümanlarının Türk Kurtuluş Savaşı'ndan ilham aldığı ve Atatürk'ü örnek olarak kabul ettiği bilinen bir gerçektir.”⁸

536. PAKİSTAN - Eyüp Han, Pakistan Devlet Başkanı: “Askeri bir deha, doğuştan bir lider ve büyük bir yurtsever olan Kemal Atatürk, memleketinizi yeniden büyüklük yoluna koydu. O yalnız sizin milletinizin sevgili lideri değildi. Dünyadaki bütün Müslümanlar gözlerini sevgi ve hayranlık hisleriyle O'na çevirmişlerdi. O, Müslüman dünyasında yeniden siyasi uyanış yönünden ileriye doğru cesur bir adım atan bir avuç insandan biriydi.”^{2,8}

“Kemal Atatürk, yalnız bu yüzyılın en büyük adamlarından biri değildir. Biz Pakistan'da, onu geçmiş bütün çağların en büyük adamlarından biri olarak görüyoruz.”⁸

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

537. PAKİSTAN - General Yahya Han, Pakistan Cumhurbaşkanı: “Bizler Pakistan’da Türkiye’nin büyük lideri Atatürk’e en büyük saygıyı beslemekteyiz. Gerçekten, bizler kendisini, Türk halkı tarafından benimsendiği kadar bizim ülkemizin de lideri olarak kabul etmekteyiz” **(Anıtkabir Defteri, 30 Nisan 1970)¹⁵**

538. PAKİSTAN - Muhammet Ali CİNNAH, Pakistan’ın Kurucu Devlet Başkanı: “Türkiye Cumhuriyet Cumhurbaşkanı Mustafa Kemâl Atatürk’ün ölümünü büyük üzüntü ile öğrendim. En samimi başsağlığı dileklerimin kabulünü rica ederim.”²

Mustafa Kemal Atatürk, Türkiye’yi kurmakla bütün dünya uluslarına Müslümanların seslerini duyuracak kudrette olduğunu ispat etti.”⁸

"Atatürk’ün ölümüyle sadece Müslümanlar değil, bütün dünya şimdiye kadar gelmiş en büyük insanlarından birini kaybetti.”¹⁶

539. PAKİSTAN – Muhammed İkbâl, Pakistanlı Şair: “Bizim aslımız rengi uçmuş bir kıvılcım iken, onun bakışı ile cihanı kaplayan ve aydınlatan bir güneş haline geldik.”^{8, 21}

540. PAKİSTAN – Muhammet Azam Khan, Pakistanlı General: “Atatürk’ün adı, dünyanın en büyük ilham kaynaklarından biri olarak yaşayacak ve Müslümanların en derin yurtseverlik içinde yaşamalarına önderlik edecektir. O’na duyulan sevgi, daima bütün Müslüman dünyasına ve insanlığa faydalı olacaktır.” **(13 Kasım 1956)²¹**

541. PERU – Jose Carlos Mariategui, Perulu Siyasetçi / Yazar: “Atatürk, emperyalizme baş eğdiren Doğu’nun kahramanı, ezilen ülkeler için kurtuluş reçetesi, mükemmel bir örnek, ilerici lider tip.”⁸

542. POLONYA – Gazeta Polska, Polonya Basını: “Kemal Atatürk Türkiye’yi kılıcıyla kurmuş, dehası ile düzenlemiştir. Onun yaratıcı ruhunun ve ateşli vatanseverliğinin harekete geçirmede hiçbir alan yoktur. İnanılmaz bir mucizeyi gerçekleştirmiştir.” **(13 Kasım 1938)^{5, 6, 8, 35}**

”Türkiye’yi ufanma ve bölünmeye uğramaktan kurtarmıştır. Şimdiki Türkiye, hem kendi yakınında, hem de bütün Avrupa’da birçok dostlara maliktir.

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

Millî onur duygusuna aslında sahip olan Türk Milleti, milletinin babası olan Atatürk'ü, sarsılmaz bir aşkla sarmasında hayret edilecek hiçbir şey yoktur. Yeni Türkiye Milletlerarası siyasette hesaba katılması gereken bir eleman olmuştur. Türkiye'nin modernleşme ve yenileşme hareketi devam ediyor. Osmanlıların hasta adamı iyileşmiştir. İlerlemesi ve enerjisi yerindedir. Atatürk, bunu yapmakla gerçekten bir mucize göstermiştir.”^{2, 6, 8}

“Milli vakar duygularıyla soyca ün alan Türk Milleti'nin ulu babası Atatürk'ü sarsılmaz bir aşkla sarmasında şaşılacak hiçbir şey yoktur.”²

543. POLONYA - Goniec Warszawski, Polonya Basını: "Atatürk'ün ölümü, enternasyonal mahiyette bir hadisedir.

Atatürk'ün harici politikası sayesinde, Türkiye, dünya politikasında çok mühim bir unsur olmuştur.” (Tan, 15 İkinci Teşrin, 1938)¹⁹

544. POLONYA – Kurj er Warzavski Gazetesi, Polonya Basını: “Uzun bir yol aşılmış, yüce bir eser ortaya konmuş, birçok zaferler elde edilmiştir. Bütün bunlar Atatürk'ün eseridir.”^{2, 4, 8, 21}

545. POLONYA – Polska Zbrozna Gazetesi, Polonya Basını: “Atatürk zaferiyle, milletin hayatında bugünkü yeni merhaleye yol açmıştır.”³⁵

546. POLONYA – Vittorul Gazetesi, Polonya Basını: “Eserleriyle beşeriyetin üstüne çıkan bu inkılapçı, seciyesi ve hayatı itibarıyla insanlara en yakın olanlardan biriydi. Esasen şahsiyetinin cazibesi ve hayatının sonuna kadar muhafaza ettiği otoritesinin sırrı bundadır.”²⁸

547. POLONYA - General Kasprzycki, Polonya Savunma Bakanı: “Ulusal kahraman ve cumhurbaşkanı Kemal Atatürk’...” (Savunma Bakanı Kazım Özalp’a gönderdiği telgraftan, Gazeta Polska, 12 Kasım 1938)⁵

548. POLONYA - Ignacy Moscicki, Polonya Cumhurbaşkanı: “Türk milletinin şanlı komutanı ve cumhurbaşkanı Kemal Atatürk’... (Millet Meclisi Başkanı Abdülhalik Renda’ya gönderdiği telgraftan, Gazeta Polska, 12 Kasım 1938)⁵

549. POLONYA - Jozef Beck, Polonya Dışişleri Bakanı: “Türk milletinin mükemmel komutanı ve cumhurbaşkanı Kemal Atatürk’...” (Dışişleri Bakanı Rüştü Aras’a gönderdiği başsağlığı telgrafından, Gazeta Polska, 12 Kasım 1938)⁵

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

550. POLONYA – Illustrovany Kurjer Conzienny Gazetesi, Polonya Basını:
“Atatürk, Türkiye’yi silah kuvvetiyle kurtarmış ve Washington’un Amerika’ya yaratması gibi yeni Türkiye’yi yaratmıştır. Atatürk’ün eseri beynelminel büyük işlerde de tesirini göstermiştir.”²⁸

551. POLONYA - Slawoj-Sklaldkowski, Polonya Başkanı: “Büyük devlet adamı ve Türk devletinin reisi cumhurbaşkanı Kemal Atatürk’...” (Türk Başbakanına gönderdiği başsağlığı telgrafından, Gazeta Polska, 12 Kasım 1938)⁵

552. POLONYA - Smigly-Rydz, Polonya Mareşali / Genelkurmay Başkanı:
“Polonya ve Polonya ordusunun saygı duyduğu büyük kurucu ve Türkiye’nin ulusal kahramanı...” (Genelkurmay Başkanı Mareşal Fevzi Çakmak’a gönderdiği telgraftan, Gazeta Polska, 12 Kasım 1938)⁵

553. POLONYA - Sokolniski, Polonya Ankara Büyükelçisi: “Türkiye, Atatürk idaresi altında, yeniden Yakın Şark’ta bir anahtar vazifesi almıştır.”(1938)²⁸

554. PORTEKİZ – Arriba Gazetesi, Portekiz Basını: “Atatürk, başı dumanlı doruklarda yüce bir dağ tepesidir. Siz ona yaklaştıkça o yükselir ve aranızdaki mesafe sonsuza değin aynı kalır. Devirlerinde büyük gözükten, zamanla küçülen benzerlerinden farkı budur ve böyle kalacaktır.”⁸

555. ROMANYA - Curentil Gazetesi, Romanya Basını: “Atatürk, isminin de gösterdiği gibi Türklerin tam bir babası olmuştur. Sert bir baba, fakat herkesin kendisine bugünkü refahın borçlu bulunduğu bir baba.. O’nun eseri, bütün dünya için bir haz ve refah konusu olabilir.”(Bükreş, 12 Kasım 1938)^{6, 21}

556. ROMANYA - Independance Romaine, Romanya Basını: “Atatürk, tarihte örgütçü bir dâhi, bir milletin harikalar yaratan sevk ve idarecisi ve memleketinin kurtarıcısı olarak kalacaktır.” (Bükreş, 12 Kasım 1938)^{3, 6, 8, 35}

557. ROMANYA – Lidove Novini Gazetesi, Romanya Basını: “Atatürk, savaş sonrası politika dünyasının en değerli simaları arasında yer almaktadır. Modern tarihin en yüksek olaylarından biri olan Türkiye’nin yeniden hayata doğması O’nun eseridir.”²¹

558. ROMANYA - Romania Gazetesi, Romanya Basını: “Günün bütün büyük adamları arasında Kemal Atatürk’ün müstesna bir mevki vardır. İnsanlar

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

arasında yaşayan fakat beşerin fevkinde olan Kemal Atatürk, milletinin ruhundan kopan faziletleriyle tam ve kâmil bir zattı.”³

559. ROMANYA - Timpul Gazetesi, Romanya Basını: “Bir milleti, uçurumun kenarından sarsılmaz azmiyle kurtaran, kuvvetlendiren, yükselten yöneticiler arasında Atatürk, en birincisidir.”(Bükreş, 12 Kasım 1938)^{6,8}

“Romanya, önünde hürmetle ve teveccühkar bir teessürle eğildiği bir dost kaybetmiştir.”⁸

“Şarkın en büyük ihtilalini yapan kişi, Türkiye’yi diriltten adam.”³

560. ROMANYA – Universal Gazetesi, Romanya Basını: “Genç Türkiye Cumhuriyeti’nin Cumhurbaşkanı Gazi Atatürk, belki de zamanımızın en büyüklerinden biriydi” ^{8,14} çünkü onun yaptıkları gerçekten mucizedir. “Atatürk için yüzyılımızın en büyük insanı desek mübalağa etmez ancak gerçeği belirtmiş oluruz. O, devrimcilerin en büyüğüdür ve yüzyılımız bu en büyük devrimcisine çok şey borçludur.”¹⁴

“Atatürk, tarihte teşkilatçı bir dahi, bir milletin harikalar yaratan yöneticisi ve memleketinin kurtarıcısı olarak kalacaktır.”³⁵

561. ROMANYA - Vittorul (Vitteral) Gazetesi, Romanya Basını: “Eseri ile insanlığın üstüne çıkan bu inkılâpçı, karakteri ve yaşayışı bakımından da insanlara en yakın olanlardan biri idi. Esasen kişiliğinin çekiciliği ve hayatının sonuna kadar muhafaza ettiği otoritesinin sırrı buradadır.”⁶

562. ROMANYA – Romanya Millet Meclisi: Milletimiz, en büyük Türk’ün ölümü karşısında kederli bir saygı ile eğilmektedir...”⁸

563. ROMANYA – Georghe Tatarescu, Romanya Başbakanı: “Atatürk’ün sahip olduğu meziyetlere, özellikle başardıklarına gıpta eden elbette ki çok oldu ve olacaktır da. Benim bu konu üzerinde söyleyeceğim asıl gerçek şudur: ‘Tarih bir kalbe sahip olsaydı, M. Kemal’i mutlaka kıskanırdı.’”⁸

564. ROMANYA – Martinescu - Asau, Romanya eski Dışişleri Bakanı / Yazar: “Türk ulusunun O’na gösterdiği büyük sevgi ve inanılmayacak devrimleri mümkün kılmıştır.”²¹

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

“Atatürk için yüzyılımızın en büyük insanı desek mübalağa etmez, ancak gerçeği belirtmiş oluruz. O, devrimcilerin en büyüğüdür ve yüzyılımız bu en büyük devrimcisine çok şey borçludur.”²¹

565. ROMANYA - N. Titulesco, Romanya eski Dışişleri Bakanı: “Büyük, şanlı ve bilge Cumhurbaşkanı Atatürk’ün ölümüne pek üzüldüm. Öyle büyük bir Şefi yakından tanımış olmayı ve Balkan Paktı dolayısıyla onunla birlikte yan yana çalışmış olmayı kendim için her zaman nadir bir ayrıcalık sayacağım.”¹⁵

566. ROMANYA - Petre Ghat, Romen Tarihçi / Yazar: “Tarihin hiçbir döneminde Atatürk gibi usta bir harp yöneticisi, usta bir politikacı, usta bir kumandan görülmemiştir.”³

567. ROMANYA - Prenses Aleksandrina, Uluslararası Kadınlar Birliği Romanya Delegesi: “Atatürk, dünya üzerinde yeni bir devir açmış bir insandır. Ben, O’nun Türk kadınlarına hak vererek ve bir ülkede anayı, yakışır olduğu yüceliğe eritirerek Batı’ya ders verdiğini nasıl unuturum?”^{6, 8}

568. ROMANYA - Prof. Dr. George Dragoş, Roman Bilim İnsanı: “Türk’ün Atası Türk Milletini koruyor, muhafaza ediyor, yeni Türkiye onun koruyucu kuvvetine inanıyor, gelecekte ki aydın, bağımsız, sağlam, hür bir hayat duygusu ile hareket ediyor. Onunla bir adım geri gitmek yasaktır. Çünkü bütün millet Atatürk’ün kaldırdığı şanlı çelenk altında yaşamakta ve yaşayacaktır”³

569. ROMANYA - Prof. Dr. Sabin Opreanu, Roman Bilim İnsanı: “Türk milleti Atatürk’ün önderliğinde yalnız kurtuluşun değil yükselişinde yolunu bulmuştur...”³

570. ROMANYA - Prof. Dr. Kopi KYÇYKU, Arnavut Asıllı Romanyalı Bilim İnsanı: “Şanlı Atatürk’ün ismi ve kurduğu Türkiye Cumhuriyeti devleti, ebediyen yaşasın!” (Prof. Dr. Kopi KYÇYKU, Semyozyum Bildirisi)²⁰

571. ROMANYA - Tataresco, Romanya Başbakanı: “Ankara, bir şeye inanan insanların neler yapabileceğini gösteren kutsal bir eserdir. Ankara insanlara güven ve inanç dağıtan bir volkandır.”²¹

572. RUSYA / SOVYETER BİRLİĞİ - Journal de Moscou, Sovyet Basını: “Atatürk’ün ölümü, Türkiye’deki büyük halk kitlelerini ve memleketlerinin bağımsızlık ve özgürlükleri kendileri için pek kutsal olan kimseleri derin bir

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

acıya gömmüştür. Bağımsız Türkiye'nin dostları Sovyet kamuoyu ve diğer ülkelerdeki ilerleme taraflısı bütün çevreler, Türk Milleti'nin yasına samimi surette katılmaktadır." (Moskova 1938)^{2,6}

573. RUSYA / SOVYETLER BİRLİĞİ - Izvestia, Sovyet (Rusya) Basını: "Ünlü devlet adamı, çağımızın mükemmel şahsiyeti...

Mustafa Kemal'in büyük askerî zekâsı ve aklı, geniş ufku ve millî davaya sadık olması, onu Türk halkının Millî Kurtuluş Hareketi'nde ünlü bir önder olarak öne çıkardı...

Cumhurbaşkanı olduğu dönemde Türkiye iç durumunu iyileştirerek uluslararası alanda yerini pekiştirmiş, sanayisini kurmaya başlamış, uluslararası politikada önemli bir rol oynar hâle gelmiştir." (11 Kasım 1938)⁵

"İsmi yeni Türkiye'nin bütün kurtuluş hareketine bağlı olan Kemâl Atatürk'ün ölümü, Türk milleti için büyük bir kayıptır. Bağımsız Türkiye'nin bütün samimi dostları, bu yüksek adamın bir surette acı duymaktadır."^{2,6}

"Adı, Türk Milleti'nin millî kurtuluş savaşında ve Türkiye'nin siyasi alanda yeniden örgütlenmesine gayet sıkı bir surette bağlı olan Kemâl Atatürk'ün ölümü gerek Türkiye için, gerekse bütün dostları için derinliği ölçülmez bir kayıptır...

Türk Milleti'nin en samimi dostları arasında bulunan Sovyetler, zamanımızın bu örneksiz devlet adamının öneminden dolayı derin bir acı içindedirler."^{2,6,8}

574. RUSYA / SOVYETLER BİRLİĞİ – Komsomolskaya Pravda / Pravda, Sovyet (Rusya) Basını: "Yeni Türkiye'nin tüm milli kurtuluş hareketleri Kemal Atatürk'ün adı ile ilintilidir ve onun vefatı Türk halkı için büyük kayıptır." (11 Kasım 1938)⁵

"Atatürk, Cumhuriyet ilanı, milli bankaların ve milli sanayinin kuruluşu demiryolları yapımı, yabancı ayrılıkçıların kamulaştırılması, din ile devletin ayrılması, Latin Alfabesinin kabulü, kadın eşitliğinin tanınması, unvanların kaldırılması gibi bir çok inkılâp hareketinin yapıcısı ve öncüsü olmuştur.." (Moskova, 10 Kasım 1938)^{6,8}

"Atatürk, Cumhuriyet ilanı, milli bankaların ve milli sanayinin kuruluşu demiryolları yapımı, yabancı ayrılıkçıların kamulaştırılması, din ile devletin ayrılması, Latin Alfabesinin kabulü, kadın eşitliğinin tanınması, unvanların

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

kaldırılması gibi bir çok inkılâp hareketinin yapıcısı ve öncüsü olmuştur.." **(Moskova, 10 Kasım 1938)²**

"Emperyalist müdahalecileri yendikten sonra, Türkiye'yi yeniden kurarak bir dizi politik ve ekonomik reform gerçekleştirdi. Yeni Türkiye'nin tüm milli kurtuluş hareketleri Kemal Atatürk'ün adı ile ilintilidir." **(11 Kasım 1938)⁵**

575. RUSYA / SOVYETLER BİRLİĞİ - A. Kossigin, Sovyetler Birliği Başbakanı:

"Mümtaz bir asker, büyük bir devlet adamı, milletinin öğretmeni ve önderi olan Atatürk adı, Sovyetler Birliği'nde bilinmekte ve derin saygı görmektedir." **(Anıtkabir Defteri, 20 Temmuz 1966)¹⁵**

576. RUSYA / SOVYETLER BİRLİĞİ - M. İ. Kalinin, Sovyet Cumhuriyeti Presidium

Başbakanı: "Büyük Türk halkının bağımsızlığı ve başarıları için kahramanlık mücadelesi döneminin simgesi olan, dost ülkenin seçkin Cumhurbaşkanı Kemal Atatürk..." **(Pravda, TBMM Başkanı Abdulhalik Renda'ya çektiği telgraftan, 11 Kasım 1938)⁵**

"O'nun ölümü, dünya için de derinliği ölçülmez bir kayıptır."²

İsmi Türk halkının istiklal ve refah uğruna verdiği mücadeleyi içeren tüm kahramanlık devrini simgeleyen; dost bir Cumhuriyetin muhterem Başkanı..." **(İngiltere, The Star, 11 Kasım 1938)⁵**

"Şöhreti bütün cihana yayılmış olan tecrübeli başkanın yönetimi herkesin sevgisi ve saygısını çeken büyük Türk milletinin millî bağımsızlığını devamlı bir başarı ile kuvvetlendirmiş ve yeni millî yapısını yaratmıştır."⁶

577. RUSYA / SOVYETLER BİRLİĞİ - M. Maksim Liitvinof, Sovyet Dışişleri Bakanı:

"En seçkin devlet ve siyaset adamlarından birisi olan, Türkiye'nin bağımsızlığı ve dünya barışı için yorulmadan mücadele veren, Sovyet-Türk dostluğunun ilham kaynağı Kemal Atatürk..." **(Pravda, Dışişleri Bakana Tefvik Rüştü Aras'a çektiği telgraf, 11 Kasım 1938)⁵**

578. RUSYA / SOVYETLER BİRLİĞİ – Mihail Gorbaçov, Rusya Eski Devlet Başkanı:

"Biz kuramı dogmalaştırdık. Özgür düşüncüyü boğduk, bireyciliği sildik. Atatürk, bireylerin özgür düşünen ve topluma katkı sağlayan kişiliğini savunmuştur. Atatürk geleceği görebilen nadir insanlardandır. Atatürk gibileri kendi dönemlerinin sınırlarını aşanlardır. Atatürk düşüncesi asla yaşlanmadı; o sadece geçmiş değil, aynı zamanda gelecektir."⁸

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

579. RUSYA / SOVYETLER BİRLİĞİ - N. Podgorny, Sovyetler Birliği Prezidyum

Başkanı: “Kendisini Türkiye Cumhuriyeti’nin seçkinin bir devlet adamı ve askeri; memleketimizin büyük dostu olarak sayan biz Sovyetler, yeni Türkiye’nin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk’ün hatırası önünde saygıyla eğiliriz.” (Anıtkabir Defteri, 1 Nisan 1972)¹⁵

580. RUSYA / SOVYETLER BİRLİĞİ - Nikita S. KRUŞÇEV, Sovyet Devlet Adamı:

“Türk milletinin özgürlük ve Türkiye'nin millî kalkınması için çetin mücadelelere adı karışan Kemal Atatürk'ü memleketimiz çok iyi tanır.

Atatürk Türk Milletini, kışkırtıcı kuvvetlere, emperyalistlere ve silah zoru ile Türk Milletini ezerek memleketi büyük devletlerin bir sömürgesi haline getirmek isteyen gerici kuvvetlere karşı savaşa girmesi için uyandırmıştır. Bu Cumhuriyet birçok milletin ulusal özgürlük hareketlerine ışık tutmuştur. Atatürk'ün kutsal saydığı emperyalizmle savaşını, yalnız Türk Milleti değil, diğer doğu ülkeleri de takdirle karşılıyordu.

Türkiye'nin yüzyıllık geriliğinden kurtulması için Atatürk pek çok şey yapmıştır. Gerçekleştirdiği reformlar memleketin ekonomik hayatının, sinai tarımsal kalkınmanın hızla ilerlemesini hedef tutmuştu. Atatürk yönetimi zamanında, Türkiye'nin milletlerarası otoritesi yükselmiş ve memleket, dünya siyasetinde önemli rol oynamaya başlamıştır.”^{2, 6, 8}

581. RUSYA / SOVYETLER BİRLİĞİ – Prof. Dr. Mihail Meyer, Rus Bilim İnsanı / Moskova Üniversitesi Öğretim Üyesi (Asya-Afrika Araştırma Enstitüsü Müdürü, Tarihçi):

“Atatürk’ün dünyanın her yanından tarihçilerin, siyaset bilimcilerin ve filozofların günümüzde bile hala ilgisini çekmeye devam etmesi tesadüf değildir... Atatürk’ü diktatör olarak görmüyorum. Uyguladığı yöntemler 21. yüzyılda da önem taşıyacaktır...”⁸

“Atatürk, yeryüzünde bütün zamanların ve gelmiş geçmiş bütün halkların çıkardığı 10 liderden biridir. Böyle bir kişinin, dünyanın her yerinde tarihçilerin, siyaset bilimcilerin ve filozofların sürekli ilgisini çekmesi tesadüf değildir. İnsan, ulusal kimliğiyle insanlığa dâhil olur. Mustafa Kemal bu yönüyle tek liderdir,”²⁶

582. RUSYA / SOVYETLER BİRLİĞİ – Prof. Dr. Vitali Şermed, Rus Bilim İnsanı / Rus Bilimler Akademisi Tarihçisi:

“‘Yurtta Sulh, Cihanda Sulh’ paradigması bugün de hala önemini sürdürüyor. Atatürk, çağdaş bir Türk uygarlık bölgesi

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

yarattı. Kendisi o dönemlerin en büyük reformcusudur. Atatürk bunu en yararlı şekilde uyguladı. Atatürk, bağımsızlığın 'Ata'sıdır."⁸

583. RUSYA / SOVYETLER BİRLİĞİ – Prof. Dr. Yuri Şçeka, Rus Bilim İnsanı / Moskova Üniversitesi Dil Bilimci ve Türkiye Uzmanı: “Atatürk’ün dil devriminin, bilinçli ve bilimsel yapıldığını görüyorum. Tüm Türk dünyasının bu dili; bilim, sanat ve teknoloji dili olarak kullanacağını bekliyorum.”⁸

584. RUSYA / SOVYETLER BİRLİĞİ – Radi Fiş, Rus Edebiyatçısı: “Atatürk her türlü aşırılığı önlemiştir. Öngörüsü büyüktü. O hem faşizme hem komünizme eşit davranmıştır. ‘Ne Mutlu Türk Diyene’ ifadesi ile kimliği Türklük üzerine kurdu.”⁸

585. RUSYA / SOVYETLER BİRLİĞİ – Semiyon İvanoviç Aralov, Rus Elçisi: “Mustafa Kemal'in saçları, sarı ve seyrek, bıyıkları kırmızımtırak ve kırpıktı. Bütün dış görünüşüne tonunu veren ve güçlü iradesini gösteren gözleri çeliktendi.”³⁴

586. RUSYA / SOVYETLER BİRLİĞİ – Victor Nadein Rayevsk, Rus Bilimler Akademisi Uluslararası İlişkiler ve Dünya Ekonomi Enstitüsü Uzmanı: “Kanaatimce biz, Slav halkların, Ermenilerin, Greeklerin hatta Arapların en büyük şansı Mustafa Kemal gibi bir liderin çökmüş bir devletin ve Türklerin en zayıf devresine denk gelmesidir. Eğer Osmanlı'nın iyi bir devrinde Mustafa Kemal Devletin başına gelse ve O'nun anlayışı devlete hâkim olsa tahminimce şimdi; Baltık Denizinden, Karadeniz'e, Bafra Körfezinden Hazar Denizine kadar herkes Türkçe konuşup, Türkçe anlaşıyor olurduk.”³⁶

587. RUSYA / SOVYETLER BİRLİĞİ – Vladimir İlyiç Ulyanov Lenin, Rus İhtilali Lideri: “Mustafa Kemal sosyalist değildi. Fakat görülüyor ki iyi bir teşkilatçı, yüksek anlayışlı, ilerici, iyi düşünceli ve akıllı bir önderdir.”⁸

588. SENEGAL – Amedou-Mahtar M'Bow, Senegalli Siyaset Bilimci: “Mustafa Kemal Atatürk, Müslüman ülkeler için çok önemli bir önderdir. Türk kadınlarının kazanımları, Fransız kadınlarının önüne geçmiştir. Dini devletten ayırabilmiştir...”⁸

589. SIRBİSTAN- Zoran Djordjevic, Sırbistan Posta Teşkilatı Müdürü: “Modern Türkiye'nin, ilk adımları 100 yıl önce Mustafa Kemal Atatürk tarafından atıldı”, (2023)⁴³

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

590. SİNGAPUR – Malaya Tribune, Singapur Basını: “Gazi Mustafa Kemal Paşa efsanesinin temelinde iki olağanüstü başarı yatıyor: Bunlardan birincisi, Mustafa Kemal’in, son nefesini vermekte olan bir imparatorluğun yıkıntılarında bir cumhuriyet yaratması. İkinci başarı da, halkı bu Cumhuriyet’i yaşatacak şekilde eğitmesi. (11 Kasım 1938)^{5,14}

Kemal Atatürk, ülkenin ilk gerçek vatansever yöneticisi olmuştu.” (15 Kasım 1938)⁵

591. SİNGAPUR – Morning Tribune, Singapur Basını: “Modern Türkiye’nin yaratıcısı. Bugünün bağımsız ve çok şeyler başarmaya azimli Türkiye Cumhuriyeti, büyük ölçüde tek bir adamın –Mustafa Kemal’in- iradesi sayesinde yaratılmıştır.” (11 Kasım 1938)⁵

592. SURİYE - Suriye Basını: “Atatürk, yüzyılımızın O adamıdır ki, O’nun gibi ölmek için herkes istenilen dakikada can vermeye hazır olurdu.”^{4,21}

593. SURİYE - Beyrut- Ennehar Gazetesi, Suriye Basını: “Atatürk, tarihin gidişatını değiştirmiş, dünyanın çok nadir yetiştirdiği dâhilerden biridir.”³

594. SURİYE - Beyrut-Savtulahrar Gazetesi, Suriye Basını: “Atatürk’ün ölümü bütün şark milletleri için de en büyük kayıptır.”³

595. SURİYE - Ebabil Gazetesi, Suriye Basını: “Sultanları kovan, orduları tarumar eden, Çanakkale kahramanı, Sakarya’nın yaratıcısı Mustafa Kemal öldü. Türkiye’yi yoktan var eden, onu en kuvvetli devletler mertebesine çıkararak, vatani kölelikten hürriyete, zilletten şerefe götüren Atatürk öldü. Zulmün en büyük düşmanı, ebedi Kemalizm rejiminin kurucusu öldü. Adı anılınca önünde her kahhar başın eğildiği gazi öldü. Kalplerimiz bu büyük kayıp karşısında titriyor”³

“Atatürk’ün ölümü yalnız Türk ulusu için değil, O’nun benzerine çok muhtaç olan bütün Doğu ulusları için de en büyük kayıptır.”²¹

596. SURİYE - Eleyyam Gazetesi, Suriye Basını: “Atatürk’ün ölümü yalnız Türk Milleti için değil, onun örneğine çok muhtaç olan bütün Doğu milletleri için en büyük kayıptır.” (Şam- 1938)^{2,6,8,9}

597. SURİYE - Elbilad Gazetesi, Suriye Basını: “XX. Yüzyılın yetiştirdiği en büyük kahraman, kudretli, eşi bulunmaz bir dahi.”³

598. SURIYE - Elifba Gazetesi, Suriye Basını: “Vatanını muhakkak bir parçalanmaktan kurtararak gemisini güvenilir bir limana götürdükten sonra milletinden bir taht istemedi. O, kelimenin bütün anlamıyla bir insan, eşsiz bir dahi, kahraman bir asker ve siyaset adamı idi.” (*Şam- 1938*)^{2, 6, 8, 9, 35}

“Atatürk, yüzyılımızın yetiştirdiği en büyük kişilerden ve en eşsiz deha ve erdemi kendisinde toplamış önderlerden birisi idi. O, savaşımının, çalışmasının, ahlâkının ve yaratıcılığının verimini ulusu için kullanmıştır.”⁴

599. SURIYE - Elkabes Gazetesi, Suriye Basını: “Türk vatanının yapıcısı, Türk güç ve büyüklüğünün yaratıcısı büyük Atatürk'ün ölümü ile Türk Milleti'nin duyduğu kedere Suriyeliler bütün kalpleriyle katılırlar. Kardeş milletin uğradığı bu acı karşısında bizim en büyük avuntumuz büyük dâhinin çizdiği yolu izlemektir.” (*Şam - 1938*)^{2, 6}

600. SURIYE - Essabah Gazetesi, Suriye Basını: “Atatürk'ün ölümü yalnız Türk milleti için değil, onun emsaline çok muhtaç olan bütün şark milletleri içinde en büyük bir kayıptır.”³

601. SURIYE - El Tekaddüm Gazetesi, Suriye Basını: “Atatürk'ün başardığı işler mucize ve harika kabilindedir. Birkaç yıl içinde memleketinde yaptığı inkılâplar, birkaç yüzyılda gerçekleştirilmeyecek işlerdir.”^{2, 6, 8, 35}

“Atatürk, tarihin her devresi için, insanlığın bir mucizesidir.”²

“Atatürk yalnız Türkiye'de değil, bütün cihanda misli pek az ve sınırlı sayıda yetişmiş olan nadir şahsiyetlerden biridir. Şüphesiz ki, tarih onu cihanın ölmez büyükleri arasında kaydedecektir.”³

602. SURIYE - Loryan Gazetesi, Suriye Basını: “Atatürk, İnsanlığın Mucizesidir.”^{3, 21}

603. SURIYE – Dr. Abbas Hilmi (Atatürk'ün Vefatından Sonra Ankara'ya Gelen Mektuplardan): “Muazzam Ata'mızın ölümü milletimizi dilhun etmiştir.”⁴⁰

604. SURIYE - Faris El HURİ, Suriye Millet Meclisi Başkanı: “Atatürk, hiç kimseninkine benzemeyen koşullar içinde yoktan var etmek gibi bir mucize gösterdi.”^{4, 21}

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

605. TRİNİDAD – Trinidad Guardian, Trinidad Basını: “Modern Türkiye’yi kuran Kemal Atatürk, Türkiye’nin yaratıcısı sıfatını hakkıyla kazandı. Atatürk’ün ardından yüzlerce cami ağlayan ve yas tutan insanların işgaline uğradı.” (11 Kasım 1938)⁵

606. TRİNİDAD – Port of Spain Gazette, Trinidad Basını: “Dünya Savaşı sırasında üne kavuşan en olağanüstü şahsiyetlerden biri.” (11 Kasım 1938)⁵

607. TUNUS - Habip Burgiba, Tunus Devlet Başkanı: "Tunus Milleti bugün, yüzyıllık bağlarla bağlı bulunduğu kardeş ve soylu Türk Milleti ile Mustafa Kemal'in unutulmaz anısını canlandırmak ve saygıyla anmak üzere hürmetkâr bir düşünce içinde birleşmektedir.

Milletimiz Gazi'nin ölmez eseri için en büyük hayranlığı O'nun sahasında, savaş meydanlarında, büyük asker olduğunu tespit ettikten sonra, her şeyin tamamen kaybolduğu zannedildiği bir anda, milletinden ümidini kesmeyi ve yenilgiyi kabul etmeyi şiddetle reddeden Tanrı'nın seçtiği büyük insanı anıyoruz. O, güçleri birleştirmeyi, kırılmış cesaretleri yükseltmeyi bilmiş ve talihi zorlayarak, millî ülkenin bütünlüğünü tekrar kurmuş ve memleketinin bağımsızlık ve egemenliğini kazanmasını başarmıştır. Atatürk böylece, ölümü esirliğe tercih eden bir milletin neler yapabileceğini hayretler içinde bulunan dünyaya göstermiştir. Bu örnek unutulmayacaktır.

Biz memleketin egemenliğinin mimarı olarak Atatürk'ün şahsına, parçalanmak yolunda olan bir İmparatorluğun yıkıntısı üstünde hayranlık duymaktayız.”^{2,8}

“O'nun ölmez eseri, egemenliklerini elde etmiş milletlerin kaderlerine hükmedenler için ışıklı bir örnek ve bir ilham kaynağı olarak kalacaktır.”²

“Vatanımın bağımsızlığı uluslararası bir gerçek olduğu gün, Allah’a şükürden sonra ilk hatırladığım isim, yalnız ve yalnız Gazi Mustafa Kemal Atatürk oldu. Ümit kapılarının kapandığı bunalım anlarında onun destan olan yaşamı ve savaşımı bana esin kaynağı oldu.”⁸

608. TUNUS – Munsif Merzuki, Tunus Devlet Başkanı: "Dün, bugün gibi modern Türkiye'nin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk aslında sadece ülkenizde yeni bir siyasi sistem kurmuş değildir. Aynı zamanda bilmeden bağımsızlığından bugüne kadar Tunus'ta egemen olan sistemi de belirlemiştir.”⁸

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

609. TUNUS – Prof. Dr. Rafea Ben Aşur, Tunuslu Bilim İnsanı / Hukukçu:
"Atatürk bağımsızlıkları için savaşan bütün halklara kurtuluş ve çağdaşlaşma yolunda umut vermiştir."⁸

610. TUNUS – Radhia Haddad, Tunus Milletvekili ve Kadınlar Birliği Başkanı:
"Atatürk asla ölmeyecektir. Yalnız Türk kadınlarının değil, özgürlük ve gelişme aşığı bütün kadınların gönlünde hatırası ebediyen yaşayacaktır." (**Anıtkabir Defteri I: 28 Ağustos 1960**)²¹

611. UKRAYNA - AMERİKA, Ukrayna (ABD) Basını: "Yeni Türkiye'nin kurucusu Atatürk'ün Türkiye için yaptığı hizmet çok büyüktür; ülkesini ulusunu baştan sona yenilemiştir." (**11 Kasım 1938**)⁵

612. ÜRDÜN – Hüseyin Bin Tallal, Ürdün Kralı: "Dünyanın en büyük kahramanlarından biri burada yatmaktadır. Bu şahsiyet hiç kimseyle kıyaslanamaz, çünkü O, çeşitli özellikleriyle en büyüktü, ideallerini nasıl gerçekleştireceğini ve yolunu nasıl çizeceğini biliyordu. O, gelecek kahramanlar için bir modeldi."(**Anıtkabir Defteri, 15 Eylül 1967**)¹⁵

613. ÜRDÜN – Kral Abdullah, Ürdün Kralı: "Mustafa Kemal Atatürk dünya döneminin liderleri içerisinde 21. yüzyıla geçebilen tek liderdir. O hala halkının ve dünyanın nabzında en büyük canlılığıyla, sevgisiyle, saygısıyla yaşayabilen tek lider."⁸

614. VATİKAN - L'osservatore Romano, Vatikan Basını: "Yeni kurduğu devlete belirgin bir şekilde laik bir nitelik kazandırdı ve sayısız reformlara imza attı."(**11 Kasım 1938**)⁵

615. VENEZUELA – İtalo D'arrigo, Venezuelalı Heykeltıraş: "Çok derin bir bakışı ve yüzü var. Beni çok etkiliyor."⁸

616. YENİ ZELANDA - Dominion, Yeni Zelanda Basını: "Bir ulusa yeniden hayat veren, ülkesinin kurtarıcısı, modern Türkiye'nin yaratıcısı, soğukkanlı bir zafer mimarıydı.

Arap alfabesi yerine modern Latin alfabesini koydu ve dev bir karatahtayla sokakları, meydanları dolaşip esin ve güç kaynağı olma, bir örnek oluşturma adına bu yeni alfabeyi halkına bizzat kendi öğretti.

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

Kemal Atatürk olmasaydı modern Türkiye diye bir şey de olmayacaktı. Ülkesini dünya ülkeleri arasında, halkının asırlarca rüyasında bile göremediği bir konuma taşıdı. Ulusal sınırlar dışında kalan birtakım toprakları elinde tutmanın bir kudret değil zafiyet kaynağı olduğunu görecektik kadar bilgeydi. Ulusunu, diğer ülkelerin ittifak yapmak ve teveccühünü kazanmak için uğraştığı önemli bir ulus hâline getirdi.” (11 Kasım 1938)⁵

617. YENİ ZELANDA – Evening Post, Yeni Zelanda Basını: “Hiçbir demokratik hareket, Türkiye’de bir cumhuriyetle sonuçlanan hareketten daha güçlü ya da ani değildi. Kemal Atatürk, barışçı, ilerleme yanlısı ve enerjik bir yöneticiydi.” (11 Kasım 1938)⁵

“Eğer bir insanın dünyaya kazandırdıkları, yaptıkları kötülüklerin iyiliklerden çıkartılmasıyla ölçülüyorsa, o zaman tarih Kemal’e yükseklerde bir yer tanımalıdır. Diktatörlük kurumunun meziyetleri de var ise de, Kemal yaşadığı zaman içinde diktatörler sıralamasında iyi bir diktatör olarak ilk sıralara yerleşmelidir.

Shakespear’ın oyununda Mark Anthony’nin Jül Sezar’ın naaşı önünde kullandığı ‘yaptığı iyilikler ondan sonra da yaşar, yaptığı kötülükler ise onunla birlikte gömülür’ sözleri Kemal için de haklı bir biçimde kullanılabilir.

Atatürk muhteşem bir generaldi, fırsatları kullanan ve belki de Büyük Savaş’ın yarattığı en iyi generaldi. Anzaklar’ın Boğazlarda başarısızlığa uğraması tamamen onun kişisel girişimciliği, konulara hâkimiyeti ve kişiliğinde var olan kaynaklardan kaynaklanıyordu.

Her gerçek asker gibi son derece parlak başarılarına rağmen savaşmayı hiç sevmezdi. Askerleştirilmiş bir milletin başında bulunan sağlam durumdaki bir lider olarak güçsüz komşularının üzerine saldırmadı ve başka ülkelerin aralarındaki tartışmalara karışmadı. Fesatçı ve ihtiraslı düşmanlarını saf dışı ederken acımasızdı fakat sıradan Türkler için ise bir babanın vereceği sevgiyi ve şefkati göstermişti.”(12 Kasım 1938)⁵

618. YENİ ZELANDA – Helen Clark, Yeni Zelanda Başbakanı: “Bu dünyaya başka bir Atatürk gelmedi maalesef. Yoksa şimdi Orta Doğu’da büyük krizler yaşanmaz, bölgede barış rüzgârları eserdi. Çok yazık! Türk olmakla gurur duyun. Çünkü dünya Atatürk gibi bir liderin yokluğunun sıkıntısını çekiyor.”⁸

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

619. YENİ ZELANDA – Sir Jerry Mateparae, Yeni Zelanda Genel Valisi:

“Atatürk’ün mirası olan Türkiye-Yeni Zelanda ilişkileri iki ülke halkına ilham olmaktadır. Yeni Zelanda halkı adına bu mirasa güçlü şekilde sahip çıkacağız...”

O, savaş sanatında olduğu kadar barış ve ulus inşası sanatında da büyük bir liderdi.”⁸

620. YUGOSLAVYA - Novosti Gazetesi, Yugoslavya Basını: “Atatürk’ün dehası, İmparatorluğun beş yüzyılda yapamadığını yaptı.”^{4,21}

621. YUGOSLAVYA - Politika, Yugoslavya Basını: “Tarih, silinmez harflerle bu devlet adamın ismini hak edecektir. Atatürk bir halk adamıdır. Kırılmaz azmi, keskin zekâsı ve kudreti kendisini yendiği alın yazısının önüne getirmiş, böylece yeni Türkiye'nin yaratıcısı olmuştur.”^{2,4,9}

“Dünya şimdiye kadar kürsülere çıkmış en değerli halk liderini, cumhurbaşkanını ve çağdaş tarihin Yakın Doğu’daki en büyük devlet adamını yitirdi. Bugün onun için bütün Balkanlar da ağlıyor. Çünkü o, aynı zamanda Balkanlardaki halklar arasında da barış sağlayan bir siyasetçiydi.”⁵

“Birçok insan onun sadece askeri başarılarını biliyor, ama kanımızca dünyadaki herkes bu ölümsüz şefin Türkiye’de yarattığı mucizeyi er ya da geç görecek.”
(M. Markoviç, 11 Kasım 1938)⁵

622. YUGOSLAVYA - Pravda, Yugoslavya Basını: “Mustafa Kemal Paşa halka nasıl yaklaşacağını biliyordu; halkın elinden nasıl tutulacağı ve hedefe nasıl yürütüleceği konusunda tam bir liderdi.

Milletinin mutluluğu ve refahı için sağlığından feragat eden, hayatı boyunca hiç durmadan çalışan, aynı hayatı bu yüce ülkü için defalarca tehlikeye atan, yine bu ülkü için karşısına çıkan bütün engelleri aşan, bütün zincirleri koparan büyük Önder Kemal Atatürk’ü anlatmaya kelimeler yetmez. Ama yaptıklarına verebileceğimiz en iyi örnek, yeni, modern, zengin ve güçlü Türkiye Cumhuriyeti’dir.

Gazi Mustafa Kemal, imzaladıkları Lozan Antlaşması’na hep uymuş ve milletlerarası ilişkilerde hep barışçıl olmuştur. Haklı olduğu alanlarda hakkını aramayı da bilmiştir. Buna en güzel örnek, 1936 yılında Hatay konusunda Türk tezlerini kabul ettirmesidir.

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

Onsuz bir Türkiye ve dünya düşlemek gerçekten çok zor olacak.” (11 Kasım 1938)⁵

623. YUGOSLAVYA – Samouprava Gazetesi, Yugoslav Basını: “Geçmişte olduğu gibi, büyük devletlerin zararını çekmek istemiyoruz. Biz Türkiye’nin büyük yaratıcısının yönetimi altında Türkiye’nin güttüğü realist siyaseti istiyoruz. Bu siyaset bizim de hedefimizdir.”²¹

“Çok şükür ki, Gazi Mustafa Kemal Atatürk düşüncesini yalnız Türkiye’nin dâhili hayatına ayırmış değildir. Bilakis Atatürk geniş bir Balkan politikasına da sarılmak için lazım gelen insani ve politik kuvveti haiz bulunduğunu göstermiştir; zira Balkan dayanışmamasının, bizzat kendi milli eserini ne kadar temin ettiğini ve Balkan Antantının bütün Balkan memleketlerini ve bizzat Kemalist Türkiye’sinin emniyetini ne kadar artırdığını görmüştür. Büyük bir asker, büyük bir idealist, büyük insanıyetperver, büyük bir devlet adamı olan Gazi Atatürk, o andan itibaren bir Balkanlı olmuştur.” (27 Kasım 1936)³⁰

624. YUGOSLAVYA – Vreme Gazetesi, Yugoslavya Basını: “Atatürk bir defa cisminin toprağa düşeceğini fakat cumhuriyetin ebedi olduğunu söylemiştir. Yugoslavya hükümeti, bu sözlerindeki hakikate inanmaktadır.”⁸

“Kendi memleketine armağan olarak verdiği olağanüstü başarılar dizini yaratan Atatürk’ten Türkiye ve hatta bütün Avrupa yalnız mucize beklemeye alışmıştı.”²¹

“Türk devriminden sonra, Türkiye’de hüküm süren ortaçağın yerine yeniçağ gelebilmiştir.”²¹

“Kemal’in kişiliğine şükretmeliyiz ki, Doğu’nun kapısı olan O’nun yurdu, şimdi bir barış kalesidir.”²¹

625. YUGOSLAVYA - Branko Aczemoviç, Yugoslavya Elçisi: “Atatürk’ün dehası, tarihte Türk Milleti’nin taşıdığı ruhun faziletin en yüksek örneklerinden birini teşkil edecektir.”^{2, 21}

626. YUGOSLAVYA - Dr. M. Stoyadinoviç, Yugoslavya İçişleri Bakanı: “Kemal Atatürk, çağımızın en büyük şahsiyetlerinden biridir. Yaptığı işler, karakteri ve dehası tartışılmaz büyüklüktedir. Türk tarihinin en karanlık döneminde ortaya çıkmış, yeni bir Türk Devleti yaratmış ve bu devleti ekonomik ve politik bakımdan üst düzeylere taşımıştır. Bugün Türkiye Cumhuriyeti, Atatürk

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

sayesinde uluslararası alanda saygın bir yer edinmiştir. Türkiye, bölgesinin ve dünyanın en önemli ülkelerinden biridir.” (Politika, 22 Kasım 1938)⁵

627. YUGOSLAVYA – Josip Broz Tito, Yugoslav Devlet ve Siyaset Adamı:

“Anadolu’da Kemalistler tarafından kurulan devletin temeli bağımsızlıktır. Bu yüzden Anadolu, dünyanın kaderini kurtarma görevini omuzlarına alır.”⁸

628. YUGOSLAVYA – M. Svetovski, Yugoslav Yazar:

“Atatürk’ün eseri olan yeni Ankara, şimdiden baş ve dimağ halini almış bulunmaktadır. Ankara yalnız Yakın Şark’ın anahtarı olmakla kalmayacak, aynı zamanda Yakın Şark’ın mihrabi halini alacaktır ve yeni bir medeniyet doğacaktır.” (Ulus, 7 Aralık 1937)³⁰

629. YUGOSLAVYA – Mika Spiljak, Yugoslavya Başbakanı:

“Mustafa Kemal Atatürk, Türkiye Cumhuriyeti’nin çok değerli bir askeri ve unutulmaz bir lideridir. Dünyada ve Türk Milletinde bıraktığı iz çok derindir. Kendi milletine ve dünyaya en iyi bir örnektir.”(Anıtkabir Defteri, 29 Mart 1968)¹⁵

630. YUGOSLAVYA – Prof. Dr. Hamza Yusuf, Yugoslav Bilim İnsanı /

Makedonya-Üsküp Üniversitesi Öğretim Üyesi, Tarihçi: “Biz Makedonya Türkleri, geleceğimizi Atatürkçülüğün uygulanmasında ve Atatürkçülüğe sadık kalmamızda görüyoruz.”⁸

631. YUNANİSTAN - Akropolis Gazetesi, Yunanistan Basını:

“Kılıcının parlaklığı, Atatürk’ün tek erdemi, tek şan ve şerefi değildir. O’nun barış zamanında yaptığı, iradesinin kuvvetini ve fikirlerinin parlaklığını daha çok belirtmiştir. Büyük Pier devrinden beri böyle bir deneme yapılmamıştır. Atatürk on altı yılda, gençlik ve kuvvetle dolu kudretli, istediğini ve nereye gittiğini bilen yeni Türkiye’yi yaratmayı başarmıştır.”^{2, 3, 8}

632. YUNANİSTAN – Athinaika Gazetesi, Yunanistan Basını:

“Birçok kahramanların hayat öykülerini yazmış olan Plutarque, hayatta başarının ve mutluluğun en büyüğüne ancak yeryüzünde büyük işler gördükten sonraki öteki dünyaya milletinin aşk ve yas belirtileri arasında göçen kimselerin ulaşmış olduğunu söyler ve Plutarque, bu ayrıcalığa eski tarihte pek az kimsenin ulaştığını kabul eder.

Eğer Atatürk Plutarque'den evvel yaşamış olsaydı, bu mutlu insanların arasında yer alacaktı. Türk Milleti, kendisine hayat vermiş veya hayatını iade etmiş olan Atatürk'e hakiki bir baba gibi günlerce ağlamıştır.

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

“Bir insana ölümünden sonra bu derece sevgi ve yas gösterileri yapılması milletler tarihinde az görülen şeylerdendir.” (Atina, 12 Kasım 1938)^{2, 8, 9}

633. YUNANİSTAN – Elefteron Vima, Yunanistan Basını: “Türkiye’nin reformcusu, kurtarıcısı, tarihin büyük bir kişiliği.” (11,12 Kasım 1938)⁵

“O’nun ismi, dünya tarihinin kahramanları arasında silinmez bir şekilde kalacaktır. Çünkü kişiliği kendi ülkesinin sınırlarını aşmıştır.”^{4, 8} “O’nu hem düşman ve hem dost olarak tanımış olan Yunan Ulusu, kendisine düşman olarak ne kadar takdir etmişse, bir dost olarak da o kadar sevmiştir.”⁴

634. YUNANİSTAN - Elenikon Mellon Gazetesi, Yunanistan Basını: “Atatürk ölümünden önce, herkes tarafından saygı gösterilen, değer verilen güçlü, dinç ve çalışkan bir Türkiye yaratmak ülküsünü tamamen başardı.”^{2, 4, 8, 21, 35}

635. YUNANİSTAN – Estiya Gazetesi, Yunanistan Basını: “Atatürk Türk-Yunan münasebetlerinin iyi bir hamisi olmuştur”³

636. YUNANİSTAN - Etnika Nea, Yunanistan Basını: “İki milleti, Türk Şefinin ölümünden müşterek bir kayıp olarak müteallim olması tabiidir.”²

637. YUNANİSTAN – Etnos Gazetesi, Yunanistan Basını: “Mustafa Kemal sayesinde Türkiye, muhakkak bir ölümden kurtuldu; fakat, askeri gayretten daha kahramanca bir gayret olmadan kurtulamazdı: Büyük diriltici Atatürk’ün gayreti... Türkiye için müellim bir matem teşkil eden ölümü, Elenler için de büyük ziyadır.”²⁸

638. YUNANİSTAN – Kathimerini Gazetesi, Yunanistan Basını: “Mustafa Kemal, Anadolu’daki zaferiyle kazandığı güç ve destekle donanmış olarak cesur reformlar başlattı. Bu reformlar sayesinde, Türkiye birkaç yıl içinde bütün dünyanın hayranlıkla baktığı büyük ilerlemeleri sağlayan bir devlet hâline geldi.”²

“Türkiye, dost ve düşmanlarının hayran olduğu bir deha adama malik olmak bahtiyarlığına erişmiştir. Bu deha adamın kaybı yalnız Türkiye için değil, bütün medeniyet ve dünya için bir kayıp teşkil eden bir adama malik olmak bahtiyarlığına da erişmiştir.”⁸

“Ülkeler, büyük adamlar için çok heykeller dikecekler ve şanlı yollarda kendilerine iyi kılavuz olanları hep hatırlayacaklardır. Ama Türkiye, dağları

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

delmeli, en derinlerde bile olsa arayıp bulacağı en değerli taştan Kemal Atatürk'ün heykelini yapmalıdır. Ölümü, sadece Türkiye için değil, bütün dünya uygarlığı için büyük bir kayıptır.”¹⁴

639. YUNANİSTAN - Kronos Gazetesi, Yunanistan Basını: “Elen milleti Türk milletiyle matem yapmaktadır”³

640. YUNANİSTAN - Messenger D’Athenes Gazetesi, Yunanistan Basını: “Çok, pek çok devrimci görüldü, ancak hiç biri Atatürk'ün göze aldığı ve başardığı şeyi yapamadı.”^{4, 8, 9, 21}

641. YUNANİSTAN – Poria (Proyada) Gazetesi, Yunanistan Basını: “Dost Türkiye, dize gelmiş olan insanlığın huzurunda kurucu ve yaratıcısına tazimlerini arz etmeğe hazırlanıyor.”^{2, 8}

“Eğer Türkiye büyük kurucusunu kaybediyorsa, Yunanistan da büyük ve emin bir dostunu kaybediyor.”³

642. YUNANİSTAN - Tipos Gazetesi, Yunanistan Basını: "Atatürk'ün Türkiye'de yaptığını hiçbir tarafta, hiçbir kimse yapmadı: Ne Cavour, ne Cromwel, ne de Washington... Atatürk'ün bulduğunu, hiç kimse bulmadı ve Atatürk'ün yaptığını da hiç kimse yapmadı. İlham ettiği kimselere ve kendi prensiplerine göre yarattığı yeni kuşak, O'nun eseri yine devam edecektir.”^{2, 3, 4, 8}

643. YUNANİSTAN - Vradini, Yunanistan Basını: “Tarihi değiştiren, tarih yaratan, yüzyılımızın en büyük şahsiyetlerinden birisi. Hatta Büyük İskender’e bile benzetilebilir. Şüphesiz iyi bir askerdi. Dahası, uzağı muhteşem görebilen çok daha iyi bir siyaset adamı idi.” (10,11 Kasım 1938)⁵

“O, hiç tereddütsüz çağdaş medeni devletlerarasında bulunan bir devletin kurucusuydu. Ölümü şüphesiz dost ve müttefik ülke için bir darbedir. Ancak attığı temeller, yeni Türkiye'nin üzerinde dayandığı ve ilerleyeceği granittir. Tarih de bu granitin üzerine büyük reformcu Atatürk'ün adını kazmıştır.” (10 Kasım 1938)⁵

“Kemal Atatürk ve destanlaşan mücadelesindeki seçkin yoldaşları tarafından yaratılan bu yeni Türkiye'ye, Yunanistan samimi dostluk ve müttefiklik bağlarıyla bağlandı. O zaman Ege'nin iki yakasında, anlaşılmaz bir şekilde yüzyıllar boyu kılıçlarını çarpıştıran bu iki halk için yeni bir dönem başladı: Bugün ve yarın için yakın iş birliği dönemi. Kemal Atatürk, Balkanlarda her şeye

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

yeni bir biçim veren bu büyük tarihî değişimin mimarlarından. O, şanlı hayatı boyunca Yunanistan'ın samimi bir dostu oldu. Ruhunun bütün gücüyle iki halkın iş birliğine inandı. Yunan halkı, bütün ruhuyla dost ve müttefik Türk halkının büyük yasını paylaşıyor." (11 Kasım 1938)⁵

644. YUNANİSTAN - A. V. Daskalavis, Yunanlı Tarihçi: "Atatürk, Türklerin eski köklerini araştırıyordu. Türkler, kökleri konusunda yabancı tarihçilerin olumlu yahut olumsuz teorileri karşısında heyecana kapılıp etkilenmiştir. Kemal Atatürk kendilerine, dünyadaki bütün milletlerin kıskanabileceği nitelikte, soyluluk payı vermiştir. O'nun dönemi ecdatlarıyla övünmek için, gelecek Türk kuşaklarına yetecektir."^{2,8}

645. YUNANİSTAN - Calevras ve Stamatopoulos (Atatürk'ün Vefatından Sonra Ankara'ya Gelen Mektuplardan): "Büyük Adam'ın kaybına üzülmekteyiz" ¹¹

646. YUNANİSTAN - Eleftherios Venizelos, Yunanistan'ın Eski Başbakanı: "Kendine yenileyen Türkiye'ye bir anlaşma fırsatı görerek elimizi uzattık. O bu uzanan eli samimiyetle kabul etti. Barışın oluşmasında bu kıymetli katkının sahibi kişi Türkiye Cumhurbaşkanı Mustafa Kemal Paşa'dır. Bu nedenle 1930 yılında Yunan hükümeti Başkanı sıfatı ile ben, Türk/Yunan Paletinin ile Yakın Doğu'da barışa doğru yeni bir devir başlarken Mustafa Kemal Paşa'yı Yüksek Nobel Barış Ödülü için aday göstermekle şeref kazanırım."⁸

"Olağanüstü işleri yapanlar, hiç kuşkusuz kelimenin tam anlamıyla büyük adam niteliğine hak kazanmışlardır. Ve bundan dolayı Türkiye Mustafa Kemal Paşa ile övünebilir."^{8,9}

647. YUNANİSTAN - Filip Nikolaidi (Atatürk'ün Vefatından Sonra Ankara'ya Gelen Mektuplardan): "Tarihte bin senede bir defa meydana gelen dahi" ¹¹

648. YUNANİSTAN - İoannis Metaksas, Dönemin Yunan Başbakanı: "Ünlü Şef'in, kahraman askerin ve Türkiye'nin aydın yaratıcısının anısını anmakta olan Yunanistan, Başkan Kemal Atatürk'ün Türk- Yunan bağlaşmasının başlıca kurucusu olmuş ve iki ülkeyi ortak bir ideal ve sulhçu çalışma birliği çerçevesi içinde birbirine bağlayan ve çözülmesine imkân düşünülmeyen dostluk bağlarını vücuda getirmek olduğu asla unutmayacaktır. Yunanistan, kuvvetli eseri soylu Türk Milleti'nin alinyazısını ebediyen tayin etmiş olan Büyük Ölü hakkında çok heyecanlı bir anıyı bağlılıkla koruyacaktır." (1938)^{2,8}

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

“Atatürk yalnız Türk tarihinin büyük bir siması değil, aynı zamanda bir büyük barış adamıdır. Onun yeni Türkiye’yi yaratan eseri, yüzyıllara intikal eden bir anıt olarak kalacaktır.”⁸

649. YUNANİSTAN – Kostas Kerofilos, Yunan Yazar: “Kemal Atatürk’ün iktidar mevkiine geldiğinden beri bu kadar az zaman zarfında Türkiye’nin kitapçılıkta bu derece terakki elde etmiş olmasına karşı hayranlığımızı, hayretimizi itiraf etmeliyiz.”(Ulus, 12 Şubat 1937)³⁰

650. YUNANİSTAN – Nikalaos Trikopis, Yunanlı General: “Mustafa Kemal Paşa’nın, ince ve nazik muamelesi karşısında ben de büyük kumandana karşı içinde hayranlık duymaya başlamıştım.”(Tutsak Generalin Gazeteci Hıfzı Topuz’a esaretten sonra verdiği röportajdan)⁸

651. YUNANİSTAN – Thomas A. Vaidis, Yunanlı Fikir Adamı: “Açıklanamayacak ve yalanlanamayacak şey; direnme fikrinin, Türkiye’nin daha iyi bir geleceğe layık olduğu anlayışının, güçlü ve dostlarının saygı gösterdiği, düşmanlarının da korktuğu Türkiye’nin, geçmişten kalmış her şeyle bağını koparmış Türkiye’nin kurulması fikrinin, Mustafa Kemal’in ruhunda doğduğu, onun zekâsı ile işlendiği ve onun elleriyle gerçekleştirildiğidir...”⁸

“Kemal Atatürk, büyük bir önemde bir kişilik kazanmış, vatanının sınırlarını çoktan aşmış, Türk için daha çok anlam, fikir ve efsane bütün dünya içinde de olağanüstü bir varlık olmuştur. Türkiye’yi, kendisini çağdaş ve ileri bir devlet hâline sokan kuruluşları getiren de odur. Türk milletinin tarihi içinde onu Fatih Sultan Mehmet ile Muhteşem Süleyman’ın seviyesine çıkarmaktadır.”³

“Kemalizm Türkiye’nin gerçek uygarlık devrimidir. Kemalizm devrimi çağdaşlıktan ötedir.” (odatv4.com, 13 Temmuz 2014)²⁶

652. YUNANİSTAN - Yeoryos Grivas, Rum asıllı Yunan Askeri / Kıbrıs Olaylarının Baş Sorumlusu: “Atatürk’e hayranlığımı hasetle karışık ifade etmekten kaçınmam.”⁸

653. YUNANİSTAN - Yorgi Peşmezoğlu, Dönemin Yunanistan Ekonomi Bakanı: “Anadolu’yu nüfuz mıntıklarına ayırarak Osmanlı İmparatorluğu’nun ‘esvaplarını’ paylaşmak isteyen ve sıkıyı görünce diplomasi yolu ile işin içinden sıyrılıp kaçan İngiliz, Fransız ve İtalyanları Anadolu’dan uzaklaştırıp bizi de

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

mağlup ettikten sonra karşımızda alelade bir adam bulunmadığını ve hakiki yaratıcı kudretini kavramaktan uzak kalmış olduğumuzu kabul ettik.”^{2,4,8}

Güncellenmiş

Metin:

https://www.dunyadaataturk.com/wp-content/uploads/2022/05/dunyanin_gozunden_ataturk.pdf

DÜNYADA ATATÜRK

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

KAYNAKÇA:

- ¹ UNESCO Türkiye Milli Komisyonu, “UNESCO’NUN DOĞUMUNUN 100. YILINI “ATATÜRK YILI” İLAN ETMESİNİ VE GEREKÇESİNİ PAYLAŞARAK... Türkiye Cumhuriyeti’nin Kurucusu Aziz Atatürk’ü Saygıyla Anıyoruz”, 10.11.2016, erişim: 21.02.2021, <https://www.unesco.org.tr/Home/AnnouncementDetail/162>
- ² T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, “Atatürk İçin Diyorlar Ki!” erişim: 27.10.2021, <https://www.ktb.gov.tr/TR-96479/ataturk-icin-diyorlar-ki.html>
- ³ dergipark.org.tr, Nurcan TOKSOY: “Atatürk’ün ve Adının Balkanlar ve Ortadoğu Basınındaki Etkilerinin Türkiye’deki Akisleri”, erişim: 30.10.2021, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/32009>
- ⁴ T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, Mustafa Kemal Atatürk, “Ne Dediler”, erişim: 30.10.2021, <https://www.meb.gov.tr/ataturk/NeDediler>
- ⁵ Nuri M. Çolakoğlu, Kasım 1938 - Dünya Basınında Atatürk, Doğan Kitap, 2. Basım; İstanbul 2004
- ⁶ İstanbul Aydın Üniversitesi, “Atatürk, Hakkındaki Önemli Sözler”, erişim: 15.12.2021 <https://www.aydin.edu.tr/tr-tr/arastirma/arastirmamerkezleri/atam/ataturk/Pages/Hakk%C4%B1ndaki-%C3%96nemli-S%C3%B6zler-.aspx>
- ⁷ Özkan, Abdullah, Türk ve Dünya Basınında Kurtuluş Savaşı, Atatürk ve Cumhuriyet, Morpa Ofset, İstanbul 2017.
- ⁸ Benazus, Hanri, Dünya Milletlerinin Gözüyle Atatürk, Sözcü Kitabevi, 1. Baskı, İstanbul, Şubat 2022
- ⁹ İşte Atatürk, “Ardından Yazılanlar”, erişim: 25.03.2021, <https://isteataturk.com/g/icerik/Ardindan-Yazilanlar/180>
- ¹⁰ YeniBirlik, Fehmi Ketenci: “Cumhuriyetimizin Kuruluş Öyküsü Bir Dünya Efsanesidir”, erişim: 26.03.2022, <https://gazetebirlik.com/yazarlar/cumhuriyetimizin-kurulus-oykusu-bir-dunya-efsanesidir/>
- ¹¹ Yeniçağ, “Atatürk’ün Üstün Kişiliği”, erişim: 26.03.2022, <https://www.yenicaggazetesi.com.tr/-41725h.htm>
- ¹¹ Yeniçağ, “Atatürk vefatından sonra dünyanın her yerinden Ankara’ya mektuplar geldiğini biliyor musunuz?”, 10 Kasım 2021, erişim: 26.1.2024, -Con Sinov’un sosyal medya paylaşımlarından alıntı yapılmış- <https://www.yenicaggazetesi.com.tr/ataturk-vefatından-sonra-dunyanin-her-yerinden-ankaraya-mektuplar-geldigini-biliyor-musunuz--az-sonra-okuduklariniza-inanamayacaksin-485926h.htm>
- ¹² İstanbul Üniversitesi, @istanbuledutr, erişim: 26.03.2022, <https://twitter.com/istanbuledutr/status/1326043251405631490>
- ¹³ kemalaturk.net. “Atatürk Hakkında Söylenenler” erişim: 26.03.2022, <https://kemalaturk.net/ataturk-hakkinda-soylenenler/hubert-lyautey/>
- ¹⁴ Anıtkabir Dergisi, Ocak 2019, Yıl:19, Sayı: 72, “Deniz Kurt, Atatürk’ün Vefatının Dünya Kamuoyundaki Etkileri” erişim: 26.03.2022, <https://www.anitkabir.com.tr/Files/Dergi/Anitkabir-Dergi-72.pdf>
- ¹⁵ ayk.gov.tr, Şimşir Bilal N.: “Yurtta Barış, Dünyada Barış’ Bağlamında Atatürk ve Yabancı Devlet Adamları”, erişim: 26.03.2022, <https://www.ayk.gov.tr/wp-content/uploads/2015/01/%c5%9e%c4%b0M%c5%9e%c4%b0R-Bil%c3%a2l-N.-%e2%80%9cYURTTA-BARI%c5%9e-D%c3%9cNYADA-BARI%c5%9e%e2%80%9d-BA%c4%9eLAMINDA-ATAT%c3%9cRK-VE-YABANCI-DEVLET-ADAMLARI.pdf>

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

- ¹⁶ Anadolu Ajansı (aa.com.tr), “Büyük komutan Atatürk 80 yıldır özlemle anılıyor”, erişim: 26.03.2022, <https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/buyuk-komutan-ataturk-80-yildir-ozlemle-aniliyor/1306868>
- ¹⁶ habertürk.com, “Dünya saygı duruşunda!” 29.10.2014, erişim: 27.03.2022, <https://www.haberturk.com/gundem/haber/1004242-dunya-saygi-durusunda>
- ¹⁷ atam.gov.tr. E. Korg. Cemal Enginsoy: “Amerika Birleşik Devletleri Kaynaklarına Göre Atatürk”, erişim: 29.03.2022 <https://www.atam.gov.tr/wp-content/uploads/Cemal-ENG%27c4%b0NSOY-ABD-Kaynaklar%27c4%b1na-G%27c3%b6re-Atat%27c3%bcrk.pdf>
- ¹⁸ Çağdaş Türkiye Araştırmaları Dergisi, XV/31(215-GÜZ)ss.245-247 “Melih Tinal: Atatürk’ün Vefatının Bulgaristan Kamuoyundaki Yansımaları”, erişim: 30.03.2022, <https://ataturkilekleri.deu.edu.tr/wp-content/uploads/2016/02/Atat%27c3%BCrk%E2%80%99%27c3%BCn-Vefat%27c4%B1n%27c4%B1n-Bulgar-Kamuoyundaki-Yank%27c4%B1lar%27c4%B11.pdf>
- ¹⁹ İstanbul Üniversitesi, “Gazeteden Tarihe Bakış Projesi”, erişim: 30.03.2022, <http://nek.istanbul.edu.tr:4444/ekos/GAZETE/>
- ²⁰ Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Araştırma Merkezi, “Doğumunun 125. Yılında Mustafa Kemal Atatürk’ün Uluslararası Sempozyumu Bildirileri, 15-18 Mayıs 2016 / Ankara”, erişim: 30.03.2022, <https://atam.gov.tr/wp-content/uploads/125.y%27c4%b1l-sempozyumu.pdf>
- ²⁰ Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi, Cemal Enginsoy, “Amerika Birleşik Devletleri Kaynaklarına Göre Atatürk”, erişim: 23.1.2024, <https://atamdergi.gov.tr/ozet/337/tur>
- ²¹ Selahattin Çiller, “Atatürk İçin Diyorlar Ki”, Bafra Ofset, Ocak 2018
- ²² amerikaninsesi.com, “Fransa’da Atatürk Kapaklı Dergi Yok Satıyor”, 5 Eylül 2019, erişim: 01.04.2022, <https://www.amerikaninsesi.com/a/fransada-ataturk-kapakli-dergi-yok-satiyor/5071802.html>
- ²³ Cumhuriyet, “Jalan Atatürk’ Cakarta’yı Salladı”, 31 Ekim 2021, erişim: 01.04.2022, <https://www.cumhuriyet.com.tr/pazar-yazilari/jalan-ataturk-cakartayi-salladi-1880843>
- ²³ Cumhuriyet, Oktay Ekinci, Atatürk’ü nasıl anmışlardı?, 10.11.2011, erişim: 23.1.2024, <https://www.cumhuriyet.com.tr/yazarlar/oktay-ekinci/ataturku-nasilanmisildi-296930>
- Cumhuriyet, “Fransa’nın ünlü dergisinden Atatürk’e özel sayı”, 18.9.2023, erişim: 31.1.2024, <https://www.cumhuriyet.com.tr/dunya/fransanin-unlu-dergisinden-ataturke-ozel-sayi-2120526>
- ²⁴ haberturk.com, “Atatürk Büyüleyici Bir Kişilik”, 29 Ekim 2021, erişim: 01.04.2022, <https://www.haberturk.com/yazarlar/kursad-oguz/3236296-rejim-degistiginde-gecmisini-degistirenler-her-yerde-var> (325)
- ²⁵ hürriyet.com.tr, “En büyük devrimci Atatürk”, 17 Mayıs 2020, erişim: 01.04.2022, <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/en-buyuk-devrimci-ataturk-41519373>
- ^{25.2} hürriyet.com.tr, Atatürk ‘Milyonun adamı’, 13.12.2000, erişim: 23.1.2024, <https://www.hurriyet.com.tr/dunya/ataturk-milyonun-adami-39125665>
- ²⁶ odatv4.com, “Dünyaca ünlü tarih dergisinde Atatürk için ne yazıldı, 29 Kasım 2018”, erişim: 01.04.2022, <https://odatv4.com/guncel/dunyaca-unlu-tarih-dergisinde-ataturk-icin-ne-yazildi-29111858-151182>; “Yabancılar Atatürk’e nasıl bakıyor, 13 Temmuz 2014” erişim: 01.04.2022, <https://odatv4.com/analiz/yabancilar-ataturke-nasil-bakiyor-1307141200-61684>

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

²⁷ sözcü.com.tr, “Sinan Meydan: ATAŞARK Uluslararası Kadınlar Birliği Kongresi”, 17 Ağustos 2020, erişim: 05.04.2022, <https://www.sozcu.com.tr/2020/yazarlar/sinan-meydan/uluslararasi-kadınlar-birliği-kongresi-atasark-5990566/>; “Gelibolu kayası, parlak zeka ve kuvvetli irade. 14 Şubat 2021”, erişim: 01.04.2022, <https://www.sozcu.com.tr/2021/gundem/gelibolu-kayasi-parlak-zeka-ve-kuvvetli-irade-6255578/>; “Ünlü dergiden Atatürk dosyası: Nefes kesici hızla ülkeyi çağdaşlaştırdı. 27 Ekim 2020”, erişim: 01.04.2022, <https://www.sozcu.com.tr/2020/dunya/unlu-dergiden-ataturk-dosyasi-nefes-kesici-hizla-ulkeyi-cagdaslastirdi-6099883/>

²⁸ **Muzaffer Ender**, Ağlayan Dünya, Sinan Matbaası, İstanbul 1964

²⁹ **euronews**. “Atatürk aşığı Fransız yazar, çizgi roman ve konserlerle Kemalizm'i anlatıyor”, 10.11.2021, erişim: 15.04.2022, <https://tr.euronews.com/2021/11/10/ataturk-asigi-fransiz-yazar-kemalizm-i-anlatiyori-izmir-video-izle-10-kasim>

³⁰ **Ö. Andaç Uğurlu (Editör ve Hazırlayan)**, “Yabancı Güzüyle Cumhuriyet Türkiye’si (1923-1938)”, Örgün Yayınevi, İkinci Baskı, Yayıncılık Matbaası, İstanbul 2003

³¹ **SABAH**, “Apollo-11 ekibinin Anıtkabir özel defteri yazısı arşivden çıktı”, 28.03.2021, erişim: 29.04.2022, <https://www.sabah.com.tr/yasam/apollo-11-ekibinin-anitkabir-ozel-defteri-yazisi-arshivden-cikti-5437883>

³² **dergipark.org.tr**, “Doç.Dr. Sema Çiğdemoğlu: Atatürk ve Yabancı Gözüyle Bize Bıraktığı Miras”, erişim: 02.05.2022, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/20715>

³³ **Türk Hukuk Kurumu**, “Freud Diyor ki, Atatürk İnsanlığın Sanatçısıdır”, 10 Mayıs 2020, erişim: 21 Ocak 2024, <https://turkhukukkurumu.org.tr/freud-diyor-ki-ataturk-insanligin-sanatcisidir/>

³⁴ **Cemal Güven**, “MİLLÎ MÜCADELE DÖNEMİNDE MUSTAFA KEMAL PAŞANIN YABANCI ASKER, SİYASİ TEMSİLCİ VE GAZETECİLERLE TEMAS VE GÖRÜŞMELERİ (Mondros’tan Mudanya’ya Kadar)” Selçuk Üniversitesi Doktora Tezi, 2005, http://acikerisimarsiv.selcuk.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/123456789/238/cemal_guven_tez.pdf?sequence=1&isAllowed=y

³⁵ **Hassa Kaymakamlığı**, “Ardından Söylenenler”, erişim: 21 Ocak 2024, <http://www.hassa.gov.tr/ardindan-soylenenler>

³⁶ **Ege Olay**, Sibel Bingöl, Ahenkli Türkçemize Ne Yapıyoruz?, 1 Ekim 2023, erişim: 23.01.2024, <https://www.egeolay.com/yazarlar/sibel-bingol/ahenkli-turkcemize-ne-yapiyoruz/719/>

³⁷ **Mansur Yavaş**, ABB Başkanı, @mansuryavas06, 22.8.2020, erişim: 23.01.2024

³⁸ **KOCAELİ, M.Tanzer Ünal**, İranlı Sosyolog Tölge’nin Atatürk ve Türkiye’ye bakışı, 2.9.2022, erişim: 23.1.2024, <https://www.kocaeligazetesi.com.tr/makale/11908426/mtanzer-unal/iranli-sosyolog-tolgenin-ataturk-ve-turkiye-ye-bakisi>

³⁹ **Kırıkkale Üniversitesi**, “Ulu Önder Atatürk’ün Ölümünün 85. Yıl Dönümü Münasebetiyle, Üniversitemizde Anma Programı Düzenledi”, erişim: <https://personel.kku.edu.tr/Idari/Haber/Index/3080>

⁴⁰ **Con Sinov**, @lordsinov, Nov 9, 2021, erişim: 30.1.2024, <https://twitter.com/lordsinov/status/1458134156932620288>

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

⁴¹ Patronlar Dünyası, "Kazakistan'ın Almatı şehrinde Atatürk heykeli törenle açıldı", erişim: 31.1.2024, <https://www.patronlardunyasi.com/haber/kazakistan-in-almati-sehrinde-ataturk-heykeli-torenl-acildi/304624>

⁴² HABERLER.COM, "Guatemala'da Atatürk Büstü ve Çinilerle Süslenmiş Pergola Açıldı", 7.12.2023, erişim: 31.1.2024, <https://www.haberler.com/kultur-sanat/guatemala-da-ataturk-bustu-ve-cinilerle-suslenmis-pergola-acildi-16603245-haberi/>

⁴³ TRT Avaz, "Sırbistan Posta Teşkilatından Türkiye Cumhuriyeti'nin 100. yılı için Hatıra Pulu", 2.11.2023, erişim:31.1.2024, <https://www.trtavaz.com.tr/haber/tur/avrasyadan/sirbistan-posta-teskilatindan-turkiye-cumhuriyetinin-100-yili-icin-hatira-pul/6543c14e0533af9755188f13>

DÜNYADA ATATÜRK